

Другу половину књиге попишем
свои дроби црвеним (другу половину
де попишемо црним бојом).

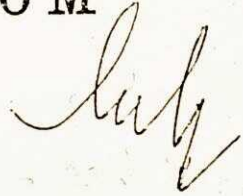
Andrej Gardenin
Fizioterapeut
11000 BEOGRAD, Jose Jovanovića 9/1

4 - XII - 1950
у селу М.К. „Сиваја“

БОРЕЊЕ САБЉОМ И РАПИРОМ

од
инжињерског пуковника
ДУШАНА Ј. ГЛОЖАНСКОГ
Сталног наставника Војне академије

ЗА 1938-39 ГОД.

Аутографска радионица Управе Војне академије

У В О Д.

Вештина борења је једна прастара вештина и има свој зачетак свакако одмах после појаве првог мача и првог копља.

Познато је, да је борење у римској војсци било врло на високом степену. Сем тога постојале су нарочите школе борења у којима су се вежбали борци по занату - Гладијатори. Међутим тек после појаве ватреног оружја борење добија онакав карактер, какав је и данас. Пре тога за одбрану служио је штит и за ударце мач. После нестанка штита, мач служи како за ударце, тако и за одбрану удараца и тек тада постаје права вештина.

Можда израз "вештина" није добра карактеристика за борење. Боље је то изражено у страним језицима, где се говори о "УМЕТНИШТВУ борења" (l'art d'escrime - Fechtkunst). Ова вештина не захтева само физичку и механичку вештину у вођењу оружја, већ дубоко познавање човечије душе и неко психолошко схватање ситуација које се одигравају муњевитом брзином. Има рођених ТАЛЕНАТА за борење, а неки, и поред највеће телесне вештине, не постигну успехе, јер немају онг уметничког надахнућа, немају талента за ову вештину, стога је израз "уметништво" правилније од израза "вештина".

У данашње време борење има у главном два вида и то: борење рапиром и борење сабљом. Ови видови произашли су из два разна оружја: мача и сабље.

МАЧ је било оружје европских народа. Грци и Римљани имали су кратке мачеве, Келти, Германи и Словени дугачке мачеве.

Мач је оружје са правим листом (сечивом) са две оштрице, и употребљавао се како за удар тако и за бод. У таквом облику остао је све док нису из наоружања нестали штитови. (И наше југословенске државе у средњем веку нису познавале сабље, већ само мачеве). После нестанка штитова и оклопа мач се употребљава само за бод, он постаје дужи, тањи и лакши. У овом облику први пут се појављује (XV столећа) у Толеду у Шпанији. Шпанија је иначе колевка мачевања, одатле се шири у Италију и Француску.

Оваки мач (управо шпаду) носили су не само племићи, већ у опште сва лица од угледног друштвеног положаја, па и књижевници, научници и лекари.

САБЉА је азијатског порекла. Са њоме су се упознали Европљани најездом Хуна, Авара, Мађара, Татара и Турака, тако да је на пр.: у Пољској и Мађарској у Средњем веку мач био непознат. И код нас Југословена, после најезде Турака, мач је исчезао. Тек у новије време, у XVIII столећу, употребом Хусара и "Кроата" у војсци, сабља се распростире у војсци, прво у ковици, а после замењује скоро потпуно код официра мач, који су раније носили. (Француски официри извесних родова још и данас носе мач и сви марински официри).

Природно је, да је вештина борења била разграната у главном мачем, а тек у последње време, појавом сабље, појавиле су се и школе за борење сабљом. Али су сва начела те школе заснована на борењу мачем.

Сваки који је носио о бедрима мач, дакле и угледна приватна лица, морао је знати борити се виме и дати задовољштину мачем - у двобоју. - Стога су постојале многобројне мачевалачке школе. Свршити оваку школу, била је једна друштвена одлика, скоро обавезна, као на пр.: што је данас свршити матуру или положити докторат. Као оружје за вежбу у месту мача, служило је једно нарочито школско оружје, т. зв. РАПИР (Rapier) или ФЛЕРЕ (Fleuret). Тај рапир или флере претставља данас једини остатак некада славног мача.

Борење мачем преживело је своје класично доба у 16 и 17 столећу и заузело је непожељне размере, које су најзад довеле до укидања двобоја. Славни Едмон Ростан извео је на модерну бићу једно историско лице: "Сугано де Бергерос" који је имао 1000 двобоја мачем, иначе у његово доба виђен критичар и песник. Живео је 1619-1655. Сви двобоји су има-

ли за узрок његов прекомерно дугачки нос, који је изазивао многе шале и досетке на његов рачун. Највише су компромитовали ову вештину плаћене убице по занимању, који су у двобоју отклавали незгодна лица Њихових наредбодаваца.

Данас је борење једна чисто спортска грана, која по својој лепоти, занимљивости и корисности, по нашем мишљењу, премашује све остале гране. Ни у једном спорту тело вежбаоца није тако равномерно и довољно напрегнут као при борењу. Сем тога борење занима и интелекат борца, његову присебност, хладнокрвност и снагање у брзо променљивим ситуацијама. Ово је леп спорт: леп борачки став, мушки покрети, звекет оружја, борбени узвици и т. д. чине га нарочито привлачним. Овај спорт није досадан, јер је и дух борца стално запослен а не само тело.

Нажалост, овај спорт није у нашој држави довољно популарисан као остале спортске гране, којима се не може одрећи извесан карактер вулгарности. Носиоци овог спорта су већином официри и лица угледног друштвеног положаја. Официрима овај спорт пружа и користи савреног руковања оружја, које носи о бедрима и које га одликује од осталих грађана.

ПРВИ ДЕО - БОРЕЊЕ САБЉОМ.

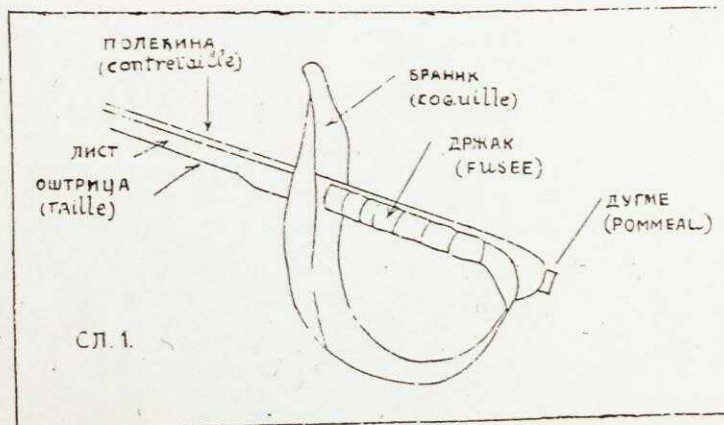
ГЛАВА ПРВА - ОСНОВИ.

I.- ОПИС САБЉЕ.

1) Сабља је оружје, које се употребљава за удар, сечене и бод. На вој разликујемо два главна дела: лист (lame) и балчак (poignée). Наоштрена страна листа зове се оштрица (taille) а ненаоштрена полеђина (contre-taille). Прва трећина листа, почев од врха, наоштрена је на обе стране. Та прва трећина у мачевалачком смислу зове се с л а б и н а, јер тим делом можемо да дамо слаб отпор непријатељским акцијама; средња трећина зове се с р е д и н а, а задња трећина, она која је најближе десној руци, зове се ј а ч и н а, јер њоме можемо да дамо јак отпор а можемо јако и да делујемо на противнички лист.

У даљим излагањима назваћемо лист сабље просто "сабља" јер је то разумљивије.

Балчак сабље састоји се из дршка (fusée) са дугметом (pommeau) и браника - рукобрана (coquille). Видети сл.1.

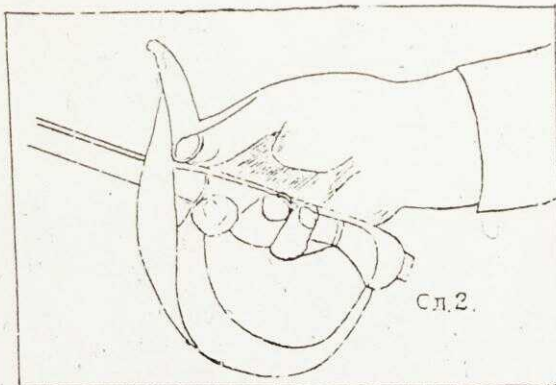
2) НАПОМЕНА: По одредбама међународног мачевалачког савеза (Federation internationale d'escrime) на међународним турнирима и утакмицама могу се употребити само сабље, које одговарају овим условима:

Лист не сме бити дужи од 880 мм. и мора бити шири од 5 мм. Браник мора бити једнолик, без рупа, за које би се могао закачити врх сабље противникове, ширина и дужина браника мора проћи кроз један квадрат 150/150 см. Сабља мора бити лакша од 500 грама. Дужина од дугмата до врха листа 1050 мм.

2.- ДРЖАЊЕ САБЉЕ.

3) Од основног значаја је начин како се сабља држи у руци, јер је искуством доказано, да се поједине радње са успехом могу извести само ако се има фини осећај у руци. Њу треба држати лако, гипко, еластично, а не грубо и грчевито. У слици 2 показано је правилно држање сабље у руци.

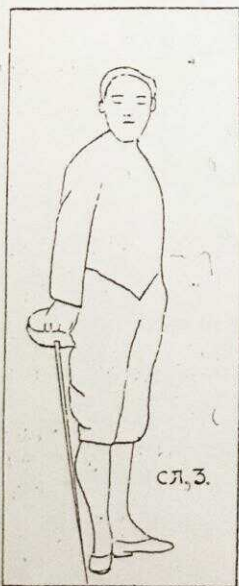
При правилном држању на длану се мора појавити једна шупљина између унутрање шаке и дршка. Накипрст са својим другим зглобом и палац хватају као у нека кљешта држак, док мали прст стегне држак у свом задњем крају; средња два прста лако су присловена уз држак. На тај на-

вилан положај за одбрану. Једна друга грешка је та, да се сабља хвата за позадни део дршка. Тиме се додуше нешто добије у дужини оружја (што није кавалерски) али се врх потпуно губи из руке. Сем тога овако државе сабље само од себе изазива деловање сабљом из ручног зглоба, што је погрешно, а не из лакта.

3.- РАЗНИ СТАВОВИ И ПОЗДРАВ САБЉОМ.

3) Став «МИРНО», по егзерцирним правилима заузима се пре почетка борбе, и када у вежбаоницу ступи старији. Сабља се узима за лист испод браника и ослања се на лево бедро. Лист сабље виси вертикално. Десна рука прописно испружена, фронт је окренут према противнику.

4) На команду «САБЉУ ДЕСНО» борац хвата за сабљу десном руком, онако како је то описано у тач. 3. Уједно чини окрет «полу-лево» тако да десна стопа дође у управно на досадашњи фронт, а лева стопа у продужење ранијег фронта. Линеја рамена је управна на фронт, а лице окренуто ка противнику, лева рука је подбочена. Сабља се испружа десно тако, да јој врх буде један педаљ од земље, а испред десне стопале, а оштрица окренута на десно.

Овај став заузима се непосредно пред почетак борбе, или када се борба ма из којег разлога повремено прекине.

5) На команду «НА МЕСТ ВОЈНО» остаје положај тела као и код «сабљу десно». Лева рука се опружа низ тело, заузима се комотан став а сабља се ставља врхом на земљу, лист вертикално а оштрица окренута напред.

6) ПОЗДРАВ. Пре поздрава сабљом увек се предходно заузима став «сабљу десно».

Прво се поздравља противник, затим гледаоци (сведоци, комисије, судије, и др.) које се налазе лево сваког борца и најзад они који се налазе десно.

Поздравља се овако:

а) Из става «сабљу десно» диже се десна рука из лакта тако, да браник сабље дође у висину браде, оштрица окренута на лево, лист је вертикалан, лакат природно испружен, а не приљубљен уз тело.

б) Из положаја под а) сабља се пруже напред, према противнику, коме се гледа у очи.

в) Из става б) сабља се опет враћа у положај а) (лакрат остаје на месту) а затим се сабља испружа полу-лево ка левим гледаоцима.

г) Из става под в) рука се окрене тако, да оштрица буде окренута десно, затим се сабља водоравним покретом доводи тако, да дође полу-десно ка десним гледаоцима борца.

д) После овога, одмах се хвата маска обема рукама и меће на главу. За време поздрава маска је левом руком била притиснута уз груди тако да јој је мрежа (лице) било окренуто напред.

7) НАПОМЕНА. а) Поздрав се извршује умереном брзином, тако да поједини раздели трају најдуже један секунд. Покрети су благи, елегантни а не одсечени као при радњи на екзерцишту.

б) Кад нема гледаоца, поздравља се само противник.

в) Под маском се не поздравља. При завршетку борбе скида се маска обим рукама, узима се "сабљу десно" и чека се док и противник не скине маску и затим се ЈЕДНО ВРЕМЕНО са противником поздравља.

г) После поздрава противници се рукују, тако да се сретну на средини стазе. Рукавице се не скида.

4.- ЗАМАХИВАЊА САБЉОМ. (molinelli)

8) Да би се при радњама сабљом постигла равнотежа, брзина и сигурност погађања неопходно је потребно, да се изводе нарочите вежбе у замахивању сабљом, и то не само за почетнике, већ и за оне, који су у борењу постигли већи степен савршенства. Вештина у замахивању мора се постићи до тога степена, да се у хитрини и најжешће борбе радње изводе правилно по рефлексу, дакле несвесно.

9) Замахивања изводе се начелно из лакта, ређе, и по нужди, из зглоба у рамену, а никад или само изузетно из зглоба руке. Ово важно правило треба добро памтити. Из непоштовања овог правила на први поглед познају се почетници и незналице у борењу.

10) За вежбе у замахивању сабљом командује се прво "сабљу десно", а затим: "ЗАМАХИВАЊЕ САБЉОМ". На ову команду борци из кораче десном ногом на једну стопу напред и тежину тела постављају на обе ноге. Иначе цео став остаје као "сабљу десно".

Изводе се ове вежбе у замахивању:

а) ГЛАВА - БОК (СЛАБИНА).

11) Из става "оружје десно", по команду "ЈЕДАН" окреће се пешница тако, да оштрица дође на лево. Затим врх сабље почиње окретање из лакта са оштрицом у правцу окретања у правцу доле - поред сопственог левог уха - горе и најзад на главу противника (односно замисљено место, где се глава налази). Ту мали прст стисне држак, да врх листа не би "испао из руке"; покрет је нагло заустављен, врх сабље вибрира назад. Замахивање треба извршити у једној кружној равни.

На "ДВА" почиње врх сабље - опет из лакта - окретање у назад; полеђина иде сад у правцу замаха одозго - поред левог уха - одоздо - у десни бок противника. Ту се врх сабље опет "хвати у руку" малим прстом.

На поновну команду "ЈЕДАН", замахује се опет поред левог уха одозго на главу, с тим, да полеђина сабље иде у правцу окретања, а замах се задржава на глави противника са оштрицом доле. Не враћа се дакле више у положај "сабљу десно", него се вежба даље продужује са "један-два".

12) Одмах ће наставник код почетника уочити следеће грешке:

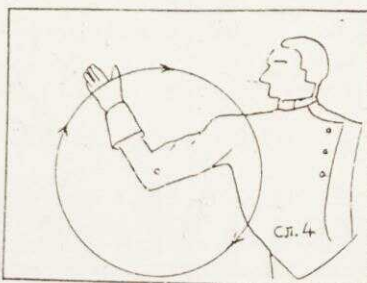
1) Десно раме се уздиже сувише високо, борац стоји на задњој ноzi.

2) Лакрат се приближава телу и одмиче се од тела, што значи, да се узима у радњу и зглоб у рамену.

Лакат треба да је непомичан у своје положају. Најбоље је, да се дозволи, да борци десни лакат придрже левом руком. Већ сада треба научити борце, да лакат држе што ниже, приближно нешто испод грудне висине. Ово је важно због тога, што ће противник лакше моћи да погоди замахвајућег по руци. О томе после.

3) Замахивање се не изводи поред сопственог левог уха, већ из зглоба руке, најкраћим путем од главе до слабине и обратно - а не из лакта. То је кардинална грешка, и њу треба свом строгошћу отклонити.

13) НАПОМЕНА. Као предходну вежбу (ове веома важне вежбе) препоручује се, да борци, који показују ове грешке, без сабље врше кружна окретања руке у једном, па после у другом правцу. При томе је тачка окретања лакат, који остаје непомичан на месту. Видети сл. 4.

б) ОБРАЗ СПОЉА - ОБРАЗ ИЗНУТРА.

14) Образ споља назива се десни образ противников; а образ изнутра - леви образ његов.

15) За ову вежбу наставник прво командује »ЛИНИЈА». Борац из става »сабљу десно» подиже сабљу приближно хоризонтално, тако да му је врх сабље уперен на груди противникове, песница што више десно, оштрица на десно.

16) На »ЈЕДАН» борац почиње замахвање полеђином сабље - лево преко своје главе и пласира ударац хоризонтално на унутрашњи образ противников. Ту се врх, хвата у руку. Замахивање треба извршити у једној кружној равни.

При овом замаху мораће се лакат дићи изнад грудне висине, дакле нешто помоћу зглоба у рамену. Чак ће и зглоб на руци морати нешто бити попуштен. Даље, да би ударац био завршен хоризонтално, треба нешто увући и крста, тело дакле једва приметно нагнути на десно. Ако се то не чини, замах ће бити изведен сувише из рамена и из ручног зглоба.

На команду »ДВА» окретање почиње врх сабље, полеђином напред преко главе и пласира се хоризонталан ударац на противников »образ споља». Опет се врх хвата у руку.

Природне су следеће грешке:

- 1) Замахивање из ручног зглоба, најкраћим путем, - а не из лакта.
- 2) Сувишно дизање лакта преко главе.
- 3) Сувишно угибање крста и губљење равнотеже.

в) ТРЕБУХ (ГРУДИ).

17) На команду »ЈЕДАН» замахвање се почиње из »линије» као и на удар »образ изнутра» и завршава се хоризонтално на трбуху противника. Само што се ту не зауставља врх, него се лист сабље »провлачи», тако да сабља дође до сопственог левог увета и враћа се опет у линију. (Још боље у »терц» што ће после бити објашњено). Вежба се опет понавља на команду »један».

Овај замах теже се изводи од оног по тачци 16); ту ће ручни зглоб и увлачење крста доћи до јачег изражаја, али у томе што мање претеривати. У главном замах треба да је из лакта.

Лакше се изводи замах на груди. Правац „праввлачења“ не мора бити хоризонталан, већ кос (изрег) од леве сисе противникова ка његовом десном боку. Тај замах моћи ће се извести сасвим из лакта, без дизања и без употребе ручног зглоба.

Уобичајене грешке су исте као оне наведене под тач. 16).

18) НАПОМЕНА. а) Борац ће одмах приметити, да су удари „изнутра“ (десно од линије) куд и камо теже и спорији од оних споља (лево од линије). Сем тога они се лако одбрањују. Међутим, пошто се оваки удари рађе очекују, јер их само добро увежбани борци примењују, у толико ће они бити ефикаснији. То важи нарочито за удар у груди (трбух) који иначе веома импонује.

19) Неки мајстори (Ристов, Варбасети) препоручују још и удар на главу „изнутра“, тј. десно од „линије“. Из линије се врх сабље спушта десно и описује један круг, тако да се мора лакат издигнути сасвим изнад главе и крста знатно увући.

По нашем мишљењу, ово замаживање могло би изостати, јер:

1) Изводи се споро, па се према томе лако може одбранити.
2) Рука је за дуже време изложена темпо-ударцима непријатеља (Маншетирању).

5). БОРАЧКИ СТАВ И РАДЊЕ НОГАМА.

20) Ради брзог приближавања ка противнику или удаљевања од њега у борењу се примењују нарочити покрети ногама. Ко је спор у ногама, неће моћи искористити правилан моменат за напад и неће моћи стићи противника који се брзо повлачи. Радње ногама треба вежбати не само са почетницима, него и свршеним борцима. Оне треба да се изведу правилно под сваким условима, тако да се у борби на ноге и не мисли. Каже се за једног борца „да нема ноге“, када се види да правилно мисли, али да не може пласирати ударце, јер му све смета спорост рада његових ногу.

БОРАЧКИ СТАВ.

21) БОРАЧКИ СТАВ, или кратко „СТАВ“, то је онај положај тела, из кога је борац у најбољој могућности да се противнику приближи или да се од њега удаљи. Уједно тај став даје борцу најбољи положај за борење и пружа противнику најгоре услове да пласира своје ударце.

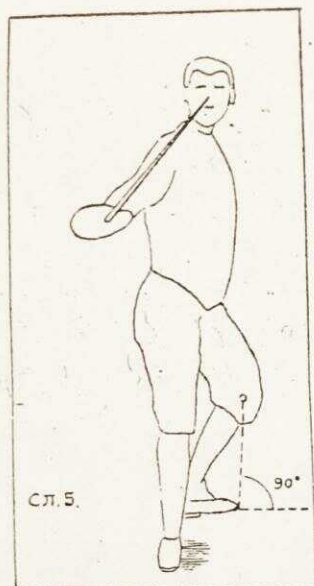
22) Пре прелаза у став борци узимају „сабљу десно“. Из овог положаја, на команду „У СТАВ“ - „ЈЕДАН!“ - борац диже десну руку у „линију“ (тач. 15). Лева рука остаје подбочена.

На „ДВА“ ступа се десном ногом на корак напред и уједно се тело спушта угibaњем колена тако, да лист са бутом образује угао од приближно 120°. При правилном ставу десно колено треба да се налази вертикално изнад левог врха стопале. Тежина тела равномерно подељена на обе ноге. (сл. 5 и 6). Рамена су „улинији“ тако да је противнику окренут само бок. Десна рука, која је била испружена у линију увлачи се нешто, песница што више десно, оптрица десно врх сабље остаје у линији уперен на очи противникова. (сл. 5 и 6).

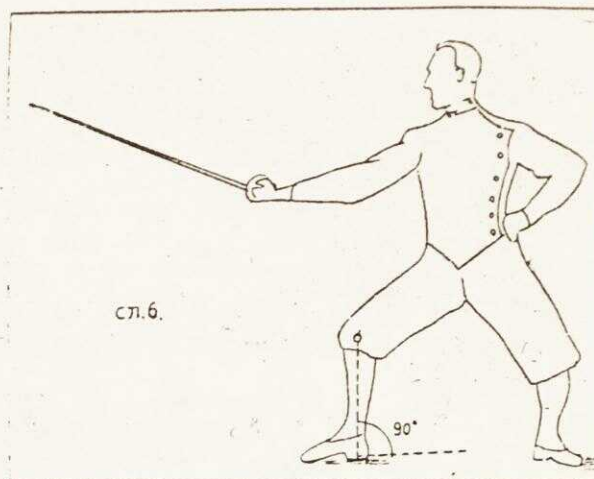
НАПОМЕНА: Када се заузима став на једну команду, увек треба јасно да се виде два раздела. Заузимање става изводи се лагано, достојанствено.

23) ГРЕШКЕ. 1) Лево раме није довољно повучено у назад, тако да се противнику показују прса.

2) Лево колено се увлачи напред у карк. Колена треба што шире држати. При правилном ставу лево колено треба да је у вертикали над врхом леве стопале. Десно колено у вертикали над десном петом.

сл. 5.

сл. 6.

3) Узима се сувише узак став, тако да борац "не седи" у ставу него стоји.

4) Тежина тела се преноси више на предњу или више на задњу ногу. Ако је тело на предњој ноzi, покрет у напред је тежи, а у назад лакши. Треба код почетника упорно настојати на томе да тежина тела буде равномерна подељена на обе ноге. Међутим при слободној борби код славних бораца примећено је, да они држе тело нешто нагнуто унапред, па би се код напреднијих бораца могао толерирати такав став али код почетника не.

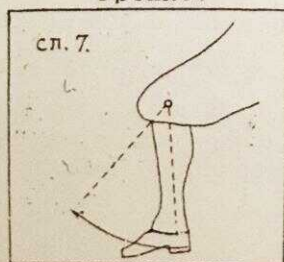
5) Немирно "седење" у ставу. Почетници чим заузму став, увек померају или ногу, или тело и увек имају нешто да поправљају. Треба строго гледати на потпуно миран и непомичен став, иначе немирно седење даје противнику одличне прилике за "Темпо-акције".

24) НАПОМЕНА. Почетнике треба научити да могу дуго "седети" у ставу, потпуно мирно и непомично. За ојачање мишића нека наставник нареди "спуштање и дизање" у ставу. На "један" борац се у ставу спушти до најдубљег седења, а на "два" уздиже се, док год ноге не буду испружене. Временом треба ноге да буду толико снажне, да се при седењу у ставу не осећа никакав замор.

КОРАК НАПРЕД!

25) На ову команду борац из става пружа лист на једну стопал напред а задња нога се за исто одстојање приближи предњој, тако да борац по извршењу корака напред буде опет у прописном ставу. Задњом ногом снажно лупити о под. То се зове "апел". Тело и десна рука са сабљом остају у истом положају.

Грешке:

сл. 7.

1) Једна од најопаснијих грешака је та, да почетник почиње покрет коленом, а не довим листом, т. ј. стопалом. Као што се замахивање врши из лакта, тако и корачање треба да се изврши "из колена". Сл. 7 Помицање колена одаје противнику унапред сваки покрет.

2) Задња нога (лева) уместо да се дигне и снажно удари на под, вучи се за собом. Треба захтевати, да се задња нога одигне са земље и снажно лупи о под. Зашто - видећемо после!

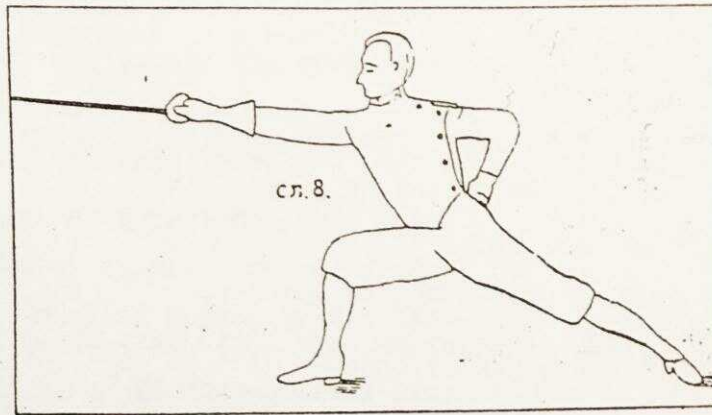
КОРАК НАЗАД.

26) На ову команду корак назад почиње задња (лева) нога а предња десна следује. То је један еластичан и брз корак, који се изводи нечујно. Табани дакле не лупају о под!

ИСПАД.

27) Овај најважнији од свих покрета служи за то, да се противник стигне сабљом и погоди ударцем. Пошто ту има две радње: удар сабљом и покрет тела, то се испад врло тешко научи у правилном свом облику. Зато је боље да се испад вежба испочетка без сабље са обим рукама подбоченим уз тело, тако, кад дође на ред вежбање директних удараца, да борац на ноге и не мисли, па ипак да испад буде правилно извршен.

На команду "Испад", борац почиње покрет бацањем листа напред и то из колена онако, како је то показано у сл. 7. Предња нога се избацује, колико је год могуће напред, али само толико, да десно колено опет буде у вертикали над петом. Сл. 8.

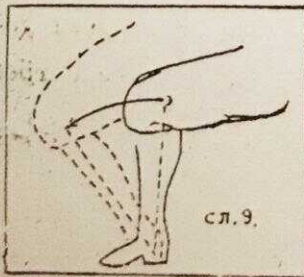

Задња (лева) нога снажним испружањем стварно извести овај покрет. Према томе цела лева стопала остаје на месту. Тело је по извршеном испаду нагнуто знатно напред, да би се дошло што ближе ка противнику.

28) На команду "У СТАВ" враћа се из испада опет у став. Главни рад, ту има лева нога, која савијањем мишића вуче цело тело у назад, а десно стопало одупирањем помаже тај покрет. Враћање у став лакше се изводи, ако се враћа у дубљи "седећи" став, а не у "стојећи".

29) ГРЕШКЕ: 1) Једна чудновата појава је та, што почетници, па и многи стари борци, почињу покрет коленом, а не стопалом. Ово, на први поглед безначајна околност, ако пређе у навик, имаће кобних последица. Јер противник, чим види покрет колена, зна да ће уследити ударац и лако ће га одбранити. Овде је потребна строга доследност да до ове навике не би дошло.

2) Лево стопало не лежи после испада целом својом површином на поду, већ само ивицом.

3) После испада задња нога повлачи се за собом, јер је предње десно колено кренуто из вертикале у напред. (Сл. 9.) Да би се ово спречило захтевати од бораца да не лупе о под целом десном стопалом већ само петом.

4) При испаду се ноге укрштавају тј. предња нога није остала у линији, него је пренешена нешто на лево. Тиме долази у опасност равнотежа тела.

5) Сувише кратак испад. Узрок је обично komoditet бораца.

30) ВАЖНА НАПОМЕНА. 1) Вскрбе прво изводити без сабље, са под боченим рукама све док се не постигне апсолутно правилна радња, па ма она била и спора.

2) Не командовати "Испад" и "у став" у временом равномерном растојању, тако да борци већ по такту пређу у неко ритмичко клађење. При томе они искористићу погрешно угибање предњег колена (сл.9) те да би се лакше вратили у став замахом, а не стезањем мишића задње (леве ноге). Испад се командује, када су се борци у ставу потпуно умирили, а исто тако враћање у став командује се, када су се у испаду уравнотежили.

ПАТИНАНДО (Pattinando).

31) Овај покрет је комбинација корака напред са испадом али такви да је све сливено једно у друго као јединствен и брз покрет у напред. Не сме се дакле раздвајати корак напред од испада. Изводи се овако: Покрет почиње предња (десна) стопа из колена (сл.7). Одмах затим следује задња нога снажним ударцем о под, а енергичним испуцањем леве негде завршава се покрет испадом. Ако бисмо означили стављање напред десне стопале са "један", стављање леве ноге на под са "два" а испад са "три" онда треба да се чује ритам "је, н, два, три". Значи да се раздео "ДВА" најјаче чује.

Ударање ноге о под зове се у бореву "апел" (appel) и служи за разне сврхе. Овде он служи једино за то, да се задња нога енергично испуца и даде импулс целом телу за покрет унапред. Уједно се тиме избегава и влачење задњег табана по поду.

32) ГРЕШКЕ. 1) Покрет почиње колено, а не стопала, што противнику одаје цео покрет.

2) Задња (лево стопало) повлачи се по поду, апел "два" дакле није извршен и покрет је спор.

3) После корака напред застаје се, па се тек онда изводи испад. Ово застајавање даје противнику право на "темпо-акције" а сем тога је цео покрет спор.

4) Задња нога при кораку напред доводи се сувише близу предње ноге, тако да цео корак напред буде сувише дугачак, па цео покрет сувише спор. Цео "корак напред" не сме бити дужи од једне стопе, иначе неће бити изведен довољно брзо.

33) НАПОМЕНА: 1) Патинандо од свих радњи ногу највише се употребљава. А у бореву флеретом и мачем скоро искључиво.

2) У место израза "патинандо" могао би се усвојити "удвојени корак", али тај израз није тачан, и довео би до мешања појма са досадашњим "удвојеним кораком" који се више, из много оправданих разлога, не употребљава. (Passade).

БАЛЕСТРА.

34) Овај покрет је убрзан патинандо управо један продужен испад. Изводи се тако, што се корак напред изводи једним кратким скоком напред при чему предња стопала нешто раније стигне на земљу него задња. Цео покрет мора се извршити истом брзином као и испад, само што десна нога уместо једанпут двапут удара о под.

Тело је већ у почетку покрета нагнуто напред, као код испада. Ово важи и за патинандо.

35) ГРЕШКЕ. 1) Сувише велик скок напред, чиме се покрет успорава. Скок треба да има дужину само једне стопале.

2) Горње тело застаје натраг од ногу. Тело треба бацати енергично напред одмах у почетку као код испада.

НАПОМЕНА. Балестра се употребљава за кратке брзе акције, првенствено за директне бодове или ударе "у темпо".

РАДЌПЈО (Radoppio, Redouble).

36) Када се противник повлачи, тако да га патинандом не можемо стићи, онда после извршеног патинанда (а налазимо се у "испаду") стављамо задњу ногу брзо и енергично са апелом тако унапред, да дођемо "у став" али врло ниско седећи. Тело се не уздиже већ остаје са грудима изнад десног колена као у испаду. Из тога става вршимо испад. Све је сличено у један јединствен дужи покрет.

РИПРЕЗА (Ripresa d'attacco, reprise de l'attaque).

37) Ако и применом Радѡпја не можемо да стигнемо повлачећег се противника, онда поступамо овако: после извршеног патинанда, стављамо задњу ногу у напред као и код радѡпја, па после извршавамо понован патинандо. То се зове рипреза (понављање напада).

УЗАСТОПНИ "КОРАК НАПРЕД" И "КОРАК НАЗАД".

38) Многи борци избегавају напад брзим повлачењем и делују тек онда, када се нападач потпуно изнури. Када имамо такве борце за противнике, нећемо се замарати предње наведеним покретима, већ ћемо их онити "узастопним кораком напред", све до границе, где ћемо завршити напад испадом. При томе, због брзине гоњења, нећемо морати давати "апел" задњом ногом. Тај апел даћемо тек пре испада, тако да крај цео радње буде завршен једним патинандом.

На сличан начин поступићемо обратно, када имамо за противника борца који лудо и слепо напада: повлачимо се "узастопним кораком назад" све док не улучимо приликом да повлачење завршимо једним погодком чинећи при томе испад, или без овога.

39) ГРЕШКЕ. 1) При овим радњама често пута тело је нагнуто у назад, нарочито при повлачењу.

2) Многи, који нису сигурни "у ногама" уместо правилног "Корак напред" корачају напред укрштавањем ногу (пасадом тач. 33), као код обичног хода. Многи у лудој жестини напада оборе противника, при чему неки и сами падњу. То су так. звани "флеш - напади" (flèche). Ако не успеју, они се при утакмицама кажњавају после прве опомене једним негативним бодом.

Ово је потпуно оправдано, јер даје необично ружну слику борбе.

СКОК НАЗАД.

40) Ако желимо да ометамо напад противника, нарочито оних, који неопрезним замахивањем излажу своју руку, извршићемо удар на његову руку, а повућићемо се, ради разних евентуалности, да не би и сами били погођени. То повлачење најбоље ће успети "скоком назад". Овај покрет се извршује и из многобројних других разлога.

Скок назад извршује се из става на овај начин: цело тело баца се једним еластичним скоком у назад, тако да предња нога падне најмање пола метра позади оног места где је раније стајала задња (лева) стопала. То треба често вежбати. По завршеном скоку мора бити уједно узет и прописни "став", тело нешто више напред него обично.

41) ГРЕШКЕ. 1) Скаче се сувише у висину, тиме се скок успорава, и доказује недовољну гилкост борца.

2) Тело по завршеном скоку свом својом тежином оптерећава задњу ногу, тј. бачено је уназад. Тело треба по завршеном скоку држати напред више него обично.

6. ОПШТА НАПОМЕНА.

42) Држање сабље, замахивање сабљом и радње ногама треба код почетника изводити ригурозно, саресно и строго. Једном стечене рђаве на вике, добивене у почетку, никад се више не могу одучити. Но како су све

радње тегобне па и досадне , то су оне у стању да одузму вољу и одушевљење за ову племениту вештину.

Ствар је наставника да ипак заинтересује почетнике.

Препоручује се за наставника:

1) Пажљива студија онога, што је наведено у тачци 43 "поступак при вежбању".

2) Замахивање сабљом и радња ногама вршити наизменично.

3) Од радњи ногама пре почетка "Елементарне наставе" узети само: "Корак напред и назад и испад. Остало после, али свакако много пре, него што се приступи сложеним радњама борења, тако да борац мора бити независан од "ногу".

4) Замахивања сабљом, радње ногама треба да буду почетак сваког часа, најмање 5 - 10 минута. Тек у 3тој години они могу изостати повремено.

ГЛАВА ДРУГА.

ЕЛЕМЕНТАРНА ШКОЛА.

I ОПШТЕ.

1. ПОСТУПАК ПРИ ВЕЖБАМА.

43) ЗА НАСТАВНИКА.

би нагласим 1) Показати лично вежбу и дати кратка објашњења. Нарочито уобичајене грешке.

а- пакња. Чим се примети, да неко не слуша позвати га да понови оно што је о- изложено или да лично покаже вежбу.

3) Памтити: Успех се не постиже дугим објашњивањем, већ многобројним понављањем једне вежбе. Тако, на пример, биће потребно извршити "испад" око 1000 пута, да би постао рефлексиван, тј. несвесно правилно изведен. Објашњавањем губи се драгоцено време.

4) Не држати дуга објашњавања док су борци у неком положају који их замара. Они ће заузети комотнији положај, или пак неће пратити објашњавања. Предходно командовати "сабљу десно" или, кад немају сабаља "подбочис".

ПОРЕДАК ПРИ ВЕЖБАМА.

44) - 1) Борци се постављају у две врсте на растојању да замјенивањем не сметају један другом. Сваки борац има свог противника у другој врсти.

2) Наставник показује вежбу са својим помоћником или одабранијих бораца, при чему се борци приближавају наставнику. За ту цел наставник командује "КРУГ", пошто борци заокруже наставника и помоћника у одмереном отстојању, тако да би могли пратити излагања наставника. На команду "На своја места", борци одлазе брзо на своја места и заузимају став "мирно".

3) Пошто наставник не може све вежбе извести са сваким лично, треба да једна врста бораца игра улогу квази-наставника, а борци у другој врсти су стварни вежбаоци. Наставник сада одређује која ће врста бити вежбалачка и авизира: "Вежбаоци у овој врсти". Затим "сабљу десно" - "у став" - "Почињи". Борци који су "квази-наставници", на команду "почињи" могу заузети комотнији став, тј. не морају "седети" у ставу, али им лева рука мора бити подбочена. Десна рука изводи правилно и коректно све радње.

Квази-наставници имају право да упозоре свога противника на грешке.

Овакав метод показао се као веома користан и практичан. Из грешки других највише се научи. Сем тога добија се "око" за правилан рад.

4) Наставник и његов помоћник надзиру рад бораца и уврштавају се за хитну наставу. Ово је обавезно ! Они иду од средине врсте ка крилима или обратно. Главно је да сваки борац често пута осети сабљу наставникову.

Када наставник примети једну општу грешку или неспоразум, командује: "Алт" (halte) или запишти пиштаљком, затим "сабљу десно" и кратко објашњава грешку. По потреби командује на ново "круг".

5) Пошто је једна врста довољно вежбала наставник командује "Алт" (halte) - "сабљу десно" и означаје другу врсту као вежбалачку врсту.

При крају часа, ради вежбе, командује се "Поздрав" и "Вољно".

45) НАПОМЕНА. За време вежби дозвољени су уобичајни узвици "хела" (hé-là!), "неко" (еско) или "Ево ти" или "хоп" или "ха" чак и неартикуларни субјективни борбени узвици, па и јасније поуке при лекционарну вежбу. Али при команди "Алт" или на звук наставникове пиштаљке.

мора завладати тренутни мир! Свака реч и сваки покрет мора бити тренутно пресечен!

2. НАПАДНА ПОВРШИНА. ПРАЗНИНА. МЕНЗУРА.

46) Нападна површина (surface valable) је тело противниково од кукова па на више. Ту је укључена глава и рука. При утакмицама и испитима ударци који су пласирани ван ове нападне површине не важе. У земљама, где се двобоји сабљом због друштвеног угледа истакнутих лица толерирају или су у моди (Мађарска) сматра се за нечасно и некавалерски погодити противника намерно сувише ниско. (У Немачкој законом од 1935 свако лице: без обзира на друштвени положај има право да захтева задовољаштину сабљом).

Ред је, да се извине онај, који је свога противника нехотмице погодио сувише ниско.

47) ПРАЗНИНА назива се незаштићени део нападне површине.

48) МЕНЗУРА је међусобно отстојање бораца. Разликујемо: 1) далеку, 2) средњу или нормалну и 3) блиску мензуру.

ДАЛЕКА МЕНЗУРА. је она, код које један борац мора учинити корак напред са испадом (патинандо, балестра), да би могао погодити противника. У далекој мензури сабље бораца могу се додирнути само својим слабинама (тач. I).

СРЕДЊА или НОРМАЛНА мензура је она, један борац може погодити свога противника испадом. Сабље се могу додиривати својим срединама.

БЛИСКА мензура је она, код које се противник може погодити пружањем руке. Борбу у блиској мензури треба избегавати.

"ПРСА У ПРСА (corps à corps) је тако блиска мензура, у којој противници своје сабље не могу употребљавати. Онај који проузрукује "прса у прса" кажњава се после прве опомене.

Противници стоје "ван мензуре", када су ван далеке мензуре. "Прекинути мензуру", значи удаљите се из једне ближе у једну даљу мензуру, дакле повући се. За обратни поступак каже се: "мензуру затворити".

II. ПОЗИВА И ВЕЗЕ.

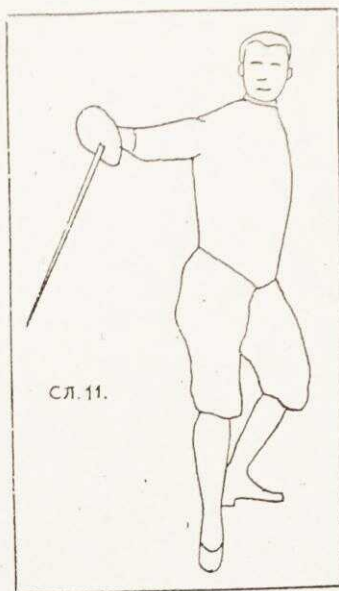
1) ПОЗИВИ или ИНВИТАЦИЈЕ (invitas).

49) Када стојимо "у ставу", нисмо заштитили целу "нападну" површину и противнику показујемо празнине, у које он може пласирати своје ударце. (тач. 47). Ми не морамо противнику показивати увек једне те исте празнине, као на пример: "у ставу" где је незаштићена глава, образ изнутра прса и трбух. Ми можемо намерно заштити извесне делове навалне површине и показати му празнине у коју желимо да он делује. Ми га дакле "позивамо" на акцију у ту нашу празнину - разуме се са извесном намером другог реда. У борбу сабљом познајемо 5 разних позива и то: прим, секунд терц, кварт и квинт. (Служимо се овде називима који су у примени у нашој Краљевини. Француски би требало називати: прим, згонд, тјерс, кар, кент).

ПОЗИВ или Инвитација "Прим".

50) Тело је "у ставу" десна рука у висини браде, лист сабље окренут скоро вертикално доле и нешто напред оштрица лево, палац десно. Овом инвитацијом заштићавамо прса и трбух, а показујемо празнине: глава са оба образа, рука и бок. Сл. IО. Почетници узимају прим сувише ниско.

НАПОМЕНА. Овај позив се ређе употребљава, јер рука заклања осматрање противникове сабље. Али као одбрана (парада) "прим" је од велике вредности.

51) ПОЗИВ "СЕКОНД", (сл.11 и 12). Песница је у висини рамена, лист напред и нешто у страну, оштрица косо десно-напред. Овим позивом заштићавамо бок а дајемо противнику на расположење остале празнине.

ГРЕШКЕ. 1) Песница сувише ниско, тако да је рука незаштићена. 2) Песница сувише десно, а врх сабље сувише напољу, тако да су могуће разне акције противникове између сабље и нашег бока, (полеђинске батуте, т.138). Врх сабље треба да је уперен на бок противников.

52) ПОЗИВ "ТЕРЦ", је исто што и "став", само је врх сабље избачен у страну на један педаљ од противничког уха (сл.13).

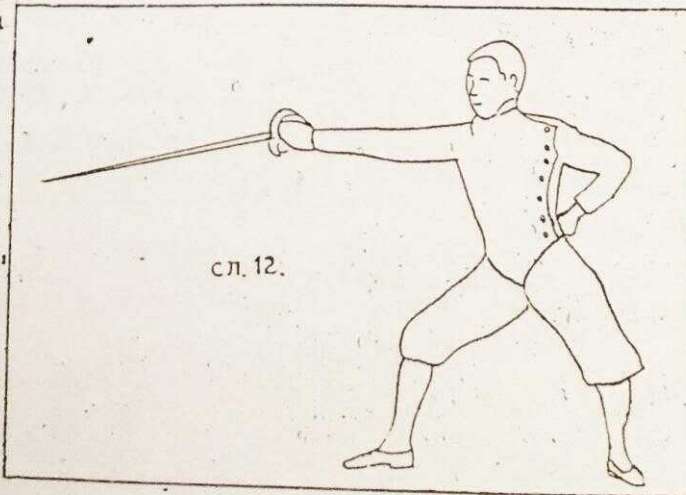
ГРЕШКЕ. 1) Песница није довољно истакнута на десно, тако да су могући удари на руку. 2) Песница се држи сувише високо, а треба испод грудне висине.

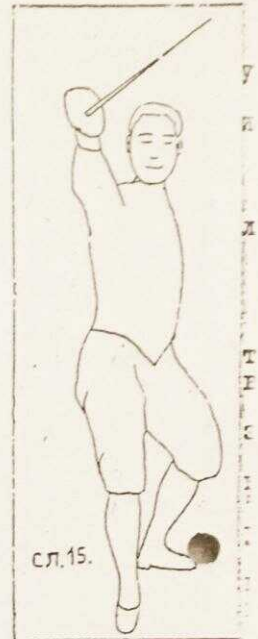
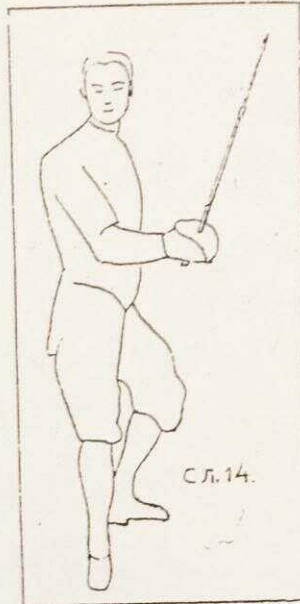
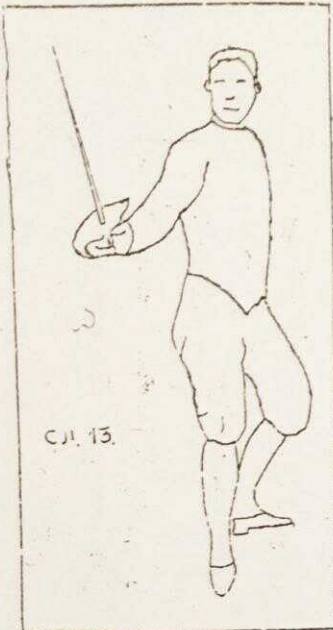
53) ПОЗИВ "КВАРТ", (сл.14). Рука испред трбуха умерено са-

вијена, песница лево, оштрица лево-доле, врх сабље треба да је нешто лево од противничког лица (за један педаљ). Кварт штити скоро све празнине лево од линије, а покрива све празнине десно.

ГРЕШКЕ. 1) Песница сувише високо, тако да удари намењени трбуху погоде руку. 2) Песница сувише лево, са последицама које су наведене раније.

54) ПОЗИВ "КВИНТ", (сл.15) заштићава само главу и образ става, а отерива остале празнине. Песница је у висини главе, рука природно испружена напред и нешто десно, оштрица је окренута горе, палац доле.

ГРЕШКЕ: 1) Сувише уздигнута песница. 2) Врх сабље иде сувише у лево, у место лево и напред.

2) ПРЕЛАЗИ ИЗ ЈЕДНОГ ПОЗИВА У ДРУГИ.

55) Ако противник не реагира на један наш позив, показујемо му један други. Прелази из једног позива у други обухватају најчисте покрете сабље и десне руке и треба их брижљиво вежбасти.

56) ГЛАВНО НАЧЕЛО при прелазу из једног позива у други јесте, да се прелазни изврше из лакта, као неко лако замахивање, при чему врх сабље почиње покрет. Ове вежбе треба брижљиво изводити јер образују основу за скоро све остале радње сабљом.

57) Поједини прелазни изводе се овако:

1) ИЗ ПОЗИВА "ПРИМ."

а) Прим-секонд. Лак замах из лакта тако да лист иде полајном себи а потом од себе док рука и сабља не дође у секонд. Врх сабље описао је при томе полукруг у виду развученог латинског слова U.

б) Прим-терц. Лак замах из лакта. Лист пролази поред лица лево и завршава се у положају терц. Врх сабље описао је полукруг.

в) Прим-кварт. Опет замах из лакта, врх сабље, пролази лево од лица описао је $3/4$ круга.

г) Прим-квинт. Замах из лакта поред лица и затим у позив квинт.

НАПОМЕНА. Прелазни из позива прим врло су карактеристични дају правац прелазима из осталих позива, који су разумљивији и лакши се изводе. Због тога ћемо у следећем навести само оно што је карактеристично.

2) ИЗ ПОЗИВА "СЕКОНД."

а) Секонд-прим изводи се аналого прим-секонд, дакле врх сабље описује латинско слово U.

б) Секонд-кварт изводи се пренашањем песнице; прво се би, затим од себе. Детаљи су изложени у тачци 259.

Остали прелазни разумљиви су сами од себе.

3) ИЗ ПОЗИВА "ТЕРЦ".

а) Терц-кварт: преношење песнице, својом "јачином", ухватити противничку "слабину", (видети т.259).
б) Терц-прим: померање песнице. Врх сабље следује (овде изузетно).

Остали прелази разумљиви су.

4) ИЗ ПОЗИВА "КВАРТ".

а) Кварт-прим: замахивање сабљом из лакта лево од лица. Врх сабље је описао $3/4$ круга.

б) Кварт-квинт: померање песнице у положај квинт. Остали прелази разумљиви су.

5) ИЗ ПОЗИВА "КВИНТ".

а) Квинт-прим. (Изводи се ређе). Окренути песницу тако, да оштрица дође лево, палац десно. Затим из лакта лак замах, да вам сабља опише латинско слово П.

б) Квинт-терц и квинт-кварт преношењем песнице без замахивања.

58) ГРЕШКЕ: 1) Сви почетници, па и стари борци са несолидном основом врше прелазе најкрајим путем преношењем песнице "себи", или директно "од себе", при чему се сувише употребљава зглоб у рамену и занемарује се карактеристично замахивање из лакта.

2) Многи изводе прелазе из зглоба при шапи или ротацијом руке из рамена. И при томе се губи карактеристично замахивање из лакта, што доводи до многобројних других кардиналних грешака.

3) ВЕЗЕ /presa di ferro; prise de fer/
/presa di ferro, engagement/

59) Када противник пружа сабљу у линију, ми га не можемо напасти, иначе бисмо натрчали на врх његове сабље. Потребно је дакле да му врх сабље отстранимо из линије. То се постиже ВЕЗАМА. Везе су лаки притисци сопствене сабље на противничку ради њеног отклањања из линије, при чему онај, који хоће да веже мора употребити јачи крај своје сабље, иначе неће бити у стању да отстрани противнички лист сабље из линије. Ми ћемо дакле притиснути својом јачином (видети тачку 1) противничку средину или слабину. То се ради у нормалној мензури (т.48). У далекој мензури притиснућемо својом средином противничку слабину.

60) Имамо толико врсти веза колико и позива, дакле: 1) Веза - прим; 2) веза - секунд; 3) веза - терц; 4) веза - квартал и 5) веза - квинт. (Видети сл.10, 11, 12, 13, 14 и 15).

Везе се узимају полако, опрезно, клизећи по противничкој сабљи, а не брзо, као неки удар. При вежбама противник даје лак против-притисак, иначе хватање везе неће успети. Тај против-притисак зове се ОПОЗИЦИЈА.

61) Уобичајене су ове везе:

1) Из позива "прим": веза у секунд и квартал.

2) Из позива "секонд": везе у терц, квартал и квинт.

3) Из позива "терц": везе у прим, секунд, квартал и квинт.

4) Из позива "кварт": везе у терц, секунд и квинт.

5) Из позива "квинт": везе у секунд, квартал и прим.

Друге везе нису препоручљиве.

62) Покрети сабље и руке су исти као и код прелаза између позива (т.57). Никако се везе не смеју узети директно најкрајим путем, ротацијом из раменског зглоба.

Ако нас противник везује, ОПОНИРАМО његовом притиску, али тако, да нам рука не буде потиснута из линије, већ само лист сабље.

III

ДИРЕКТНИ И ИНДИРЕКТНИ УДАРЦИ И БОДОВИ.

1. ДИРЕКТНИ УДАРЦИ И БОДОВИ.
/Coups trenchants/

63) Директни удари и бодови називају се они, који директно непосредно, ударају у показану противничку празнину. Они се могу извести само у овим случајевима:

1) Када је противник на нормалној или блиској мензури (т.ј. 48). Из далеке мензуре само помоћу "белестре", (т.34) и то изузетно,

2) када је противник у "Инвитацији", (позиву).

3) Када смо у "сопственој вези", то јест, када смо везали противничку сабљу.

64) Директни удари немогући су када је противник са сабљом у "линији", или када смо у "противничкој вези", т.ј. када нам је противник везао, ангажовао, сабљу.

65) НАПОМЕНА: Памтити и чинити разлику шта је "сопствена", а шта "противничка", веза.

ДИРЕКТНИ УДАРАЦ У ГЛАВУ.

66) Одмах напомињемо, да је ово најважнија и уједно и најтежа радња целе мачевалачке вештине. Тај ударац треба вежбати у почетку сваког часа и то не само са почетницима већ и са свршеним борцима. И мајстори светског гласа вежбају ову радњу у почетку сваке вежбе.

67) Ударац се изводи тако, што се из "става", врши кратки замах сабљом из лакта у назад, затим се рука испружа и удари се сабљом у главу противника; уједно баца се тело напред са испадом. Ред покрета унапред је овај: врх сабље, рука, тело, стопала и најзад колена. Када је цела радња правилно изведена, глава противникова треба да је раније погођена него што наша десна пета додирне под, а треба да се чује звук "тик-так", при чему је "тик", звекет ударца о маскрда а "так", удар пете о под при испаду.

68) Амбиција сваког наставника треба да буде, да се ова два звука одвојено чују, јер је само у томе случају покрет правилно изведен. Такав правилно изведен испад не може из нормалног отстојања одбранити ни један светски мајстор, дакле ни сам наставник. Ако наставнику успе да удар у главу одбрани, то значи, да је неправилно и погрешно изведен.

69) Неправилно изведен ударац је рак-рана целе мачевалачке вештине; не само почетници, већ и одмакли борци извешће овај покрет неправилно, ако га не вежбају стално, при почетку вежби, и ако не контролишу сами себе.

Има у главном два метода да се постигне код почетника правилан ударац и то:

70) Наставник, када је борац "у ставу", командује: "испад ЈЕДАН". Борац замахује сабљом, испружа руку и баца тело што више напред. На "ДВА", врши се испад по тачци 27. Са командом "ДВА", не треба дуго оклевати већ чим се види да је борац бацно тело напред одмах се командује "два", иначе "остав". Овај начин има ту рђаву страну, што је цела радња раздвојена, а треба све да је сливено у један мушевит јединствен покрет.

71) Ја лично са својим ђацима вежбао директни ударац овако: Налажем им, без команде, да сваки из нормалне мензуре погоди маску противника без испада, дакле само замахом сабље и бацањем тела напред. То се заиста може извести, само се при томе губи равнотежа тела и борцу прети опасност да падне напред. Тек за спречавање овог

Борење сабљом и рапиром.
За све класе Вој.академ.

- 21 -

Табак 6.

Када борац испадне и добије правилан положај у испаду. На овај начин звук "тик", чује се много раније од "так".

72) НАПОМЕНА: 1) Са овом вежбом отпочети тек онда, када су борци апсолутно сигурни са радњама ногама и тела при испаду /т.27/.

2) Захтевати потпун мир у ставу пре испада.

ГРЕШКЕ: 1) Покрет почиње колено и тиме се одаје цео покрет. Противник гледа само на колено и може лако одбранити ударац.

2) Пре испада борац полако помера тело напред и тиме опет одаје покрет.

3) Немирно седење у ставу и нервозно предходно замахивање сабљом, пре испада.

ДИРЕКТНИ УДАРЦИ ИЗ СТАВА

Остали директни ударци изводе се начелно по одредбама таблицама 8-18.

73) Из става "Терц", могу се извести ови директни ударци: 1) глава, 2) образ става, 3) образ изнутра, 4) прса и 5) трбух и 6) бок. - Ударац терц - образ става најбрже се може извести. Сабља се кратким замахом замахује хоризонтално на образ става.

- Ударац у бок изводи се тако, што се кружним замахом ударац пласира у слабинку тако да правац сечења буде косо одоздо- лево горе.

- Ударац у образ изнутра изводи се кратким замахом из лакта, кружно преко главе и пласира се на образ хоризонтално од десна на лево.

- Ударац у прса изводи се овако. Замахује се сабља као за образ изнутра; затим се удара у прса, провлачећи сабљу преко противникових прса косо, од горе, десно - у правцу противникове слабине. Провучена сабља долази лево од сопственог тела и враћа се са оштрицом десно опет у став терц.

- Ударац на трбух изводи се аналого као и на прса, тј. провлачењем сабље. Ударац треба пласирати хоризонтално, чак нешто косо одоздо горе, зашта су потребни покрети описани у тачки 17.

ВЕЖВЕ ДИРЕКТНИХ УДАРАЦА

74) Само од себе се разуме, да противник за вежбу директних удараца мора изложити празнину у коју хоћемо да пласирамо наш ударац, тј. он мора заузети одговарајући "позив", (т.47,49). Ако хоћемо да вежбамо, на пример, ударац у образ споља, онда противник мора заузети позив секунд; за ударац у бок позив квинт; за ударац у прса или трбух позив квинт итд.

За вежбе удараца у прса и трбух потребни су ПЛАСТРОНИ те да би се ови нешто тежи ударци правилно извели, без бојазни озледе противника. Корисно ће бити да се у вежбаоници поставе нарочите лутке са главом и трупом и тешким (стабилним)постољем.

ДИРЕКТНИ ВОД. (Coup de pointe)

75) ОПШТЕ. Ако борење сабљом посматрамо као једну чисто спортску грану, онда бод сабљом не претставља неку важну чињеницу. Увек ударци више импонују гледаоцима него што то чини бод. Ако пак борење посматрамо са војничке тачке гледишта, или, као што би требало, са озбиљног гледишта двобоја, онда бод куд и камо превазилази значај ударца. Вод лако продира кроз одело и задаје опасније ране од оних задатих ударцима, који често пута у опште не могу да пресеку одело противника.

У земљама где се још лични спорови решавају двобојима, често пута је из обзира хуманости предлагано, да се у двобојима забра-

ни бод. Међутим је статистички констатовано, да су у двобојима са забрањеним бодом озлеђења била куд и камо опаснија него у оним двобојима, где је бод био дозвољен. Ту су двобоји свршавали обично са једно озледеом по руци.

У првом случају борци, не бојећи се опасних рана, јуришају бесно један на другог, и обично се свршава двобој са обостраним озбиљним озледама.

То је, нажалост, случај и код модерних утакмица, где се обично једна акција свршава са обостраним погођајима, а судије решавају коме ударац припада. Једна заиста поражавајућа појава!

У другом случају пак, борци, бојећи се бола, оперишу опрезно из далеке мензуре и озлеђавају се скоро редовно по руци.

Било из хуманих, било из војничких разлога, бод треба дакле да се примени у борењу сабљом.

76) Због занимљивости напомињемо овде и немачки начин борења сабљом, који је у традицији на немачким универзитетима за расправитних сукоба између студената. Борци имају дугачке и доста тешке сабље (шлегере), стоје у блиској мензури и не смеју се за време борбе поклањати с места. (Отпадају радње ногама). Бод је немогућ. Покрети су скоро искључиво из ручног зглоба и устремљени су само на главу противника, јер су остали делови тела пластрирани. Ипак озледе по лицу понекад буду и озбиљне.

77) ПОСЕБНО. Бод сабљом изводи се само у положају оштрице десно. Дакле из "линије", из позива секунд, терц и квинт. Ако смо у другом коме позиву, морамо окренути сабљу тако, да нам оштрица буде десно.

78) Директни бод изводи се по истим начелима као и директни удар. Пре свега врх сабље мора додирнути противника пре но што десна нога при испаду додирне под. (видети т.67).

79) Бод даље служи, као што ће се касније изложити, за стално угрожавање противниковог напада и за почетне сопствене акције. Пружајући врх сабље у линију излаже се противник натрчавању на врх. Та окољност искоришћује се за многобројне зауставне и темпо-акције.

ДИРЕКТНИ УДАРЦИ ИЗ СОПСТВЕНИХ ПОЗИВА И ВЕЗА.

80) Ударце треба вежбати из сваког положаја руке и тела. Прво ћемо расправити извођење удараца из сопствених позива. Дакле ми стојимо у једном позиву а и противник стоји у једном произвољном позиву; пошто имамо слободну линију можемо нападати директним ударцима.

а) Ударце из позива "прим", нећемо расправити јер се овај позив ређе примењује. Ударце из позива "терц", (што је исто и као и став) расправили смо у тачци 73/а.-

б) Из позива СЕКОНД можемо ударати у све празнине, које нам противник својим позивом показује. Ако он, на пример, стоји у позиву "секонд", онда можемо ударат у све празнине изузев његовог бока (видети т.51,52,53 и 54).

За вежбање удара у бок, противник заузима инвитацiju "квинт". Сабља се кратко полеђиним замахује назад и ударац се пласира косо горе у бок. Исто тако за ударац у образ споља (ту противник мора стајати у позиву секунд или кварт). Овај ударац је врло ефикасан и брзо се може извести. За ударе у главу, образ изнутра, замахујемо кружно сабљом онако како је то изложено у тачци 11.-

в) Из позива КВАРТ изводимо ударце у образ споља и главу кратким замахињањем. За образ изнутра, прса и трбух потребна су кратка кружна замахињања. Најзад за удар у бок кружно замахињање из лакт сечица пролази полеђином поред левог увета и завршава се правцем косо одоздо горе.

г) Из позива "КВИНТ", удара се само у образ споља кратким замахињањем а у све остале празнине кружним замахињањем.

81) ГРЕШКЕ. Тежњом, да се ударци изведу што брже, многи почетници не замахују сабљу из лакта него изводе ударце ротацијом руке из рамена или из ручног зглоба. Тиме се апсолутно губи господарење над сопственом сабљом и сигурност поготка. Строго гледати на то, да се ударци врше замахивањем из лакта, јер је то била сврха вежби по тачкама 8-18. Нарочито обратити пажњу на ударац у главу из позива "квинт". Почетници ударају ротацијом руке, а треба јак замах, где врх сабље описује више него један цео круг.

82) УДАРЦИ ИЗ СОПСТВЕНИХ ВЕЗА (т.59). Ако смо везали противникову сабљу у прим, секунд, кварт, терц или квинт, ми смо отстранили противникову сабљу из линије и можемо га упадати директним ударцима. Ови ударци не разликују се од удараца из сопствених позива само их ипак треба брижљиво вежбати, нарочито ослобођење сопствене сабље од противникове.

83) Допуњујемо само ударце из везе ПРИМ, јер то нисмо расправили у тачци 80/а. Из прима се само у бок удара кратким замахивањем. Најбоље је из прима ударати у главу, прса и трбух (у бок ребе). Сви ударци пролазе лево од сопственог увета. На то треба обратити нарочиту пажњу, као и на грешке изложене у тачци 81.

ДИРЕКТНИ УДАРЦИ НА РУКУ. (MANCHETTES)

Ударци на руку су врло брзи, јер се у нормалној мензури изводе БЕЗ ИСПАДА. Они се употребљавају највише као рипости и као разне друге темпо-акције.

Разликујемо ове ударце: 1) Рука споља; 2) рука изнутра; 3) рука одозго и 4) рука одоздо.

84) "РУКА СПОЉА", изводи се на противничке погрешно узете позиве. Терц, кварт и квинт. Противник није довољно истурио песницу напоље, тако да рука споља претставља једну празнину. То је један доста тежак ударац и изводи се овако: Из позива секунд сабља се замахује полеђином на лево и одатле једним кружним замахом "провлачи", се тако, да при провлачењу противникова рука буде погођена. Када је противник у позиву терц, онда овај кружни замах треба да је скоро хоризонталан. Када је пак противник у позиву кварт или квинт, замах је косо споља одозго. После провлачења сабља се враћа замахом у позив "Терц", а не позив секунд, одакле је замах отпочет.

НАПОМЕНА. Ово треба добро памтити (враћање у терц) и треба да се изврши рефлексивно зато, јер противник, ако одбрани руку споља обично рипостира у образ споља.

85) РУКА ИЗНУТРА изводи се из свих сопствених позива слично као на трбух (т.17) само што је циљ рука, и што се изводи без испада. После провлачења враћа се у позив "квинт", или у "терц". Овај ударац може се извршити и са полеђином сабље.

86) РУКА ОДОЗГО изводи се кратким ударом, помоћу ручног зглоба из сопствених позива: секунд, терц и квинт. Нема провлачења. Сабља се враћа у полазни положај.

86/а РУКА ОДОЗДО изводи се као и рука споља, провлачењем сабље, али је правац удара одоздо. Оваки ударац не успева увек, али се врло тешко парира.

86/б НАПОМЕНА. 1) Сви ударци на руку зову се МАНШЕТ-ударци (MANCHETTES).

2) ИНДИРЕКТНИ (ЗАОВИЛАЗНИ) УДАРЦИ.

87) Индиректни ударци зову се они, који се изводе из противничке везе, дакле када је наша сабља везана. Ударац је заобилазан, мора се дакле ослободити противничке везе. Ако овај заобилазак иде око противничке песнице, зове се КАВАЦИЈА; ако пак иде око врта про-

тивничке сабље зове се КУПЕ (COUPE). Индиректни ударци изводе се истом брзином као и директни.

88) Могући су ови индиректни ударци:

а) Из противничке везе ПРИМ: кавација на руку одозго, главу, лице споља и на бок. Ударци су кружни, чисти из лакта. Могућ је још и купе на трбух, десним замахивањем, али је тешко извести.

б) Из противничке везе СЕКОНД: кавације на руку одозго, лице споља, глава, лице изнутра груди и трбух. То је дакле једна неповољна веза јер даје сувише празнина. Купе око врха сабље тешко је извести и не препоручује се.

в) Из противничке везе ТЕРЦ: Кавације на руку споља и у бок, али нису препоручљиве. Природнији су купеји: у главу, лице изнутра, прса и трбух. Све из лакта.

г) Из противничке везе КВАРТ: кавација на руку изнутра, коју је тешко извести. На против, лаки су купеји на главу, лице споља и бок.

д) Из противничке везе КВАНТ. Кавације на руку споља и у бок. Купеји: прса и трбух. Нарочито купеји на трбух су из ове везе веома препоручљиви. Главно је брзим замахом заобити врх противничке сабље и тиме је погодак сигуран.

88) НАПОМЕНА. Све кавације и купеји морају бити извршени замахивањем из лакта а не ротацијом руке. Због тога неће се више помињати уобичајене грешке, које наставник мора упорно и конзеквентно исправљати.

89) НА ЗНАЊЕ: ПОЧЕТНИК ИЛИ НЕЗНАЛИЦА ОДАЈЕ СЕ ИСПРУЖЕНОМ РУКОМ, било у нападу било у одбрани.

IV.

ПАРАДЕ И РИПОСТИ

1. ОПШТЕ.

90) Вештина борења може се кратко формулисати овим начелом "погодити а не бити погођен, (toucher sans être touché). Да не бисмо били погођени од противничких удараца хватамо те ударце листом или браником наше сабље. Те радње су одбране или ПАРАДЕ. И ако је реч одбрана прилично добро преведена, ми ћемо ипак за одбрану употребљавати израз ПАРАДА, јер је то међународни израз, а сувише је удомаћен у нашој Краљевини. Одбранити напад каже се "ПАРИРАТИ" напад.

91) Још нешто о "toucher sans être touché". То значи сабља, који је нападнут, прво мора одбранити напад, па тек онда узврати РИПОСТИРАТИ - новим ударцем, а НЕ СМЕ ударати нападача, чим му се ова приближи на блиску мензур, јер ће и сам бити погођен. То није вештина и искључује у опште борење, јер то више личи на једну међусобну тучу, него на неку вештину.

Нажалост, то морамо нарочито подвући, на турнирима (утакама) ова појава је скоро редовни случај из двају разлога: 1) Што нема никакве опасности по живот борца. У класичном добу мачевања у Италији, Шпанији и Француској, ове појаве није било, јер је сваки респектовао врх сабље противникове и тешко, да првенствено не буде погођен рањен.

2) Из сувишног респектовања т.36 темпо-удараца, или зауставних удараца (т.159,204).

Ми ћемо се на ову тему још једном вратити, али већ сада напомињемо, да почетник мора несвесно и рефлексивно прво одбранити противнички напад, и исто тако несвесно одмах рипостирати.

Разликујемо: 1) Просте параде, 2) Контро - параде и 3) Изменичне параде.

1) ПРОСТЕ ПАРАДЕ.

92) Са техничке стране, парада се изводи исто као и позив т.50-54) или везе (т.50-54). Према раније изложеном ми већ сада познато најемо пет разних парада, и то: парада ПРИМ; парада СЕКОНД; парада ТЕРЦ; парада "КВАРТ" и парада КВИНТ.

93) У опште, парада прим изводи се против удара у прса и трбух; парада секонд против удара у бок; парада терц против удара у бок и у образ споља; парада кварт против удара у образ изнутра, прса и трбух. Парада квинт штити главу. То је у опште. Правилне параде постижу се тек многобројним вежбама. Свакако се морају спречити параде из навике.

94) Параде треба да су природне, а не усиљене. На пример: ако стојимо у позиву секонд, онда ћемо бранити удар у прса или трбух парадом "прим", а не кварт. На против: ако стојимо у позиву терц, оваке ударце парираћемо са кварт а не са прим.

95) Има сродних и несродних парада. Тако су на пример сродне параде: прим, секонд, квинт (исти положај песнице) или терц, кварт и СЕКСТ. (Опет исти положај песнице. О паради секст биће говора после.)

96) ВАЖНО: Прелаз из једног позива у параду врши се истоветно као и прелаз из једног позива у други (т.56/57). То значи, (опет подвлачимо то), параде извести замахивањем из лакта од себе а не ка себи или пренашањем песнице, а никако ротацијом испружене руке. Парада треба да сусретне ударац против-замахом, као неки ударни парад. Замах противничког ударца треба искористити као сопствени замах за рипост (о томе после.)

96/б) НАПОМЕНА: По овим сродствима параде се могу поделити у параде првог и другог сродства. У прво сродство спадају: прим, секонд, квинт; у друго сродство терц, кварт, секст. Овде се параде изводе пренашањем песнице, а не замахивањем из лакта.

ВЕЖВЕ У ПАРИРАЊУ.

97) ПРЕДХОДНЕ ВЕЖВЕ. У парадама борци брзо постигну извесну вештину, када се не замарају и споредним радњама тела и ногу. Да би пак ученици одмах испочетка добили правилан осећај, који парад треба да примене, и да би се код њих укоренио и назив појединих парада изводи се следећа претходна вежба:

Вежбалац заузима став и позив секонд. Наставник, или квази-наставник заузима комотан став на блиској мензури (т.48) и, изводећи удар у главу командује "квинт". Вежбалац замахивањем узима парад квинт; затим наставник једном кавацијом замахује у бок и једновремено командује "секонд". Ученик замахивањем узима "секонд". Наставник сада замахивањем удара хоризонтални ударац у трбух и командује "прим", итд. Из прима наставник изводи кавацију у главу или бок и тако се та вежба продужава.

Када је на овај начин увежбано прво сродство паради (т.96/б) прелази се на друго сродство (терц,кварт,секст).

98) ГРЕШКЕ. 1) Ученик не парира замахивањем из лакта или пренашањем песнице (код парада 2-ог сродства) него параде изводи ротацијом руке из раменског зглоба, најкраћим путем.

2) Ученик, нарочито када је заморен, губи правилан став и све више и више преноси тежину тела на задњу ногу, те неће моћи да брзо и правилно изведе "рипост", (т.91). Треба гледати на то, да тело остане у правилном ставу, па чак нешто нагнуто и напред.

99) РЕДОВНЕ ВЕЖВЕ. Када је ученик добио правилан осећај за прелаз из позива у параде и када их изводи правилно, па ма без потребне брзине, онда се приступа редовним вежбама онако, како је то објашњено у тачци 44. Оба борца стоје у нормалној мензури, а квази-наставник

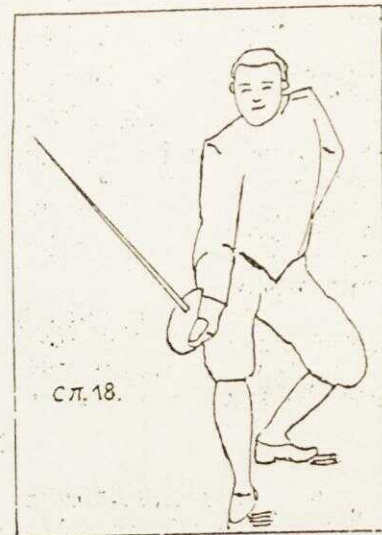
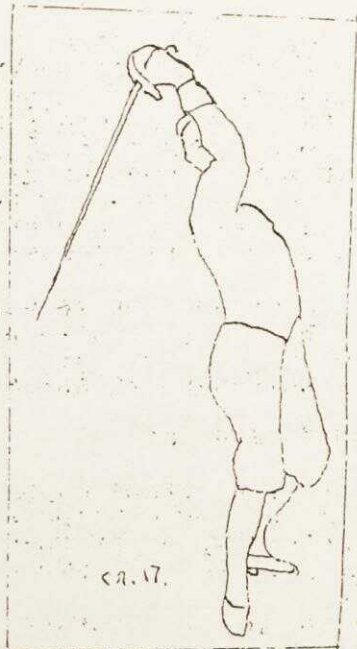
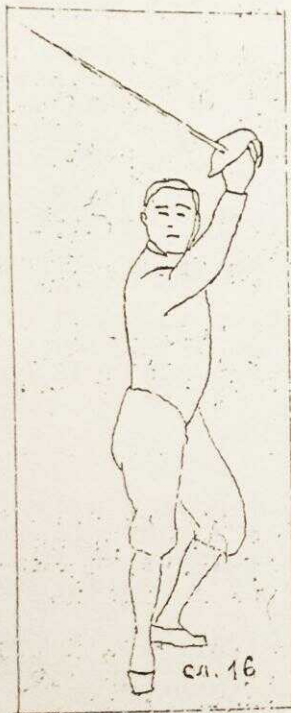
изводи ударне испадом, и враћа се после сваког удара у став. Из гочетка директне ударе изводити лаганије, на их после убрзати.

Када су на овај начин пређени директни удари, приступа се парирању удараца из сопствених веза (т.80), индиректних удараца и удараца на руку. У прегледу, т.104, показане су све вежбе по овом предмету.

ПРИМУДНЕ ПАРАДЕ

100) Ова група обухвата оне параде, које морамо заузети за парирање нарочитих нападних акција противникових, који се простим парадима не могу одбранити у опште или се тешко одбрањују. Ту спада више поменути парад "секстим парад-септим, дубоки кварт и дубоки терц.

101) Парад СЕКСТ показан је у слици 16. Тај парад штити главу као и квинт. Песница је нешто над висином главе, оштрица окренута горе, сабља ка со на десно са врхом напред.

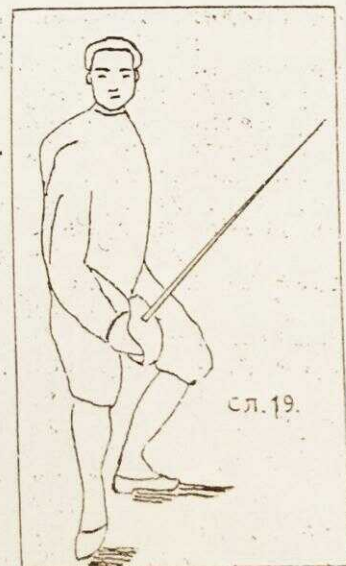

102) Парад СЕПТИМ показан је у сл.17. Његова примена је сасвим изузетна, а може се лако заменити са парадом "контро-терц".

103) ДУБОКИ ТЕРЦ и КВАРТ (сл.18 и 19) врло су ефикасне параде, али се не могу квалификовати као нарочите параде, јер се управљају према правцу противничког удара. Дубоки терц замењује параду секунд, и штити бок, а дубоки кварт употребљава се место параде прим.

ПРЕГЛЕД ВЕЖБИ У ПАРИРАЊУ ПРОСТИМ ПАРАДАМА

104) У ниже изложеном прегледу показани су сви могући директни и индиректни удари и параде против ових удараца.

А) ВЕЖБАЛАЦ У ПОЗИВУ ИЛИ ВЕЗИ СЕКОНД.

НАСТАВНИК УДАРА	ВЕЖБАЛАЦ ПАРИРА
1) образ споља	1) терц
2) глава	2) квинт
3) образ изнутра	3) прим (или кварт-несродно!)
4) прса или бод у прса	4) прим (или кварт-несродно!)
5) трбух	5) прим (или кварт-несродно!)
Из везе секонд.	
6) Кавација рука одозго	6) кратки терц, подизањем врха
7) Кавација образ споља, глава, образ изнутра, прса трбух	7) као под 1,2,3,4 и 5.

Б) ВЕЖБАЛАЦ У ПОЗИВУ ИЛИ ВЕЗИ "ТЕРЦ"

НАСТАВНИК УДАРА	ВЕЖБАЛАЦ ПАРИРА
1) глава	1) секст (сродно) или квинт (несродно)
2) образ изнутра	2) кварт (сродно) или прим (несродно)
3) прса или бод у прса	3) кварт (сродно) или прим (несродно)
4) трбух	4) дубоки кварт или прим (несродно)
Из везе терц.	
6) кавација у бок	секонд
7) кавација (у руку одоздо)	дубоки терц (кратко)
8) купе у главу, образ изнутра, прса и трбух	8) као под 1,2,3 и 4.

В) ВЕЖБАЛАЦ У ПОЗИВУ ИЛИ ВЕЗИ "КВАРТ"

НАСТАВНИК УДАРА	ВЕЖБАЛАЦ ПАРИРА
1) у бок	1) секонд
2) у образ споља	2) терц
3) у главу	3) квинт
Из везе кварт.	
4) купе у главу, образ споља и бок	4) као под 1,2 и 3
5) кавација у руку изнутра	5) дубоки кварт.

Г) ВЕЖБАЛАЦ У ПОЗИВУ ИЛИ ВЕЗИ "КВИНТ"

НАСТАВНИК УДАРА	ВЕЖБАЛАЦ ПАРИРА
1) у бок	1) секонд
2) у прса, или бод у прса	2) кварт
3) у трбух	3) дубоки кварт
Из везе квинт.	
4) кавација на руку споља	4) терц (несродно) или виши секонд.
5) кавација у бок	5) секонд
6) купе у прса и трбух	6) кварт, односно дубоки кварт.

Д) ВЕЖБАЛАЦ ЈЕ У ПРОТИВНИЧКОЈ ВЕЗИ "ПРИМ".

НАСТАВНИК УДАРА	ВЕЖБАЛАЦ ПАРИРА
1) у бок	1) дубоки кварт
2) у главу	2) квинт, изузетно секст
3) у образ споља	3)
4) у прса	4) кварт или прим
5) у трбух	5)

В) ВЕЖБАЛАЦ ЈЕ У ПРОТИВНИЧКОЈ ВЕЗИ "СЕКОНД"

НАСТАВНИК УДАРА	ВЕЖБАЛАЦ ПАРИРА
1) у образ споља	1) терц
2) у главу	2) квинт
3) у образ изнутра	3) прим, изузет-
4) у прса	4) но кварт и ду-
5) у трбух	5) боки кварт.
6) у руку одозго	6) терц

Е) ВЕЖБАЛАЦ ЈЕ У ПРОТИВНИЧКОЈ ВЕЗИ "ТЕРЦ"

НАСТАВНИК УДАРА	ВЕЖБАЛАЦ ПАРИРА
1) у бок	1) секунд изузетно дубоки терц
2) у образ споља	2) терц
3) у руку споља	3) кратки терц, подизањем врха
4) у главу	4) квинт
5) у образ изнутра (врло ефикасно)	5) само прим, а не кварт

Ж) ВЕЖБАЛАЦ ЈЕ У ПРОТИВНИЧКОЈ ВЕЗИ "КВАРТ"

НАСТАВНИК УДАРА	ВЕЖБАЛАЦ ПАРИРА
1) у образ споља (врло ефикасно!)	1) септим или контро-терц (видети т. 102.)
2) у главу	2) секст или квинт
3) у образ изнутра	3) кварт
4) у прса	4)
5) у трбух	5) дубоки кварт или прим.

З) ВЕЖБАЛАЦ ЈЕ У ПРОТИВНИЧКОЈ ВЕЗИ "КВИНТ".

НАСТАВНИК УДАРА	ВЕЖБАЛАЦ ПАРИРА
1) у бок	1) секунд
2) у руку споља	2) кратки терц
3) у главу	3) квинт
4) у образ изнутра	4) прим или кварт
5) у прса	5) прим или кварт
6) у трбух	6) прим или дубоки кварт

105) Из овог прегледа види се, да су могући укупно 62 директна и индиректна ударна који се могу одбранити са 80 парада. Како сваки од ових 80 парада под разним условима треба вежбати најмање 100 пута и више док се не дође до задовољавајућег савршенства (дакле око 8-10.000 пута) то је јасно да ће ове вежбе обухватити један огроман део времена.

Међутим наставник треба да има на уму, да је са овим вежбама завршено најглавније градиво пеле мачевалачке вештине. Према томе при вежбама не треба ништа од побројаних вежби изоставити, као да су оне "разумљиве саме од себе", већ их брижљиво прећи све, без обзира на утрошено време. Тиме ће се уштедети драгоцено време за отклањање навикнутих грешака, које ће грешке бити неумитна последица пренебрегавања ових вежби.

Овим вежбама постићи ће се инстинктиван осећај за параде па и суштина пеле мачевалачке вештине.

2) КОНТРО - ПАРАДЕ.

106) Контро-параде су такве одбране, када стојећи у једном позиву или вези, противников бод или ударац одбранимо једним кружним покретом сабље па завршавамо одбрану са полазним положајем. На пример: стојимо у позиву кварт и имамо да одбранимо директни бод. Ми тај бод бранимо са кварт а не са терп. Када бисмо бод одбранили парадом терп, онда би то била проста парада (т. 32).

107) У употреби су ове контро-параде 1) контро-кварт, 2) контро-терп, 3) контро-секонд и 4) контро-квинт. Контро-прим се ређе употребљава из разлога наведених у напомени т. 50.

Све контро-параде изводе се кружним замахом врха сабље (због тога се они могу назвати и КРУЖНЕ ПАРАДЕ). Центар кружног кретања је начелно лакат а не ручни зглоб.

108) КОНТРО-КВАРТ. Стојећи у позиву кварт, бранимо бод кружним замахивањем сабље и враћамо се опет у кварт.

-КОНТРО-ТЕРП. Стојећи у позиву ТЕРП, бранимо директни бод кружним замахивањем сабље: доле-десно и враћамо се опет у терп.

-КОНТРО-СЕКОНД. Стојећи у позиву секонд бранимо бод кружним замахивањем сабље -десно-горе-лево-доле- и враћамо се опет у секонд.

-КОНТРО-КВИНТ. Стојећи у позиву квинт, одбрањујемо бод кружним замахом - десно - доле - лево - горе - и враћамо се опет у квинт.

ГРЕШКЕ: Кружни замаси изводе се из ручног зглоба или ротацијом руке у рамену.

109) Значај контро-парада у борењу сабљом куд и камо је мањи него у борењу мачем (рапиром) где се једним кружним контро-покретом могу похватати сви могући бодови. У борењу сабљом контропараде нису параде у правом смислу речи, већ КОНТРО-ПОКРЕТИ, чији значај лежи у сложенијим нападним и одбраненим акцијама.

110) ИЗМЕНИЧНЕ ПАРАДЕ употребљавају се против нарочитих нападних акција, које ћемо расправити после, па ћемо том приликом расправити и изменичне параде (видети т. 142).

3) РИПОСТИ

ДИРЕКТНИ РИПОСТИ (riposte simple)

111) Када нам је успело да одбранимо противников напад једном парадом, одмах, не оклевајући, вршимо РИПОСТ, тј. против-удар или УЗВРАТ. Правилном брзином изведен, један рипост не сме бити одбрањен, јер је нападач све концентрисао на то, да му напад успе он се, тако рећи, "издувао" и за парирање рипоста недостају му нервне и физичке резерве.

112) Извођење рипоста објаснићемо једним примером. Успело нам је, на пример, да одбранимо један ударац противников у бок парадом секонд. Из тога положаја, користећи сударавање сабаља при одбрани, кратко замахујемо у противников образ споља, БЕЗ ИСПАДА, јер се нападач налази у испаду, у домаћу наше сабље, дакле у блиској мензури. Тело нагињемо при томе нешто напред (а никако назад) а десном ногом дајемо један кратак "апел" (т. 31). Довољно је када се тај апел даје подизањем врха стопе, а не пеле стопе. У осталом апел може и изостати, његова је сврха у главном та, да тело буде приморано да остане у правилном положају, а да се не нагне назад. (Видети слике 20, 21,

22 и 23). Рипост се мора извести брзо и непосредно после параде, иначе губи вредност. Код правилно изведеног рипоста чује се звук "тик-так", са размаком од највише 1/4 секунда, при чему је "тик" звук параде, а "так" звук погодој Главни услов за брзо извођење рипоста је, да се "врх сабље има у ко руци" (т.3) тј. мали прст стеже држак балчака и не дозвољава да лист сабље продужује кретање и даље.

113) НАПОМЕНА: Треба постићи резултат, да бранилац, чим је одбранилац напао, инстинктивно, рефлексивно, несвесно, чисто жмурећи одмах изврши рипост. При томе да се не навикне на једне те исте рипосте.

114) Могући су ови рипости:

а) После параде ПРИМ: директно у бок, замахивањем у главу, образ испод, у прса и у трбух.

б) После параде СЕКОНД: кавација у руку одозго, директно у образ испод споља (ово је најлакши рипост и изводи се најбрже), у главу и у образ испод тра (ређе).

в) После параде ТЕРЦ: у руку споља (провлачењем, па опет у терц), у бок, купе у главу, у образ испод и у прса.

г) После параде КВАРТ: директно у образ споља хоризонтално (врло ефикасно!) у главу вертикално, у образ испод, у прса и трбух провлачењем сабље.

д) После параде КВИНТ: кавација у руку споља провлачењем сабље у бок, купе у главу, у образ испод, у прса и трбух провлачењем сабље.

ђ) После параде СЕКСТ: директно у образ испод, у прса и трбух провлачењем, или пак купе у бок.

е) После параде СЕПТИМ тешко се рипостира. Ипак су могући рипости директно у трбух, без провлачења сабље, или купе у бок. После ДУБОКОГ ТЕРЦ и КВАРТА рипостира се аналого као из терца и кварта.

ВЕЖБА: УДАРАЦ - ПАРАДА - РИПОСТ.

Ова вежба услеђује као практични резултат свих досадањих елементарних вежби. Циљ вежбе може бити: 1) парад-рипост, или 2) ударац.

115) ВЕЖБА: ПАРАД - РИПОСТ. Да би ова вежба успела, потребно је да наставник изведе ударац мало лакше него обично, те како би вежбаоц могао слепо гурно да парира, јер, ако би се ударац извео правилно, вежбаоц га не би могао парирати (т.68) и цела вежба не би имала никаква циља. Мора се чинити отворено, дакле, извесан уступак тиме, што се ударац изводи нешто лакше. Такве вежбе зову се КОНВЕНЦИОНАЛНЕ ВЕЖБЕ или ЛЕКЦИОНИРАЊЕ. Лекционирање има за циљ једну извесну вежбу, а не сме ту вежбу ученику отежати. То је важност за наставника.

Вежба се изводи овако:

Наставник изводи ударац спорије и остаје у испаду чекајући на парирање и рипост вежбаоца. При томе чини исправке.

ГРЕШКЕ: 1) Наставник не остаје у испаду, већ се замахом ногу одмах враћа у став. Тиме је правилно извођење рипоста отежано и циљ лекције је промашен.

2) Наставник изводи удар сувише брзо, или у празнину, коју вежбаоц не очекује. Тиме је повређена "конвенција" вежбалац није у стању да парира према томе не може у опште вежбати рипост. То дакле није "ЛЕКЦИОНИРАЊЕ" а

116) ВЕЖБА: УДАРАЦ, евентуално ПАРАД-РИПОСТ.

Ова вежба није конвенционална, нема наставника и вежбаоца; оба бојаца су равноправна, оба су у ставу (а не један у комотном ставу). Разуме се да оба борца морају бити бар приближно равне вредности.

117) Вежба се изводи овако:

Означује се врста где ће бити нападачи, сходно тачци 44 и на "почиње" отпочиње вежба.

Нападач тежи да безусловно директним ударом, кавацијом или купеом погоди противника. Остаје у испаду! Бранилац пак из разних покрета нападачевих, из погрешног извођења удара (када почне коленом) и других околности који су ствар ЛИЧНОСТИ нападача (рђаве навике) гледи да парира ударац или бод и да одмах рипостира.

ГРЕШКЕ. Нападач изводи ударе (бодове) у равномерном временском радоклојању, као некое ритмичко клађење, тако да бранилац "по такту клађења" може да парира и рипостира. Тиме је циљ вежбе потпуно промашен. Нападач мора да удара из потпуно мирног става, неочекивано и муњевито.

РИМЕСА - ИНКОНТРО

118) Када бранилац, пошто је парирао напад, задовољан што је једва успео да парира, не рипостира одмах, онда нападач има право, да продужи свој напад кавацијом или кучеом. На пример: нападач удара у главу, бранилац парира инт, али не рипостира одмах, већ оклева. Тада нападач изводи кавацију и удара у руку споља или у бок. При томе се десном ногом у испаду даје "апел". То се зове РИМЕСА (Rimessa). Међутим редован је скоро случај, да се бранилац так сети, да треба рипостирати и најзад изводи рипост у главу или бок, скоро истовремено са римесом нападача. Оба борца су погођена. То се зове ИНКОНТРО (coup double). Погодак се рачуна при турнирима - нападачу, дакле оном који је извео римесу. Али овакви случајеви дискредитују оба борца, јер је повређен њихов принцип: "toucher sans être touché".

ВЕЖБА: УДАРАЦ - ПАРАДА - РИПОСТ - ПАРАДА.

119) Циљ ове вежбе је лекционирање одбране рипоста после извршеног напада. Изводи се овако:
Нападач напада, очекујући противников парад и рипост, који жели да брани. Тај противников рипост он брани У ИСПАДУ, и тек пошто је одбранио рипост враћа се у став. Дакле још једанпут: не враћати се у став, док рипост не буде одбрањен.

Према раније изложеном (т.115) та вежба мора се извести конвенционално, дакле ЛЕКЦИОНИРАЊЕМ, при чему је наставник бранилац. Ако би се дозвољавало браниоцу, да рипостира произвољно у неких 3-6 празнина нападачевих (видети т.114) онда нападачу неће успети да парира рипост, и циљ вежбе био би промашен. Треба дакле тачно предказати, који ће се ударци извршити, које ће паре узети бранилац и у коју ће празнину рипостирати. Треба дакле прећи преко менторског у прегледу т.104 и у врстама рипоста по тачци 114. То су опет око осамнаестину варијација.

120) При томе се намеће питање, да ли би било боље, да се нападач рипостира парираним његовом нападом одмах врати у став и ЈЕДНОВРЕМЕННО парира рипост или пак, да парира рипост у испаду, као што то ми захтевамо?

Многи теоретичари сасвим оправдано тврде, да се нападач у блиску мензур упушта само за давање погодака, и да се што пре удаљи од противника. Нарочито речено, да што пре "прекине затворену мензур" (т.48, последњи став). То је тачно, али треба имати на уму, да је враћање у став један спор покрет, а самим тим је рипост противников веома брз. Нападач имао би да изврши две тешке радње једновремено, па је у питању да ли ће обе радње успети? По нашем мишљењу треба се задовољити са важијом радњом, дакле парирањем рипоста У ИСПАДУ. Наравно, гледиште има још и то преимућство, што ће по одбрани рипоста уследити рефлективно (т.113) и КОНТР-РИПОСТ, а то је лакше извести из испода него из става, где је потребан нов испад са сумњивим изгледима на успех.

121) Пошто смо у испаду на блиској мензури, то су параде нешто другачије од оних у нормалној мензури, које смо до сада расправљали. Потребно је сега да параде у испаду нарочито расправимо.

Параде у испаду треба узети ближе телу и изразитије, иначе не штите рипоста. Тако ће, на пример, ПРИМ-парада узима се ближе телу, са јаче завољеном руком у лакту (сл.20).

- СЕКОНД - узме се ближе ка телу, са завољеном у лакту десном руком (сл.21).

- ТЕРЦ са песницом са песницом ближе телу (сл.22).

- КВАРТ са песницом лево и близу прса (сл.23).

- КВИНТ - нешто више, над главом, и са завољеном десном руком у лакту.

- СЕКСТ аналого КВИНТ.

ВЕЖБА: УДАРАЦ-ПАРАД-РИПОСТ-
ПАРАД-КОНТР-РИПОСТ.

122) Како смо нарочито напомену-
ли (т.113) да после сваког парада
мора неминовно уследити рипост, то
је логично, да је вежба у претход-
ном заглављу непотпуна, јер недоста-
је поновни рипост, звани КОНТР-РИ-
ПОСТ.

Тај контр-рипост изводи се као
и директни рипост, и нема шта више
о њему да се каже.

123) У питању је међутим, да ли
ову вежбу треба већ сада лекционирати
или је пак одложити у радње
"ДРУГЕ ИНТЕНЦИЈЕ" у коју она ствар-
но спада. То је субјективна ствар
наставника. По нашем мишљењу, ово
лекционирање треба извести већ са-
да, као логично продужење вежби о
одбрани рипоста, јер после сваке
одбране треба да уследи поновни
рипост.

124) Али са овом вежбом треба
да је завршен елементарни део бо-
рења. Развијати вежбу даље, напри-
мер, парирати и рипостирати све
дотле, док не буде постигнут је-
дан погодак, било би штетно, јер
се тиме изазива једна недисципли-
нована туча, која се не може контро-
лисати у погледу правилних извођења
појединих радњи и има за последицу
штетне навике, које се тешко после
отклањају.

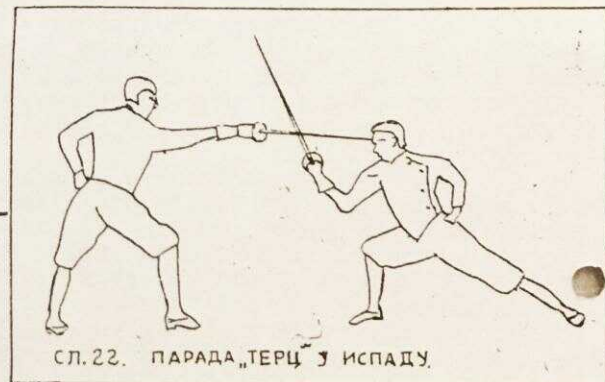
Ну, пошто и ова вежба прети са
истим опасностима, то се она мора из-
вести лекционирањем, тј. тачно и са-
весно прећи све комбинације по пре-
гледу у тачци 104 и тачци 114.

ИЗМЕНЕ И ПРЕНОСИ ВЕЗА.

125) Када смо везали испружену
сабљу противнику, ми се њоме не
морамо коначно задовољити и може-
мо положај променути. Ту разлику-
јемо 1) измене и 2) преносе.

У место дефиниције објасниће-
мо појмове примерима.

126) а) ИЗМЕНА. Везали смо
противничку сабљу у везу кварт, а
накнадно одлучујемо, да би боља
веза била терц. Ми МЕЊАМО везу на
овај начин. Са врхом сабље почи-
њемо кружни покрет УНУТРА, дакле
десно и одоздо хватамо поново про-
тивничкову сабљу и преносимо је у

езу ТЕРЦ. Све из лакта, не из зглоба.

КАРАКТЕРИСТИЧНА НАПОМЕНА. При изменама удаљујемо се дакле од противничке сабље, увек УНУТРА, и поновно је хватамо.

127 б) ПРЕНОС. Везали смо противничку сабљу у везу кварт, а жедели исмо да пређемо у секунд. Ми ПРЕНОСИМО просто сабљу противнику у секунд име, што врхом сабље описујемо један круг у лево и пређемо у секунд, увек додиру са противничком сабљом.

КАРАКТЕРИСТИЧНА НАПОМЕНА: При преносима у сталном смо додиру са противничком сабљом, коју стално притискујемо и не удаљујемо се од ње, као при изменама.

128) Аналого се изводе и остале измене и преноси. Ми ћемо их упоредо расправити.

а) Из везе КВАРТ изводи се: измена у прим, пренос у секунд, измена терц, измена у квинт и измена у прим.

б) Из везе ТЕРЦ изводи се: измена у прим, измена у секунд, измена у кварт и пренос у квинт.

в) Из везе СЕКОНД изводи се: измена у прим, измена у терц, пренос у кварт и измена у квинт.

г) Из везе КВИНТ изводи се: пренос у прим, измена у секунд, пренос терц и измена у кварт.

д) Из везе ПРИМ изводи се: измена у секунд, пренос у терц, измена у кварт и пренос у квинт.

Друге варијације нису могуће.

ГРЕШКЕ. 1) Све радње не изводе се из лакта већ ротацијом руке или из ручног зглоба.

2) Наставник мора стално притискивати-опонирати (т.60) на сабљу вежбаоца, иначе је вежба немогућа. Покретима вежбаоачеве сабље наставник попушта из лакта".

129) Сврха ових вежби за сада још не изгледа јасна. Али је безусловно захтев, да се ова вежба врло ревносно лекционира, тако да се постигне једно чисто рефлексивно реаговање, јер су ове вежбе од великог значаја за сложене нападе, а нарочито за увод у слободну борбу.

V.

АКЦИЈЕ НА ЗАПРЕЧНУ ЛИНИЈУ

А. ОПШТЕ

130) У ове нападе спадају радње које предузимамо за отклањање испружене противничке сабље из линије и пласирање погодака. Већ смо раније напоменули (т.64) да се директни удари не могу извести, када нам је линија запречена, иначе бисмо натрчали на противничку сабљу.

Противничка сабља се може из линије отклонити само на три начина и то: 1) везом; 2) батутом; и 3) филмом.

Везе и прелази из једне везе у другу расправљене су у елементарном делу (т.59 и 128).

Б) БАТУТЕ (battuti, battements)

131) Батуте су кратки еластични удари на противничку сабљу, чиме вежбова сабља из линије излази, после чега се одмах изводи удар или бод.

По врстама делимо батуте у ове категорије: 1) просте батуте; 2) конгро-батуте; 3) полеђинске батуте и 4) изменичне батуте.

1) ПРОСТЕ БАТУТЕ.

132) Прости батут састоје се у томе, што се из једног позива удара на испружену сабљу противнику и одмах пласира погодак. Према ПРАВИУ удара одређујемо и називе појединих простих батута. Ако ударамо из позива терц у правац кварт, онда такву батуту називамо кварт-батуту; ако ударамо у правац терц, онда је то терц-батута итд.

133) 1) КВАРТ-БАТУТА. Називимо се у позиву терц или секунд, а противник (наставник) пружио је сабљу у линију. Батуту треба испочетка извести у

два раздела. На "један" удара се у противникову сабљу тако, да са нашим јачио делом листа погодимо слабији део противниковог листа, дакле нашом "ЈАЧИНОМ" аш (т.1) противникову СРЕДИНУ или пак са нашом средином, противникову слабину. (За разлику од удара у правинне, овај ћемо ударац назвати "батман" (batteman или "батирање"). Непосредно после батмана пружа се сабља у празнину коју хат ћемо да погодимо. На "два" изводи се удар са испадом.

Наставник између "један" и "два" неће много чекати, јер као крајњи ед резултат треба оба раздела да буду сивена у један муњевити покрет. (Видети ог т. 269 бораве папиром).

Батман треба да је кратак, оштар, сув а не клизећи.

НАПОМЕНА. У слободној борби, при извињању (т.368) сем ових батута ин примењују се и "лаке батуте", са краћим слабијим ударима, као неки апел, без ом озбиљне намере напада.

134) ГРЕШКЕ: 1) Вехбалац једновремено са батманом почиње испад (коо ном), што је кардинална грешка. Радња почиње сабља, и тек кад је батман го-ут тов, почети са испадом онако како је то описано у тачци 70-72. Према томе ире овде противник треба да је пре погођен, него што сопствена десна нога додире под. При правилном извођењу треба да се чује овај звук: "тик-так-тук". "Тик" с је батман, "так" погодак а "тук" удар мете о под.

2) Вехбалац снажно замахује сабљом и тим у напред одаје да ће изврати сти батуту. Батута се мора извести из апсолутног мира у ставу, без замаха се ве, али ипак снажно.

3) Батман је слаб, или клизећи, или се удара слабијим делом сабље ре јачи део противников, тако да сабља противникова не буде уклоњена из линије.

4) После извршеног батмана не следује одмах ударац, већ се сабља дје ке задржава у положају кварт.

5) Нема се "у руци" врх сабље (т.3) па цела радња испадне сувише ре споро.

6) Немирно стање или покрети тела и руке, које одају да ће уследити батута.

7) Батирање се изводи из ручног зглоба или ротацијом руке, у место од из лакта.

135) Из кварт-батуте пласирају се ови поготци: У образ споља (врло ефикасно и једва се може одбранити) у главу, у образ изнутра, у прса и трбух - ТЕРЦ-БАТУТА. Изводи се позива кварт на аналог начин као и кварт-на батута. Из ње се пласирају ови ударци: у бок, у образ споља у главу и образ изнутра (теже).

- СЕКОНД-БАТУТА. Изводи се из става терц или из позива квинт. После батирања удара се у образ споља, у главу и образ изнутра.

- КВИНТ-БАТУТА. Изводи се из позива секонд и удара се у бок, у главу, у образ изнутра, и прса и у трбух.

- ПРИМ-БАТУТА ређе се изводи.

Разуме се, да се после сваког батирања уместо ударца може извести и одговарајући бод.

2) КОНТРО-БАТУТЕ.

136) Ако стојимо у једном позиву, рецимо кварт, а имамо пред собом испружено противникову сабљу ми је можемо одстранити једним кружним покретом сабље управљајући удар опет у кварт у коме смо положају и раније били. Радња је слична КОНТРО-ПАРАДАМА (т.106). Замахивање и батирање се врши из лакта, снажно, кратко, суво. У осталом за извођење ових радњи важи све што је изложено код обичних батута, па и грешке (т.133,134).

137) Разликујемо:

- КОНТРО-КВАРТ-БАТУТА. Изводи се из позива кварт и удара као и после обичне кварт-батуте.

- КОНТРО-ТЕРЦ-БАТУТА. Изводи се из позива терц и удара као после обичне терц-батуте.

Исто важи и за КОНТРО-СЕКОНД и КОНТРО-КВИНТ-батуте. Контро-прим батута не изводи се.

3) ПОЛЕЏИНСКЕ БАТУТЕ (battements par contrainte)

138) Ове батуте не служе чисто за отклањање сабље из линије већ се еки, да се сопствена сабља увуче у простор између противникове сабље и његовог тела, па да се изврши удар. Дакле хоће се погодак у оне празнине, које су баш заштићене противничким позивом.

За илустрацију овога равешњемо један пример:

Оба противника стоје у стању терц, сабље дакле нису линији. Нападач кватира полеђином своје сабље на противникову сабљу изнутра и удара у образ споља, дакле баш у ону празнину, која је позивом била заштићена. Овака батута једва се може одбранити. (Само септим-парадом). Због тога, што се ове батуте могу тући полеђином сабље, зову се полеђинске батуте, и ако се по неки пут уку и оштрипом. Могуће су ове батуте.

Противник је у ставу ТЕРЦ. Из сопственог позива терц батирамо полеђином и ударамо у образ споља. Може се и овако: удара се кварт-батута оштрипом, затим у образ.

139) Противник је у позиву КВАРТ. Из сопственог позива кварт батирамо терц-батуту и окретањем оштрице на лево ударамо у образ изнутра. Ова батута може се извести и тако, што се после батмана ударац у образ врши првом полеђином полеђине провлачењем кроз образ (coup par contrainte). Противник изведе у позиву СЕКОНД. Из сопственог позива секунд батирамо полеђином и ударамо бок.

Противник је у позиву КВИНТ. Из става терц батирамо полеђином и ударамо у главу (теже).

Противник је у позиву ПРИМ. Из сопственог позива кварт батирамо оштрипом на десно, затим полеђином на лево, провлачећи ударац "рука изнутра" (руке уређе).

4) ИЗМЕНИЧНЕ БАТУТЕ

139/a) Ове батуте изводе се у главном из сопствених веза, ређе из противничких. Стварно, ове батуте не би имале теорног оправдања, јер, ако смо сопственој вези, линија нам је слободна за директне ударце; ако смо пак директно везани, можемо пласирати индиректне погодке индиректним ударцима: кавацијама или купејима. Према томе ове батуте биле би нека врста индиректних удараца и сто одова.

а.) Из сопствених веза.

- Из везе КВАРТ изводимо контро-покрет сабљом као да бисмо хтели извести измену у терц, али са том разликом, што после извршене измене батирамо најпаче у правцу параде терц и ударамо у бок или одозго у прса.

- Из везе ТЕРЦ батирамо на аналог начин у правцу кварт и ударамо у образ споља, у главу и све десне празнине. Ту је укључен и бод у прса.

- Из везе СЕКОНД батира се у прим, али ова акција није за препоруку.

- Из КВИНТ батира се у кварт, а ударци се пласирају као из везе

ТЕРЦ.

- Из везе ПРИМ једино је могућа батута у кварт, али се теже изводи. Као што се из ових примера види, рађе су скоро истоветне као при измени веза (т.126) зато се оне зову "ИЗМЕНИЧНЕ БАТУТЕ".

б.) Из противничких веза.

- Из противничке везе КВАРТ, кавира се кварт одозго, батира се у десно и удара се полеђином оштрипом у образ изнутра, провлачећи сабљу у терц. (Једва се може одбранити изменичном парадом прим).

- Из противничке везе ТЕРЦ, кавира се терц одозго, батира се на лево удара у образ споља. (Једва се може одбранити изменичном парадом септим).

- Из противничке везе СЕКОНД кавира се одозго, батира се полеђином на лево и удара у бок (парира се дубоким терцом).

- Из противничке везе ПРИМ кавира се одозго батира на десно и удара се провлачењем на руку одозго. (Парира се кварталом или са контро-прим).

- Из противничке везе КВИНТ кавира се квинт одозго, батира горе и

удара у главу (парира се секстом).

Разуме се, да су после батмана могући и удари и у остале празнине (и бодови) али су овде наведени само они, који се најтеже парирају.

5) ОДБРАНА БАТИРАНИХ УДАРАЦА ПРОСТИМ ПАРАДАМА.

140) Просте батуте и контро-батуте није тешко парирати, јер чим осетимо ударац по нашој сабљи, ми инстинктивно враћамо сабљу у супротни правец тиме смо већ на путу ка заузимању правилне параде. Тако на пример после кварт батуте инстинктивно ћемо заузети парад секст, после терц-батуте секонд итд. То је одбрана батута директним парадама.

141) Разуме се, да се свака батута мора бранити са 3-5 алтернативних паради. Те параде су истоветне са оним које су показане у прегледу одбране удараца из сопствених веза (т.104, под Ђ,е,ж и з.). Све ове вежбе морају се брижљиво лекционирати.

6) ОДБРАНА БАТИРАНИХ УДАРАЦА ИЗМЕНИЧНИМ ПАРАДАМА.

142) Батуте можемо одбранити и на тај начин, што не враћамо своју сабљу супротно правцу противничког батмана, већ попуштајући сабљу у правцу удара искоришћујемо баш тај ударац за један кружни контро-покрет тако да сабља скоро сама од себе дође у правилан положај параде. Због тога, што попуштамо противничком батману и што вршимо кружни контро-покрет сабљом сличан ономе код "измене" веза (т.128) ове параде зову се ИЗМЕНИЧНЕ ПАРАДЕ.

На пример: Стојимо у линији и противник удара кварт-батуту-глава. У место да заузмемо парад-секст, ми попуштамо противниковом батману, врх сабље иде десно, доле-горе и тако дођемо у парад квинт.

143) Аналого се изводе и остали попустни паради. У ниже изложеном прегледу показани су случајеви, када се оваки попустни паради са успехом примењују.

НАСТАВНИК УДАРА	ВЕЖБАЛАЦ ПАРИРА
1) Кварт-батута, глава	1) квинт
2) Полеђинска батута у противнички позив терц и образ споља	2) СЕПТИМ, или контро-терц
3) секонд-батута, глава	3) СЕКСТ (теже)
4) секонд батута - прса	4) прим
5) терц батута - прса	5) прим
6) квинт-батута-бок	6) дубоки терц
7) полеђинска батута у противников позив секонд и у оок	7) дубоки терц
8) полеђинска батута у противнички позив кварт и у образ изнутра	8) прим
9) полеђинска батута у противнички позив квинт и у прса или трбух	9) дубоки кварт

НАПОМЕНА.

Вежбе под 2,7,8 и 9 нарочито су поучне и јасно карактеристичне ове параде, као параде "по нужди" (Notparade) јер се другим начином полеђинске батуте не могу парирати.

Односно одбране ИЗМЕНИЧНИХ батута видети тачку 139/а

Б) ФИЛО (coulé)

1.-ОПШТЕ

144) Фило (множина: фили) је један бод са везаном противничком сабљом, дакле само бод, а не ударац. Он је много ефикаснији у боренију рапиром

(мачем) него сабљом. Пошто је већ наведено, да се бодови сабљом изводе само са оштрицом окренутом десно, то је употреба фила, као директне акције, доста ограничена у комбинацији са финтама његова акција значајнија је.

Једним примером објаснићемо ову радњу:

Везали смо противничку сабљу везом секунд. Из ове везе, стално притискујући нашом јачином противничку слабину на десно ми изводимо бод, трудећи се да савладамо притисак противника, који тежи да одбрани овај бод. Наша сабља клизи дакле по противничкој у сталном додиру са њом.

При лекционирању наставник мора стално дати против-притисак (опозицију т.60) на нашу сабљу, иначе везба неће успети. И код фило-бодова рад почиње рука, а завршава га пета при испаду. Врх сабље погодио је дакле раније противника него што је пета додирнула под.

145) Разликујемо две категорије фила и то: 1) фила из сопствених веза и 2) фила из противничких веза.

2) ФИЛИ ИЗ СОПСТВЕНИХ ВЕЗА.

- Из везе СЕКОНД бодемо фило као што је мало пре описано. Песница је што више десно и испод грудне висине, бод се дакле одозго.

- Из везе ТЕРЦ песница се преноси десно и у висину рамена, не испуштајући противничку сабљу. Бод је одозго доле.

- Из везе КВАРТ не можемо директно извести фило, јер нам је оштрица окренута лево, а треба десно. Стога изводимо "пренос" (т.128) у секунд и одале бодемо као из секунд везе.

- Из везе КВИНТ бодемо директно, као из терца са песницом десно високо, бодемо одозго доле.

Из везе ПРИМ преносимо противничку сабљу прво у квинт, а затим бодемо као што је то објашњено под "квинт".

ФИЛИ ИЗ ПРОТИВНИЧКИХ ВЕЗА.

147) Када смо везани у противничкој вези, тада нам је наша слабина везана јачином противникове сабље и не можемо извести бод. Потребно је дакле, да клизањем ка противничкој слабини ухватимо нашом јачином његову слабину и да онда изводимо фило као из сопствених веза. Дакле:

Из противничке везе СЕКОНД повлачимо сабљу до близу противничког врха и преносимо је у наш секунд, а затим бодемо као из сопствене везе секунд

148) Из противничке везе ТЕРЦ преносимо противничку сабљу у наш терц на аналог начин, и бодемо као из сопствене везе терц.

- Из противничке везе КВАРТ преносимо пре бода у наш секунд.

- Из противничке везе КВИНТ преносимо пре бода у наш КВИНТ.

- Из противничке везе ПРИМ преносимо кружним замахом, хватајући противничку слабину у квинт и бодемо као из квинта. То је мало теже, али ако у томе успемо, разоружаћемо противника.

150) Као што се види сви фили ограничавају се у свега два става: онај са песницом високо и врхом сабље доле (квинт) и други са песницом доле, а врхом сабље горе (секонд).

НАПОМЕНА: Оваки бодови примењују се када је противник узео лабаву или погрешну везу; иначе теже успевају.

3) ОДБРАНА ФИЛО-БОДОВА

151) Ако бисмо хтели да парирамо један фило-бод из противничког секунда, не бисмо у томе успели, када бисмо просто притискивали (опонирали) противничку сабљу у страну, јер је противник ухватио нашу слабину својом јачином. Фило-бодове одбранићемо само на овај начин: чим осетимо да противник хоће насилно да изведе фило бод, повлачимо своју сабљу у назад и хватамо противничку слабину близу врха. Тада ћемо лако моћи да отстранимо од себе бод. Ево примера:

152) Противник изводи СЕКОНД-ФИЛО. (Пре тога везао нас је у секунд, или је преносом (т.128) дошао у секунд). Повлачимо дуж противничке сабље своју сабљу у назад, хватамо слабину и парирамо секунд.

- Противнички ТЕРЦ-ФИЛО бранимо на аналог начин, клизајући до сопственог терца.

- Противнички КВАРТ-ФИЛО бранимо сопственим кварталом.

- Противнички КВИНТ-ФИЛО бранимо терцом.

- Противнички ПРИМ-ФИЛО бранимо терцом.

На исти начин бране се противнички фило-бодови из сопствених веза. Фило-бодови могу се бранити и "попустним" парадама, али то спада више у технику борења рапиром.

153) ПОСЛЕ ОДБРАНЕ ФИЛА РИПОСТИРА СЕ ОДМАХ ФИЛО-ВОДОМ, без испада. То су тако звани ФИЛО-РИПОСТИ (riposte sur le fer).

ГЛАВА ТРЕЋА.

СЛОЖЕНЕ НАПАДНЕ И ОДБРАНБЕНЕ ОПЕРАЦИЈЕ (l' attaque composée)

ОПШТЕ.

154) Све елементарне радње приказане су до сада под претпоставком нормалне мензуре. То је било потребно због тога, да би се елементарне радње усавршиле потпуно, независно донекле од радњи ногу. Многи теоретичари преносе, да се елементарни део изводи и из далеке мензуре са оправданим разлогом, да се ученик не би сувина навикао на нормалну мензуру, која се у бореву заузима само за давање погодака.

По нашем мишљењу пак, не би имало много смисла вежбасти директни удари, или просту оштету из далеке мензуре, јер се такви напади сувише лако бране и обесхрабљују младог борца. Као што ће то сваки стручњак потврдити, такви напади успевају само ако су отпочети "у темпо". А до тога степена далеко смо у елементарном периоду! Треба дакле, прво бити чврст и сигуран у елементарним радњама, па тек онда мислити на даљи развитак. Па чак и радње, које се извршују само из далеке мензуре, треба прво елементарно показати у нормалној мензури.

155) Пре почетка сложених напада из далеке мензуре, вежбасти треба и поуздано и инстинктивно да знају радње ногама у далекој мензури, дакле патинадо, балестра, радопјо итд. (т.20-40).

А) НАПАДИ У ТЕМПО.

156) ТЕМПО је један борачки израз под којим се подразумева онај тренутак у бореву у коме противник не очекује неку акцију од нас. У таким тренутцима наш напад имаће увек успеха. Моменат за темпо нападе треба уочити и га изазвати. За сада ћемо се задовољити само тиме да прикажемо најчешће случајеве, обично противникове грешке, који су погодни за извођење темпо-напада.

1) ДИРЕКТНИ УДАРИ И БОДОВИ У ТЕМПО.

157) Погодни су ови моменти:

а) Противник је био у једном позиву, рецимо квартал и одједном прелази у терц. У томе моменту треба извести директан удар, али одмах, тако да буде погођен у моменту када је завршио свој терц, те да му не остаје времена за парад.

б) Противник нас је везао, на пример у квартал и одједном оставља везу и прелази у терц. Музеви то треба извести прави бод или ударац.

в) Противник је у далекој мензури у једном позиву и приближава нам се "коракком напред". У моменту када његова задња нога чини "апел" треба га напасти директним ударом. Исто важи, када је противник био, ма из ког разлога испадну или блиској мензури, па се враћа у став: у моменту када му предња нога додирне под, ударати директно у главу.

г) Противник седи немирно у ставу: час се диже, час се спушта. У моменту дизања или спуштања напасти и директним ударом.

д) Противник је био у једном позиву па пружа сабљу у линију. У том моменту треба га напасти батутом или филмом.

158) Као што се из ових примера види треба искористити психолошки момент неочекивања једног напада. Све је то у зависности од субјективне личности противникове и од стања његових нерви.

2) КАВАЦИЈЕ И ЦИРКУЛАЦИЈЕ У ТЕМПО. (cours par derobement)

159) Ако имамо сопствену сабљу у линији, а противник хоће да је отстрани везом, батутом или филмом, онда ћемо се ослободити његових веза тиме, што ћемо око његове песнице сабљом извести један кружни покрет и тај покрет једновремено искористићемо за удар.

160) На пример: (сабља наша је увек у линији)

а) Противник стоји у ТЕРЦ-позиву и хоће да веже нашу сабљу везом о-кварт. Из линије заобилазимо кавацијом противничку везу и ударамо у образ споља.

б) Противник стоји у позиву СЕКОНД и везује терц. Изводимо кавацију бок.

в) Противник је у позиву КВИНТ и хоће да веже у секонд. Изводимо кавацију у главу итд.

НАПОМЕНА. Противник мора бити пре погођен, него што наша десна пета ле-ри испадну додирне под. Увек сабља почиње покрет.

161) Противничке БАТУТЕ теже је засићи. То ће бити могуће само код ојених противника, који батуте изводе погрешно, сувише замахују сабљом или чине окрете, из којих сигурно можемо закључити, да ће уследити батута. Код противничких батута кавацију ћемо обично завршити БОДОМ или ударцима на руку и на лице споља.

Овде се не набрајају сви примери, али се могу извидети из досадашњих прегледа. Све то треба брижљиво прећи.

161) ЦИРКУЛАЦИЈЕ зову се кавације у темпо против контро-веза или контро-батута (т. 106, 136) на нашу испружену сабљу у линији. На пример:

а) Противник стоји у позиву КВАРТ и хоће да врши "измену" у секонд, пре да удара контро-кварт-батуту. Заобилазимо контро-покрет циркулацијом и ударамо у образ споља.

б) Противник стоји у позиву ТЕРЦ и хоће да врши измену у КВИНТ (т. 25) односно да туче квинт батуту, или контро-терц батуту. Заобилазимо тај контро-покрет и изводимо директни бод у прса или ударамо у бок.

На овај начин треба прећи све могуће циркулације.

162) ГРЕШКЕ: 1) Кавације у темпо и циркулације изводе се сувише споља, или покрет почиње нога а не сабља.

2) При заобилажењу додирује се противничка сабља, а то не сме бити, кад се даје противнику право на рипост, и последица ће бити један инконтро (т. 118).

163) НАПОМЕНА. 1) Многи теоретичари расправљају ове радње у темпо тек при крају, пре увода у слободну борбу. По нашем мишљењу, ништа не стоји веза путу да се оне већ сада третирају, те како би борац што пре добио правilan појам о темпо-акцијама.

2) Кавације и циркулације врло често изазивају обостране погодке на инконтро (т. 118). Зато их опрезно примењивати, највише за радње друге интенције. Много боље успевају када су са бодом. Тада имају карактер аретних бодова.

У слободној борби ови бодови се не примењивају из НОРМАЛНЕ мензуре, већ само из далеке мензуре као аретни бодови. (Видети т. 214).

В) Ф И Н Т Е

I

ПРОСТЕ ФИНТЕ

164) Када отпочнемо директан или индиректан напад из далеке мензуре, он неће лако успети, јер противник има времена да га парира. Мораћемо употребити неке варке за обмањивање непријатеља о крајњем ударцу у његову празнину. Те варке зову се ФИНТЕ.

165) Из нормалне мензуре, са чисто теорног гледишта, финте не би требало употребљавати, јер један правилно изведен ударац мора да "седи" тј. мора да погоди. Исто тако мора да "седи" једна проста финта из далеке мензуре. Ако се не постигне погодак, знак је, да је финта неправилно изведена.

166) Разликујемо: 1) Просте финте и 2) Двојне - тројне и вишестране финте.

Свака од ове две групе, по начину извођења дели се на: 1) Просте финте у ужем смислу ударне и бодне; 2) Кавационе финте; 3) Циркулационе финте; 4) Батута-финте; 5) Контро-батута финте; 6) Фило-финте и 7) Купе финте. Ако једну финту почнемо бодом, онда се оне зову БОДНЕ ФИНТЕ, а ако се изводе ударом, онда се зову УДАРНЕ ФИНТЕ.

167) И ако се финте начелно изводе из далеке мензуре, ипак сваку вежбу треба отпочети из нормалне мензуре, па одмах ту исту вежбу поновити у далекој мензури.

1) УДАРНЕ И БОДНЕ ПРОСТЕ ФИНТЕ.

а) Из нормалне мензуре.

168) Проста финта састоји се у томе, што се показује бод или удар у једну празнину противнику, кога наводимо да овај лажни удар парира, а ударамо у другу неку празнину, заобилазећи кавацијом његов парад. Просте финте могу се извести само у случајевима, када је противник у неком позиву.

Вежба се овако: Наставник стоји на пример у позиву секунд, а вежба-лац у ставу, или у позиву секунд. На команду "један" вежба-лац замахује у главу бацајући и тело напред исто онако, као што је то описано у тачки 70 при вежбању директног ударца. Овај први раздео назива се стручно "ФИНТИРАЊЕ", то значи, није намера да се та угрожена празнина погоди. (Feinte = варка). На "два" наставник парира у квинт; једновремено вежба-лац заобилази једном кавацијом тај парад и удара са испадом у бок.

169) Главно је, да вежба-лац на "један" брзо замахује бацајући и тело напред, те како би противник и нехотиче парирао квинт. Цела радња мора на крају вежбе бити један муњевит јединствен покрет, при чему противник мора бити пре погођен, но што је пета додирнула при испаду под.

б) Из далеке мензуре.

170) Када се постигла сигурност у извођењу финте одмах се прелази на вежбање исте финте из далеке мензуре и то овако: На команду "један" показује се удар у главу стим да покрет отпочне рука а затим следује "корак напред". Не оклевајући дуго, наставник одмах парира квинт и командује "два". Ту треба да је "корак напред" завршен апелом задње ноге. Сада вежба-лац изводи кавацију удара у бок и испада. Ударац у бок треба да "седи" пре но што је испад завршен.

Главно је, да покрет "један" буде јасно и убедљиво показан да би противник безусловно парирао. Иначе финта неће успети.

171) ГРЕШКЕ: 1) Вежба-лац прво чини "корак напред" па тек онда почиње да замахује први део финте, дакле стара грешка: нога почиње! Знамо већ последице из ранијих излагања.

2) Милитаво показивање првог дела финте (раздео "један") тако да противник не увиђа потребу да ову демонстрацију парира.

172) Да би се ове грешке донекле отклониле предлажем још и овај начин: На "један" изводи се прво замах у главу, тело напред и први део "корака напред", тј. избацавање листа ноге из колена, онако како је то показано у сл. 25, тачка 25. На "два" изводи се кавација и удар, једновремено се завршава патинадо привлачењем задње ноге, апел и испад.

НАПОМЕНА. Испочетка вежбати полако, а брзина долази сама од себе. држати се дуже на овој вежби, пошто све остале вежбе у погледу појединости се доносе ништа ново.

173) ИЗВОЂЕЊЕ ВЕЖБИ. Код свих вежби из далеке мензуре вежбаца се поставља на крај стазе, односно до зида вежбаонице. Када је извео патинадо и завршио финту враћа се у став. Наставник тада учини корак назад и тиме је потигнута опет далека мензура. Вежба се понавља све док наставник не буде дошао до супротног зида, односно до супротног краја стазе.

У прилогу II "Репертоар простих финти за сабљу", показан је довољан број примера, које треба брижљиво вежбати.

2) КАВАЦИОНЕ ФИНТЕ.

174) Кавациона финта је проста финта која се изводи из противничке везе.

Пример:

НАСТАВНИК	ВЕЖБАЛАЦ
1) Везао је вежбаца у везу квинт	1) везан је
	2) Изводи кавацију и прети ударом у бок
3) Парира секунд	4) Заобилази противнички секунд и удара у главу или лице изнутра.

Остале могућности показане су у прилогу II, које све треба прећи у далекој мензури применом патинада.

Као што се види, кавациона финта не разликује се много од прости финте, само што је раздео "један" кавацији, у место удара или бода. Све наведене грешке и напомене важе и за ову финту. Нарочито се подвлачи, да покрет не сме почети нога него рука, и да погодак мора да "седи" пре него што пета припада додирне под.

3) ЦИРКУЛАЦИОНЕ ФИНТЕ.

175) Најбоље сретство за ометање напада финтом је то, што се у место простих парада бранимо контро-парадама или изменичним парадама. То важи нарочито за борбу мачем (рапиром, флеретом) али и за сабљу. Ако смо за време водног истраживања противника (Scadaglio, 368) приметили, да он воле да се брани контро-парадама, онда ћемо га нападати циркулационим финтама. Циркулациона финта је исто што и кавациона финта, само се при финтирању заобилази противникова контро-парада у место обичне параде.

Пример:

НАСТАВНИК	ВЕЖБАЛАЦ
1) Стоји у позиву кварт	1) Стоји у ставу терп
	2) Показује енергично директни бод у прса
3) Парира контро-кварт	4) Изводи циркулацију око противничког контро-кврта и удара у образ споља.

Циркулација се изводи аналого циркулацији у темпо (т.161). Све остало напоменуто је код прости финте (т.168-173).

176) У прилогу под II показане су остале могућности примена циркулационих финти, које треба брижљиво прећи у далекој мензури, применом патинада.

У овом специјалном случају требало би применити и "балестру" и то овако: бод се показује из става преношењем тела напред. Затим циркулација и муњевита балестра (т.34).

4) БАТУТА ФИНТЕ.

177) Батута-финте су оне које са првим разделом (финтирањем) почињу једном батутом. Примењују се дакле за нападе из далеке мензуре, када је линија испруженом сабљом запречена. Пример:

- НАСТАВНИК
- 1) Стоји у линији
 - 3) Парира секст.

- ВЕЖБАЛАЦ
- 1) Стоји у ставу
 - 2) Изводи кварт-батуту и финтира удар у главу
 - 4) Заобилази секст и удара у бод

Остале могућности показане су у прилогу под II које све треба брижљиво прећи из далеке мензуре.

Начин извођења и уобичајене грешке напоменуте су код простих финти (т.168-173). Овде се напомиње једна кардинална грешка у опште: При извођењу првог раздела не сме се задовољити само "батирањем" већ треба после батманас енергично извести непосредно и угрожавање (финтирање) у лажном правцу, иначе бранилац веће парирати батуту и напад ће бити копромитован.

5) КОНТРО-БАТУТА-ФИНТЕ.

178) Када уместо простом батутом противничку испружену сабљу отклањамо контро-батутом и целу ту радњу финтирамо, онда се такав напад назива контро-батута финта. Пример:

- НАСТАВНИК
- 1) Стоји у линији
 - 3) Парира секст.

- ВЕЖБАЛАЦ
- 1) Стоји у позиву кварт
 - 2) Изводи контро-кварт-батуту и финтира удар у главу.
 - 4) Заобилази секст и удара у бод

Остале могућности показане су у прилогу под II које све треба брижљиво вежбати из далеке мензуре. Нарочито се скреће пажња на финте, које почињу изменичним батутама видети т.139/а.

Иначе важе све напомене, примедбе и грешке које су наведене код просте финте (т.168-173).

6) ФИЛО - ФИНТЕ (deviamento).

179) Први раздел, финтирање, једне фило финте је један фило-бод (т.144) било из сопствене, било из противничке везе. Сем тога у фило-финте убрајају се и оне, које хватају испружену противничку сабљу и из линије је притискују у страну претећи (финтирајући) бодом. Затим се насилно парирање (опонирање) заобилази и завршава се ударом или бодом у празнину.

7) КУПЕ - ФИНТЕ.

179/а) Купе финте састоје се у томе, што се противнички парад заобилази повлачењем сопствене сабље у назад и поново удара у празнину. Оне се примењују против оних бораца, који ометају нападе простим и двојним финтама тиме, што час употребљавају просте, а час контро-параде или наизменичне парде (после батуте).

Пример:

- НАСТАВНИК
- 1) Стоји у позиву кварт

- ВЕЖБАЛАЦ
- 1) Стоји у линији
 - 2) Финтира бод

3) Парира терц или контро-кварт

4) Купира терц или контро-кварт повлачењем сабље у назад, из лакта, и удара у главу.

: бод
га бод

Као што се из овог примера види, купе финте су независне од противничког парада. Када бисмо у овом случају хтели да изведемо просту финту, очекујући да ће противник парирати терц, ми бисмо се закачили о његов контро-кварт.

очини
лини

180) 1. Пример.

НАСТАВНИК

1) Везан је.

ВЕЖБАЛАЦ

1) Везао је противничку сабљу у терц
2) Финтира фило бод са десницом десно високо.

итира

3) Тежи снажним опонирањем у правцу прим да парира бод.

4) Оставља противничку сабљу и кавацијом удара у бок.

бод

рих-

пти

НАПОМЕНА. Ако наставник не притискује снажно у правцу прим, везба неће успети. Зато треба везбалац неколико пута да покуша извести заиста фило бод, да би наставника присилио да парира.

нач

181) 2. Пример.

НАСТАВНИК

1) Држи сабљу у линији

ВЕЖБАЛАЦ

1) Стоји у ставу
2) Замахом везује испружену противничку сабљу у секунд и финтира бод одоздо.

класа

3) Притискује у правцу секунд, тежећи да парира бод.

4) Оставља противникову сабљу и удара у главу

у и

бод

Остале могућности показане су у прилогу II.

рих-

по-

Иначе важе све примедбе, напомене и начин извођења везби као у таблицама 168-173.

8) РАЗОРУЖАЊЕ ПРОТИВНИКА (desarmi)

те

је

не

те

је

не

те

је

не

те

је

не

те

је

не

те

је

не

те

је

не

те

је

не

182) Разоружањем противника тежи се да му се сабља избаци из руке или бар толико ослабави да не може парирати наш ударац. То се постиже једним окретом који је врло сличан фило-боду. Изводи се овако:

Из сопствене кварт-везе, којом смо везали противничку слабинку клинимо дуж противничке сабље а уједно окрећемо, управо вршимо пренос у правцу опствене секунд везе. Треба то извршити брзо замахивањем, чисто праћкањем а при томе прећи клизећи што већу дужину противничке сабље. На исти начин по-тупа се из сопствене квинт или терц-везе. Једним кружним замахом на десно, очев од врха па скоро до балчака клизи сопствена сабља по противничкој.

183) Непосредно после разоружања удара се у једну празнину противникову или се у опште не удара, јер разоружање важи као погодак. Цела радња се, дакле нека врста фило-бода. Ударац, разуме се, мора бити пласиран пре но-то сабља падне на земљу, јер није витешки ударати на разоружаног противника.

II

ДВОЈНЕ ФИНТЕ.

1. ОПШТЕ

184) Двојна финта састоји се у финтирању једне прсте финте и забезбављењу другог противничког парада са ударцем у нову празнину. Заобилазимо

дакле два противничка парада и имамо три замаха сабљом.

185) Двојне финте примењују се против оних бораца који први парад узму врло брзо и површно, чекајући последњи удар, који желе да одбране - дакле против оних, који унапред очекивају напад финтом.

Једна правилно изведена двојна финта у нормалној мензури треба да је сливена у један јединствен покрет који се завршава испадом. При томе, код трећег замаха приближили смо се већ толико противнику, да не може парирати наш последњи удар.

186) У нормалној мензури изводићемо двојну финту само ради вежбе, иначе увек из далеке мензуре и то патинадом. При вежбању двојне финте из далеке мензуре извешћемо поједине разделе тако, да се три замаха сабљом подударају са три кретање ногама при извођењу патинада, при чему радње сабље преткоде радњама ногу тако да последњи ударац буде пласиран пре но што пета при испаду додирне под.

Претпоставимо, да ударом двојну финту: глава-бок-глава. На раздео "један" замахујемо сабљом у правцу главе противникове; за замахом следује кретање десне ноге по слици 7, т.25 (видети и тачку 172). На "два" замахује се у бок а лева нога привлачи се са "апелом" тако да смо опет у ставу са нагнутиим телом напред. На "три" замах у главу а затим испад.

187) Подела у категорије двојних финта је иста као и код простих финти, дакле: 1) двојне просте финте (бодне и ударне); 2) двојне кавационе финте; 3) двојне циркулационе финте; 4) двојне батута-финте; 5) двојне контро-батута финте; 6) двојне фило-финте и 7) двојне купе-финте.

И ако је подела иста, ипак број варијација куд и камо надмалује варијације простих финти, а из разлога тога, што противник парира са две параде, које могу бити просте или контро-параде, или пак изменичне параде. Даље прва парада може бити проста, а друга контро-парада. Ако томе још додамо и комбинације са три разна замаха нападачева, онда је јасно да ће број варијација свакако премашити 100. Ми их дакле не може појединачно третирати, него ћемо из сваке групе показати неколико карактеристичних примера.

188) Двојне финте често не успевају, нарочито на противнике, које још не познајемо. Стога ће се често десити, да ће наш замах усред финте случајно наићи на противничку сабљу и тиме је финта већ неуспела. Противник па чим осети додир сабље сматраће, да је финту одбранио и рипостираће непосредно. Када се дакле наш напад двојном финтом закачи за противникову сабљу, одмах треба одустати од даљег напада и спремити се за одбрану рипоста. Боље је разуме се, изводити двојну финту коректно, без додиривања противничке сабље.

189) Брижљивим вежбањем треба стећи што шири "РЕПЕРТОАР" напада финтама, тако да се према датој ситуацији примени одговарајућа двојна финта. Ограничити се на две-три двојне финте, форсирајући их упорно по сваку пену на немогуће ситуације, значило би усвојити ФИНТЕ из НАВИКЕ, које ће противник брзо прозрети и предузеће одговарајуће против-мере.

190) ВИШЕСТРАНЕ ФИНТЕ (attaques composees) продужења су двојних финти са више од три замаха у нападу. У детаље није потребно улазити, јер су поједини елементи већ расправљени. Оне се примењују против бораца, који сталним повлачењем "узастопним кораком назад" (т.38) - избегавају крајњи ударац и ометају финте. Оваке противнике гонимо "узастопним кораком напред" угрожавајући га све до краја стазе вишестраним финтама и крајњим ударцем са ИСПАДОМ.

191) Многи борци при оваком гоњењу изгубе владање телом и ногама и крајњи ударац пласирају из блиског отстојања, без испада, што изгледа врло ружно. Други пак, пошто нису сигурни или довољно брзи са ногама, уместо корака напред врше гоњење прекорачавањем, тј. леву ногу стављају пред десно и корачају напред пасадом (т.33). То су тако звани ФЛЕШ-НАПАДИ, који се обично свршавају са "прса у прса" (т.48), па чак и обарањем на земљу противника што је још ружније. Све из разлога, јер пасадом не могу да држе тело и покрет у равнотежи. Оваки напади кажњиви су.

2. ЗАКЉУЧАК О ДВОЈНИМ И ВИШЕСТРАНИМ ФИНТАМА.

192) Ма да се у техничком извођењу и правилном њиховом применом огледа зналачка вештина једног борца, ипак значај двојних и вишестраних финти није сувише велик. На против, ко није у стању да једним "ударом у темпо" или простом финтом погоди противника, тај прибегава двојним и вишестраним финтама. Теорно се не може одбранити један директан ударац из нормалне мензуре (т.68) и једна проста финта из далеке мензуре (т.165). Ако је пак из далеке мензуре напад отпочео "у темпо", онда се применом балестре и из далеке мензуре може постићи погодак (т.157). Нема дакле у суштини оправдања за примену двојних и вишестраних финти. Међутим мало је бораца, који су у стању да изведу једну просту са истом брзином као и један испад. Многи борци, који су нешто теже телесне статуре неће моћи правилно да изведу и једну просту финту са патинадом.

Е, такви борци, и ако су савршени мајстори вештине, мораће прибећи двојним финтама. Разуме се и они који су недовољно школовани и који нису сигурни у вођењу сабље и рађама ногама.

194) ПРИМЕРИ ДВОЈНИХ ФИНТИ. -ДВОЈНЕ ПРОСТЕ ФИНТЕ-

1. Пример: Глава-бок-глава.

НАСТАВНИК

- 1) Стоји у позиву секунд
- 3) Парирао је квинт, затим секунд.

ВЕЖБАЛАЦ

- 1) Стоји у ставу "терц"
- 2) Финтира у главу, заобилази парад квинт и грози у бок.
- 4) Заобилази парад секунд и удар поново у главу.

2. Пример: глава-бок-трбух.

- 1) Стоји у позиву секунд.
- 3) Парирао је квинт, затим секунд.

- 1) Стоји у позиву секунд.
- 2) Финтира у главу, заобилази квинт и прети у бок.
- 4) Заобилази секунд и замахицањем провлачи ударац на трбух.

НАПОМЕНА: Ова финта скоро редовно успева.

3. Пример: бод-образ споља-образ изнутра.

- 1) Стоји у ставу терц
- 3) Парирао је кварт, затим терц

- 1) Стоји у ставу терц
- 2) Финтира бод у прса, заобилази кварт и грози у образ споља.
- 4) Изводи купе око терца и удара у образ изнутра.

195) ДВОЈНЕ КАВАЦИОНЕ ФИНТЕ

Пример: бок-глава-бок

НАСТАВНИК

- 1) Везао је у квинт
- 3) Парирао је секунд затим квинт

ВЕЖБАЛАЦ

- 1) Везан је у квинт
- 2) Изводи кавацију у бок и заобилази секунд парад, грозећи глави
- 4) Заобилази квинт и удара у бок или у руку споља провлачењем.

Пример: глава-бок-трбух

- 1) Везао је у секунд

- 1) Везан је у секунд
- 2) Изводи кавацију у главу, заобилази парад квинт и прети у бок.

3) Парирао је квинт затим секунд.

4) Заобилази секунд и замахом ра у трбух провлачењем.

196) ДВОЈНЕ ЦИРКУЛАЦИОНЕ ФИНТЕ.

Пример: бод-бок-глава.

НАСТАВНИК

1) Стоји у ставу терц

ВЕЖБАЛАЦ

1) Стоји у ставу терц

2) Финтира енергично бод, циркулира око контро терц и прети у бок.

3) Парирао је контро-терц, затим секунд.

4) Заобилази секунд и удара у главу.

Пример: бод-прса-бок.

1) Стоји у позиву кварт

1) Стоји у линији

2) Финтира енергично бод, циркулира око контро-кварт и прети у образ споља.

3) Парирао је контро-кварт, затим терц

4) Заобилази терц и удара у главу.

197) ДВОЈНЕ БАТУТА - ФИНТЕ. -

Пример: бок-глава-рука споља.

НАСТАВНИК

1) Стоји у линији

ВЕЖБАЛАЦ

1) Стоји у позиву кварт.

2) Батира у терц, финтира у бок и заобилази секунд парад грозећи у главу.

3) Парирао је секунд, затим квинт.

4) Заобилази квинт и удара провлачењем у руку споља.

Пример: глава-бок-образ изнутра.

1) Стоји у линији

1) Стоји у позиву терц

2) Батира кварт-батуту, финтира главу, заобилази секст и грози у бок.

3) Парирао је секст, затим секунд

4) Заобилази секунд и удара у образ изнутра.

198) ДВОЈНЕ КОНТРО-БАТУТА- ФИНТЕ

Пример: глава-бок-трбух

НАСТАВНИК

1) Стоји у линији

ВЕЖБАЛАЦ

1) Стоји у позиву секунд.

2) Батира контро-секунд батуту, финтира у главу, заобилази квинт и грози боку.

3) Парирао је квинт а затим секунд

4) Заобилази секунд и провлачи кроз трбух.

Пример: образ изнутра-споља-опет изнутра.

1) Стоји у линији

1) У позиву кварт

2) Батира контро-кварт финтира у образ изнутра, купира кварт и грози образу споља.

3) Парирао је кварт затим терц

4) Купира терц и удара поново у образ споља.

199) ДВОЈНЕ ФИЛО ФИНТЕ
Пример: фило-бод-бок-прса.

НАСТАВНИК

1) Везан је у квинт

3) Тежи опонирањем у правцу прим да отисне бод

5) Парира секунд

ВЕЖБАЛАЦ

1) Везао је квинт

2) Финтира фило-бод одозго

4) Оставља сабљу и финтира удар у бок

6) Заобилази секунд и провлачи замахом кроз прса.

Пример: разоружање-глава-рука споља.

1) Држи сабљу у линији

3) Опонирао је у секунд

5) Парира квинт

1) Стоји у позиву терц

2) Везује кварт и покушава разоружање преношењем у секунд, које не успева.

4) Оставља сабљу и финтира у главу

6) Заобилази квинт и удара у руку споља.

Пример: Из противничке везе: бод-бок-образ споља.

1) Везао је терц

3) Опонира у правцу прим

5) Парира секунд

1) Везан је у терц

2) Повлачи сабљу назад, хвата слабину и финтира бод одозго десно.

4) Оставља сабљу и финтира у бок

6) Заобилази секунд и удара у образ споља.

ДВОЈНЕ КУПЕ- ФИНТЕ

200) Двојне купе финте се изводе начелно као и просте купе-финте, повлачењем сабље назад из лакта ради заобилажења противничког парада. Због интересантности наводимо два примера које носе више карактер једне АЛУНТАТЕ него ли једне КУПЕ-ФИНТЕ (видети т. 230).

НАСТАВНИК

1) Стоји у позиву секунд

3) Парира квинт

5) Очекује удар у бок и парира секунд

Вежбаалац (нападач) извео је неку врсту продуженог удара у главу.

ВЕЖБАЛАЦ

1) Стоји у позиву секунд

2) Финтира у главу

4) Купира квинт, кратко

6) Удара у главу.

Други пример:

НАСТАВНИК

1) Стоји у позиву квинт

ВЕЖБАЛАЦ

1) Стоји у позиву секунд

2) Финтира у бок

3) Парира секунд

4) Кратко купира секунд

5) Очекује удар у главу и парира
квинт

6) Удара у бок.

В) НАРОЧИТИ РИПОСТИ

1) ФИЛО-РИПОСТИ (ripistes sur le fer)

201) Напоменули смо већ раније (т.113) да се после једног одбрањеног фило-бода рипостира опет једним фило-бодом. То се ради инстинктивно, јер је то најприроднији рипост. Међутим, по неки пут биће од великог ефекта, ако један париран удар рипостирамо бодом. Пошто смо у моменту параде у вези са противничком сањом, то ће се бод најбоље извести као фило. То су фило-рипости.

Ефекат је у толико већи, што се рипости изводе механички рефлексивно. Тако на пример после секунд-параде сваки, па и најискуснији борци, рефлексивно рипостирају у образ споља. У толико веће изненађење биће, ако после секунда узвратимо бодом одоздо, јер сваки искусни борац, после секунда одма се враћа у терц, очекујући рипост образ споља.

Фило-рипости су више у употреби код борења мачем (рапиром).

Пример:
НАПАДАЧ

БРАНИЛАЦ

1) Извео је сложени напад, који је одбрањен терцом.

2) После параде терц одмах изводи фило-бод са песницом десне високо.

2) РИПОСТИ СА ФИНТОМ.

202) Један кратак директни рипост не може се одбранити, ако је правилно изведен (т.111). Међутим, при нападима "друге интенције" (т.223) очекује се управо један рипост, који ће лако бити одбрањен, и уследиће контр-рипост. По неки пут бићемо изненађени једним нападом, тако да нам једва успе да напад парирамо, те нисмо у стању да директни рипост изведемо довољном брзином. У таквим случајевима рипостирамо финтом или ФИНТА-РИПОСТОМ.

203) Примери:

а) Париран ПРИМ. Противник очекује удар у главу, прса или трбух и узима квинт или прим. Финтирамо кратко у главу и ударамо у бок.

НАПОМЕНА. По неки пут довољно ће бити да увучемо само крста, као да ћемо ударити у трбух, и противник ће заузети прим. Извођење: парад прим-увлачење крста-ударац у бок. Сваки финта-рипост "седи" сигурно.

б) Париран СЕКОНД. Финтирамо кратко у главу (или увлачимо крста) и ударамо у бок.

в) Париран ТЕРЦ. Финтирамо у бок а купирамо у главу, прса или трбух

г) Париран КВАРТ. Увлачимо крста и ударамо у образ споља или бок.

д) Париран КВИНТ. Финтирамо у бок а ударамо у главу, образ споља, прса или трбух.

ђ) Париран СЕКСТ. Финтирамо у образ изнутра а ударамо у бок.

На аналог начин могу се финтирати и фило-рипости, али то спада више у борење рапиром.

ГЛАВА ЧЕТВРТА

А К Ц И Ј Е У Т Е М П О .

204) У тачци 156 напоменули смо, да се под појмом "ТЕМПО" подразумева онај тренутак, у коме борац не очекује активно деловање противника. Такве тренутке треба искористити за НАПАД у ТЕМПО. Сада ћемо студију проширити разматрањем примени тако званих ТЕМПО-АКЦИЈА.

Темпо-акције су бодови или удари које изводимо за време напада противниковог. Каке се делујемо "темпо-акцијама у противнички напад". Разликујемо две врсте темпо-акција: 1) Аретни бод; и 2) Темпо-ударац по руци.

II А Р Е Т Н И Б О Д О В И О П Ш Т Е .

205) Један вешт и брз напад финтама није лако одбранити. Он се може сметати тиме што ћемо финтирање противниково одбранити час простим, час контролним ударима. Али најбољи се напади финтама одбрањују АРЕТНИМ или ЗАУСТАВНИМ БОДОВИМА.

206) Један аретни бод састоји се у томе, што у погодном моменту за време замахивања нападача при "финтирању" бодемо у његову празнину, и тиме једно запречавамо последњи замах и ударац противников: његова сабља закачеће се за нашу испружену сабљу.

Код аретних бодова не сме доћи до обостраних погодака - инконтра (т. 118).

Објаснићемо примером суштину аретних бодова.

НАПАДАЧ

- 1) Стоји у ставу
- 2) Изводи просту финту бок-глава, очекујући, да ће бранилац прво финтирање парирати са секунд
- 4) У моменту бода нападач је замахнуо у главу, али је сабља задржана испруженом сабљом противника.

БРАНИЛАЦ

- 1) Стоји у позиву "квинт"
- 3) Не парира секунд, већ бодом право са десницом десно-горе.

207) Аретни бодови могу се извести само из две позиције и то: Аретни бод ОДОЗГО, када смо били у позиву терц или квинт; и аретни бод ОДОЗДО, када смо били у позиву секунд.

Аретни бодови извршују се БЕЗ ИСПАДА, јер је противник у испаду. До се нагиње нешто напред, а десном ногом даје се кратак "апел". Сл. 24 приказује положај код аретног бода одозго, а сл. 25 код аретног бода одоздо. Код аретирамо одозго песница нам је десно-високо, врх сабље НИШЕ од песнице. да аретирамо одоздо, песница нам је ниско-десно. Врх сабље налази се ВИШЕ од песнице.

209) Обратити пажњу на то, да са бодом треба отпочети одмах, чим нападач макне да финтира први раздео финте, иначе ће замах другог раздела отстранити наду сабљу и аретни бод неће успети. И најмање закашњење бода промитује целу акцију.

210) При вежбама чине се ове ГРЕШКЕ:

1) Аретни бод не почиње тренутно, чим нападач учини ма и најмањи крет за замахивање првог раздела финте.

2) Нападач, пошто зна да се вежба аретни бод, не изводи напад финте довољно енергично, већ и сам умеће своју сабљу за аретирање. Да се ово и не, бранилац неће аретирати сваку финту, и тако ће нападач бити присиљен напад финтом правилно изведе.

211) По томе, да ли ћемо аретирати после 1 раздела једне прости финте, или после другог раздела једне двојне финте или после трећег раздела једне вишестране финте, разликујемо:

- Аретне бодове у први темпо
- Аретне бодове у други темпо
- Аретне бодове у трећи темпо итд.

212) 1. - АРЕТНИ БОДОВИ У ПРВИ ТЕМПО.

2. - Пример:

- НАПАДАЧ
- 1) Стоји у ставу
 - 2) Изводи напад финтом глава-бок.
 - 4) Завршни ударац у бок биће задржан.

- БРАНИЛАЦ
- 1) Стоји у позиву секунд
 - 3) Аретни бод одоздо.

3. - Пример:

- 1) Стоји у ставу
- 2) Хоће да изведе финту бок-прса
- 4) Замах на трбух биће заустављен.

- 1) Стоји у ставу
- 3) Аретни бод одозго

4. - Пример:

- 1) Везао је секунд
- 2) Изводи кавациону финту образ споља-бок.
- 4) Последњи замах у бок биће задржан.

- 1) Везан је у секунд
- 3) Аретни бод одоздо.

2. - КАВАЦИЈЕ И ЦИРКУЛАЦИЈЕ У ПРВИ ТЕМПО.

213) О кавацијама и циркулацијама у темпо била је реч у тачкама 159-163, где су ове радње повезане са једним ударом у темпо, као чисте радње. Када пак кавације и циркулације схватимо као сретство за спречавање батута финти, контро-батута-финти и фило финти, онда ове радње носе карактер аретних бодова.

Кавације и циркулације у темпо морају се извести СА ИСПАДОМ, јер се противник задржати пре првог раздела једне батута-финте. Употребљавају се за аретирање свих акција које отпочињу батутонезом (фило).

214) То ћемо објаснити примерима.

1.- Пример:

НАПАДАЧ

- 1) Стоји у позиву кварт
- 2) Хоће да отстрани сабљу из линије батирањем у терц, затим бок-глава
- 4) Застао је у кораку напред не наставши при батирању сабљу. У бок не може да удара, јер је заустављен противничком сабљом.

БРАНИЛАЦ

- 1) Стоји у линији
- 3) Кавира терц-батуту и боде са испадом бод одоздо.

2.- Пример:

- 1) Стоји у позиву квинт
- 2) Хоће да изведе батута-финту глава-бок, батира прво у секонд.
- 4) Застао је, не наставши противничку сабљу, у главу не може да туче, јер је закачен за противничку сабљу.

- 1) Сабља у линији
- 3) Кавира секонд-батуту и боде са испадом одозго.

3.- Пример:

- 1) Стоји у позиву кварт
- 2) Изводи контро-кварт батуту са намером финте глава-бок.
- 4) Застао је, у главу не може да финтира, јер је заустављен противничком сабљом.

- 1) Сабљу у линији
- 3) Циркулише око контро-кварт батуте и боде одозго - са испадом.

4.- Пример:

- 1) Стоји у позиву терц
- 2) Изводи контро-терц-батуту са намером да финтира бок-трбух
- 4) Застао је у кораку напред, у бок не може да финтира, јер је заустављен противничком сабљом.

- 1) Пружио је сабљу у линију
- 3) Циркулише око контро-терц батуте и аретира одоздо са испадом.

3.- АРЕТНИ БОДОВИ У ДРУГИ ТЕМПО.

215) Ови аретни бодови употребљавају се против двојних финта. Бод се извршује тек пред последњи замах нападачев.

1.- Пример:

НАПАДАЧ

- 1) Стоји у ставу
- 2) Изводи двојну финту глава-бок-глава и то прва два раздела глава-бок
- 4) Хоће да изведе последњи удар у главу, али не може, јер се сабља зауставља на противничкој сабљи.

БРАНИЛАЦ

- 1) Стоји у позиву секонд
- 3) Парира квинт и одмах аретира бодом одозго без испада.

2.- Пример:

НАПАДАЧ	БРАНИЛАЦ
1) Стоји у ставу	1) Стоји у позиву квинт
2) Изводи двојну финту бок-глава-бок и то прва два раздела бок-глава	
	3) Парира секунд и одмах арет бодом одоздо, без испада.
4) Хоће да изведе и последњи раздео финте ударом у бок, али је заустављен противничком сабљом.	

3.- Пример:

1) Стоји у ставу	1) Стоји у позиву кварт
2) Изводи двојну финту бок-глава-трбух, и то прва два раздела бок-глава.	
	3) Парира секунд и одмах арет бодом одоздо, без испада.
4) Хоће да пласира ударац у трбух, али је заустављен противничком сабљом.	

4.- Пример:

1) Везује секунд	1) Везан је у секунд
2) Изводи двојну кавациону финту: глава-бок-глава. Финтира прва два раздела глава-бок	
	3) Парира квинт и одмах арети бодом одозго, без испада.
4) Хоће да изведе и последњи удар у главу, али је заустављен противничком сабљом.	

5.- Пример:

1) Везан је у терц	1) Везује терц
2) Изводи двојну кавациону финту бок-образ изнутра-образ споља. Финтира у бок	
	3) Парира контро-терц и одмах аретира одозго, са <u>кратким испадом</u> .
4) Хоће да изведе и остала два раздела, али је заустављен бодом.	

НАПОМЕНА: Овај пример је у суштини аретни бод у први темпо, али доказује, да се и двојне финте могу зауставити у првом разделу, али ће ту бити потребан један кратки испад од стране браниоца, јер нападач првим радом још није дошао у блиску мензуру.

216) АРЕТНИ БОДОВИ У ПОСЛЕДЊИ ТЕМПО.

Извршују се против вишестраних финти. Бранилац ће се, при повлачењу "узастопним кораком назад", увек држати на далекој мензури и за то време, чиће прилику да пласира аретни бод, по могућности одозго. "Одозго" зато, аретни бод одоздо не искључује римесе (т.118) на горње празнине. Конвенционалне вежбе за овај случај илузорне су. Та вештина добија се многобројним слободним борбама. Нарочити видови аретних бодова у последњи темпо распорени су у тачки 230, 231, 232, 233, 234 и 235.

III
ТЕМПО - УДАРАЦ ПО РУЦИ.

217) Овај ударак примењује се против оних противника, који имају вику да нападају са многострацим финтама, тако да је сопствен парад скоро омогућен. Или ако противник, невешт у замахивању, сувише излаке своју руку при нападима. Изводи се овако:

Улучује се моменат када се покаже рука и изводи се ударак по руци тако, како је то изложено у тачкама 84-86/а. Одмах после пласираног удара чини се "скок назад" (т.40) што даље, те како би се "прекинула" мензура и какав противнички напад не би могао да нас стигне.

Најзахвалнији ударак је ударак "споља" или "одоздо". Он се највише примењује и зове "МАНШЕТ". У нашој краљевини уобичајен је и немачки назив "ФОРХИЕ" (Vorhieb).

218) Следећих неколико примера најбоље ће илустровати примену ове тактичке ефикасне и јако вољене темпо-акције.

1. - Пример:

НАПАДАЧ

Напада двојном финтом: глава-бок-глава што већом брзином.

БРАНИЛАЦ

Чим нападач дигне песницу за замаха у главу изводи "провлачење" хоризонтални ударак на руку "споља", и одмах чини "скок назад" (скоро једновремено). При удару на руку може се узети у помоћ ручни зглоб, тако да сабља скоро управно пресеца противничку руку од лакта на ниже.

После провлачења замахнути сабљом поред сопственог левог увета и вратити се у терц (видети т.84).

НАПОМЕНА. Терц се узима из тога разлога, што противник, очекујући овај "форхио", може га парирати сопственим терпом и рипостирати у образ споља - а то ћемо одбранити нашим терпом.

219) ГРЕШКЕ. При конвенционалним вежбама нападач не изводи напад енергично и брзо, те бранилац са малим скоком може да утекне.

2. - Пример:

НАПАДАЧ

- 1) Стоји у позиву секунд
- 2) Напада финтом глава-трбух

БРАНИЛАЦ

- 1) Стоји у позиву терц
- 3) Замахује као на лице изнутра и погађа нападача по руци изнутра и провлачи сабљу у терц. Све повезано са скоком назад.

3. - Пример:

- 1) У ставу је
- 2) Напада двојном финтом бок-глава-прса

- 1) Стоји у позиву квинт.

- 3) Удара по руци "одозго" без провлачења и одмах се враћа у квинт.

4. - Пример:

- 1) Стоји у позиву секунд
- 2) Изводи двојну финту: глава-образ споља-образ изнутра

- 1) Стоји у позиву терц

- 3) Чини кружни покрет као кавалијера, удара по руци "одоздо", провлачи сабљу у терц.

ГЛАВА ПЕТА

ОПЕРАЦИЈЕ У ВИШИМ ИНТЕНЦИЈАМА

I

РАДЊЕ ДРУГЕ ИНТЕНЦИЈЕ.

I. - ОПШТЕ

220) Радити у другој интенцији значи симулирати један напад или одбрану - у опште неку акцију - у сигурном очекивању извесне навикнуте противничке реакције. Против те реакције спремили смо унапред свој план, који спроводимо енергично у дело. Противник, пошто не очекује с наше стране поновну делатност, биће изненађен и погођен. То је нека врста пасивне офанзиве. Јер најзад, свака борачка акција, наћи ће код противника неко против-сретство, а ово против-сретство наћи ће код нас опет на неку реакцију и тако се то пројектовање у неоглед све до најдубљих, па чак и фантастичних комбинација.

Сваки борац има своје специјалне особине, навике па и погрешне навике. Из ових околности закључују се планови напада и одбране. Ако имамо за противника једног вештог, зрелог и искусног борца, онда ћемо бити изложени сваког момента изненађењима и сваки његов покрет сматраћемо као неку клопку. С друге стране пак, кад нам је противник један невешт борац, или чак ПРИРОДНАК, тј. који делује по инстинкту, незнајући у опште мачевалачку вештину, и ми ћемо још на већа изненађења, врло поразна за школоване борце!

221) Из овога закључујемо, да један борац од класе не само да мора имати техничка савршенства у мачевалачкој вештини, већ и способност за психолошку оцену свога противника. И баш у томе разликује се, управо, ОДЛИКУЈЕ с овај спорт од свих осталих спортских грана.

У игри обостраних досетака бораца и у њиховој фантазији, поред физичке вештине, огледају се прави таленти. Такви таленти у толико су ређи, и поред психолошких способности и телесне вештине долази у обзир још и моћ коцентрације пажљивости за сво време борбе, као и моћ воље: погодити и победи по сваку цену а не бити погођен!

222) Према горе изложеном радње друге интенције не могу се одмах применити према једном непознатом борцу или одмах у почетку борбе, пре него што смо га испитивали и истраживали. Те податке даће нам уводна игра (scandaglio) пре борбе (видети т.368).

Најправилнији појам о радњама друге интенције даће нам примери.

2. - ДРУГА ИНТЕНЦИЈА ПРОТИВ ДИРЕКТНИХ РИПОСТА.

223) Искусан нападач, који је упознао свога противника и његове навике у рипостима, који међутим због година старости или других околности не може довољно брзо да изведе један дужи напад, спровешће тај напад нешто краће, у сигурном очекивању противничког директног рипоста. По парирању, тада рипоста што брже изводи контр-рипост - и погодиће противника.

1. - Пример:

НАПАДАЧ	БРАНИЛАЦ
1) У ставу је	1) У ставу је
2) Изводи просту финту глава-бок, у очекивању, да ће противник рипостирати у образ споља; <u>одмах</u> узима парад терц	3) Парирао је квинт-секонд и рипостира у образ споља.
4) Парирао је у терц и изводи контр-рипост у образ споља, главу или трбух.	

2. - Пример:

НАПАДАЧ

- 1) Везан је у терц
- 2) Изводи кавациону финту бок-глава, и очекивајући рипост у главу, одмах узима парад квинт.

БРАНИЛАЦ

- 1) Везао је терц
- 3) Парирао је секунд-квинт и рипостира у главу.

- 4) Парирао је квинт и рипостира у трбух провлачењем или, још боље, у руку споља.

3. - Пример:

- 1) У позиву кварт
- 2) Напада двојном финтом: образ споља-глава-прса, и у сигурном очекивању, да ће уследити рипост у главу, узима парад секст

- 1) У позиву кварт

- 4) Парирао је секст и изводи контр-рипост у образ изнутра.

- 3) Парирао је терц, затим кварт и рипостира у главу

224) ПРИРОДЊАЦИ и недовољно школовани борци обично не парирају напад, него ударају, обично у главу, чим им се нападач приближи на домак сабље. У особину имају и неки борци, т.36 ТЕМПИСТИ, који, и ако су свесни, да ће сами бити погођени, ударају у напад, рачунајући, да ће им судије признати удар као правилно изведен "у темпо". То је једна појава, која нажалост све више узима маха у утакмицама, и која заслужује највећу осуду и презирање.

225) Против таквих бораца треба иступити другом интенцијом, не полажући много труда за сопствени напад, него тачно мотрећи на њихову "тако зва-ни" "удар у темпо". Чим се овај одбрани, са највећом брзином рипостирати директно.

4. - Пример:

- 1) У ставу је
- 2) Изводи симулиран напад са вишестраним финтама, тачно мотрећи на темпо-акцију, односно природњачки удар

- 1) У ставу је

- 4) Парира квинт и рипостира по руци споља.

- 3) Удара у главу не парирајући напад

3. - ДРУГЕ ИНТЕНЦИЈЕ ПРОТИВ КАВАЦИЈА У ТЕМПО.

226) Кавације у темпо изводе се када противник жели везом или батутом да отстрани сабљу из линије (т.213) или када се аретирањем заустави напад батута-финтама. Многи борци, т.зв. темписти (т.224) држе сабљу у линији из намере да изведу темпо напад кавацијом у темпо. Против таквих бораца делујемо другом интенцијом.

1. - Пример:

- 1) Стоји у позиву терц.
- 2) Везује кварт, и у сигурном очекивању противничке кавације у темпо на руку одмах парира мали терц, дижући врх сабље горе а увлачећи нешто руку

- 1) Држи сабљу у линији

- 4) Парирао је терцом и рипостира по руци споља без испада.

- 3) Изводи кавацију у темпо и удара у руку споља- без испада.

НАПАДАЧ

- 1) Стоји у позиву кварт
- 2) Везује контро-кварт, и у сигурном очекивању противничке циркулације у темпо парира терц.

- 4) Парирао је терц и рипостира по руци споља - без испада.

2.- Пример:

БРАНИЛАЦ

- 1) Држи сабљу у линији

- 3) Изводи циркулацију око контро-кврта и удара по руци споља без испада.

НАПОМЕНА: Примери 1 и 2 врло су поучни за суштину напада из друге интенције, врло се често примењују.

- 1) Стоји у позиву квинт
- 2) Симулира напад секонд-батута-глава-бок. У сигурном очекивању кавације у темпо парира одмах квинт не изводећи даљи напад.

- 4) Парирао је квинт и рипостира у бок без испада.

3.- Пример:

- 1) Држи сабљу у линији

- 3) Изводи кавацију у темпо и удара у главу - са испадом.

- 1) Стоји у позиву кварт
- 2) Симулира контро-кварт-батуту и даљи развој финте - образ споља-образ изнутра. У сигурном очекивању циркулације у темпо одмах парира терц, не изводећи даљи напад. За то време учинио је корак напред.

- 4) Парирао је терц и рипостира по руци споља или у бок.

4.- Пример:

- 1) Држи сабљу у линији

- 3) Изводи циркулацију у темпо и удара у образ споља са испадом.

4.- ДРУГЕ ИНТЕНЦИЈЕ ПРОТИВ АРЕТНИХ БОДОВА У ПРВИ ТЕМПО.

227) Ако смо свога противника познали као борца, који бодовима увек аретира наше нападе финтама, иступићемо против њега другом интенцијом. Симулираћемо само први раздео финте, у очекивању аретног бода одмах парирамо и рипостирамо.

Објаснићемо по примерима.

- 1) Стоји у ставу
- 2) Симулира финту бок-глава и то само први њен раздео - бок - и у сигурном очекивању аретног бода одозго, одмах узима парад прим са кораком напред.

1.- Пример:

- 1) Стоји у позиву квинт

- 4) Парирао је прим и рипостира у главу са испадом, или у бок.

- 3) Очекивао је напад финтама и изводи аретни бод одозго - без испада.

2. - Пример:

НАПАДАЧ

- 1) Стоји у ставу
- 2) Симулира напад финтом глава-бок - и то само први раздео, са кораком напред. У сигурном очекивању аретног бода, парирао је секунд.
- 4) Парирао је секунд или квартал и рипостира у образ споља са испадом.

БРАНИЛАЦ

- 1) Стоји у позиву секунд
- 3) Аретира одоздо.

3. - Пример:

- 1) Стоји у ставу
- 2) Симулира напад: трбух-бок и то само први раздео, увлачење крста (замах на трбух) са кораком напред. У сигурном очекивању аретног бода одозго, парира квартал
- 4) Парирао је квартал и рипостира у образ изнутра са испадом.

- 1) Стоји у ставу
- 3) Аретира одозго

4. - Пример:

- 1) Везао је секунд
- 2) Симулира кавациону финту образ споља-бок и то само први раздео, са кораком напред. У сигурном очекивању аретног бода одмах је парирао секунд
- 4) Парирао је секунд и рипостира у образ споља.

- 1) Везан је у секунд
- 3) Аретира одоздо.

5. - ДРУГЕ ИНТЕНЦИЈЕ ПРОТИВ АРЕТНИХ БОДОВА У ДРУГИ ТЕМПО.

228) Аретни бодови у други темпо примењују се против двојних финти. ступање другом интенцијом против ових аретних бодова је аналого као и против ових у први темпо, само што ће нападач извести прва два раздела финте, парираће аретни бод тек у последњем моменту. Примери.

1. - Пример:

- 1) Стоји у ставу
- 2) Симулира двојну финту глава-бок-глава и то само прва два раздела: глава-бок, са кораком напред. У сигурном очекивању аретног бода одозго парира одмах прим
- 4) Парирао је прим и рипостира у главу са испадом.

- 1) Стоји у позиву секунд
- 3) Парирао је квинт и аретира одозго.

2. - Пример:

- 1) Везао је квартал
- 2) Симулира двојну финту образ изнутра-образ споља-образ изнутра и то прва два раздела са кораком напред. У сигурном очекивању аретног бода одозго; парира секунд.
- 4) Парирао је секунд и рипостира у главу са испадом.

- 1) Везан је у квартал
- 3) Парирао је квартал и аретира одоздо.

6.- ДРУГА ИНТЕНЦИЈА ПРОТИВ ТЕМПО УДАРАЦА ПО РУЦИ. -

229) Противнике који воле да дају маншет-ударце казњавамо другом тензијом на тај начин, што ћемо покретом руке и кораком напред изазвати нефорхиб, исти парирамо и муњевитом балестром пласирамо погодак, док је још скоку назад. У место балестре примењује се и радопјо (т.373) или рипрема (т.374). Ударац ће бити сразмерно лако пласиран, јер се противник после "скоку назад" осећа сигуран и ван мензуре.

Пример:

НАПАДАЧ
1) Стоји у ставу

2) Симулира почетак вишестране финте подизањем руке са кораком напред

4) Парирао је форхиб и рипостира, тежећи да балестром или радопјом стигне противника.

БРАНИЛАЦ

1) Стоји у позиву секунд, очигледно спреман за форхиб

3) Изводи форхиб и скоком назад прекида мензуром

7.- ВАРИЈАНТЕ АРЕТНИХ БОДОВА АПУНТАТА

230) Апунтата је једна темпо акција против рипости са финтом (т.375). Ако имамо за противника једног борца, који рипостира често финтама, ми тај рипост нећемо моћи одбранити из многих разлога, од којих је најважнији тај што смо при нападу дали од себе све што смо могли дати, и за један тренутак нисмо способни за одбрану. Прибегавамо једној темпо-акцији која је сродна аретним бодовима - апунтати.

231) Апунтата се изводи после свршеног напада у испад тако, што поново буде у исту празнину, коју је противник одбранио. Десном ногом даје се апел.

Пример:

НАПАДАЧ

1) Извео је сложен напад који је завршен ударом на главу

3) Заноси песницу десно и буде у прса одозго, десна нога даје апел

БРАНИЛАЦ

2) Парирао је квинт и изводи рипост са финтом бок-глава, финтира 1 раздео - у бок

4) Хоће да заврши финту, али аретира противничком сабљом

Ако пак противник рипостира директним рипостом у бок, бићемо и с погођени, доћи ће до "инконтра".

КОНТРАКЦИЈА, ИМБРОКАТА И ПАСАТА СОТО.

232) Наведени називи означавају нарочите видове аретних бодова који су од мањег значаја за борење сабљом.

233) КОНТРАКЦИЈА (контро-акција) је аретни бод у последњи темпо једног сложеног напада. Или аретни бод против директног бода. Изводи се једно време парадом и бодом (одозго или одоздо). Ближа објашњења видети у тачки 351 - борење рапиром.

234) ИМБРОКАТА (Imbroccata) је дубоки аретни бод из позиције секунд служи за одбрану кварт-фланкнада и бодова из секунд-фило. Блика објашњења видети у т.352, борење рапиром.

235) ПАСАТА СОТО (passata sotto) је један аретни бод у последњем примеру, који се изводи одоздо. Борац чини "испад у назад" клизањем леве ноге "назад", тако да скоро "лежи на земљи" левом руком подбачен на земљу, груди (раслоњени на десно колено. Сабља са оштрицом десно у испруженој руци, врх нише од балчака.

Пасата сото примењује се против бораца који слепо и дивље нападају просто натрче на сабљу. Ипак, при борби сабљом често се дешавају обострани удари (инконтри) зато их употребљавати изузетно. У борби фмеретом ови бодови у врло ефикасни (т.354).

II

РАДЊЕ ТРЕТИМ И ВИШИМ ИНТЕНЦИЈАМА.

236) Радње треће интенције су темпо-акције у другу интенцију. Да поновимо: аретни бод је темпо-акција у напад; друга интенција је темпо акција против аретних бодова; трећа интенција је темпо акција у другу интенцију итд.

Радње треће интенције зависе од многих претпоставки и примењују се против бораца чије смо особине испитали.

У ову групу спада: 1) финта у темпо и 2) парад-рипост у трећој интенцији.

НАПОМЕНА. Видети дефиницију у тачци 360.

1. - ФИНТА У ТЕМПО.

237) Финта у темпо је акција против радњи друге интенције, нарочито против оних који нам ометају извршење аретних бодова.

Ако имамо противника, који нам парира наше аретне бодове, ми ћемо те бодове само финтирати и заобилазећи противнички парад ударамо у нову празнину. Исто тако поступамо и са оним противницима, који у другој интенцији парирају наше директне рипосте.

1. - Пример:

НАПАДАЧ

- 1) Стоји у ставу
- 2) Симулира финту: бок-глава, са кораком напред, и, очекујући аретни бод одозго парира одмах прим.

БРАНИЛАЦ

- 1) Стоји у позиву квинт

- 3) Финтира аретни бод одозго, заобилази прим и ооде у бок са испадом.

НАПОМЕНА. Ако пак нападач механички после прима рипостира у главу, оба борца биће погођена!

2. - Пример:

- 1) Стоји у ставу
- 2) Симулира финту глава-бок и одмах после првог раздела парира секунд очекујући аретни бод одоздо

- 1) Стоји у позиву секунд.

- 3) Финтира аретни бод одоздо, кавира противнички секунд и удара у главу.

И овде је могућ инконтро!

2. - ПАРАД-РИПОСТ У ТРЕЋОЈ ИНТЕНЦИЈИ.

238) Из горња два примера (а има их много) видели смо, да финта у темпо претставља један ризико за Браниоца, јер и сам може бити погођен несвесним противничким рипостом. Ми смо навели ову акцију на првом месту из разлога тога, што то чине и многи инострани теоретичари, који су скоро некосновени по своме светском гласу. По нашем мишљењу, једна акција, која у ва само случајем, и ако је она логично дедуктована, не би смела бити препоручена као сигурно сретство.

239) Из ових разлога препоручујемо "парад-у трећој интенцији" као сигурну акцију. Узећемо исте случајеве као за финту у темпо. Дакле:

НАПАДАЧ

- 1) Стоји у ставу
- 2) Симулира финту бок-глава са кораком напред и очекујући аретни бод одозго парира прим.
- 4) Парирао је прим и одмах рипостира у главу.

БРАНИЛАЦ

- 1) Стоји у ставу
- 3) Финтира аретни бод одозго, очекујући рипост у главу парира квинт.
- 5) Парирао је сигурно квинт, је то очекивао, и контр-рипостира у бок или руку споља.

240) Још боље ћемо то објаснити са игром око кавација у темпо на руку. Продужићемо лекцију пример 1. тачке 236, која третира радње друге интенције против кавације у темпо. Сада ћемо иступити трећом интенцијом против друге. Дакле:

НАПАДАЧ

- 1) Стоји у ставу терц
- 2) Везује кварт опрезно и одмах парира терц
- 4) Парирао је терцом и удара по руци одозго, као завршни ударац-са испадом

БРАНИЛАЦ

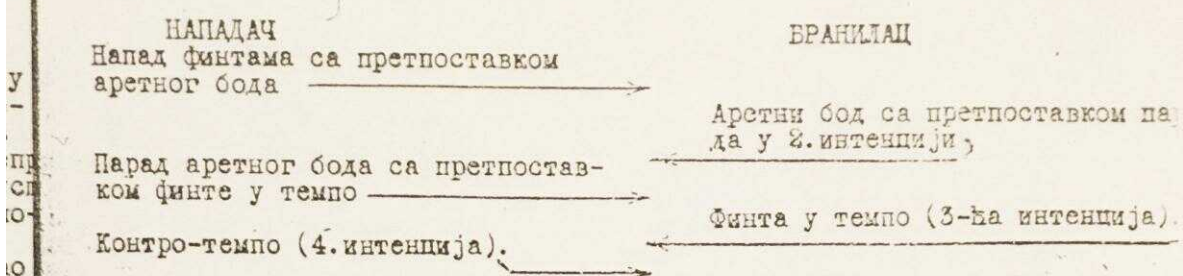
- 1) Држи сабљу у линији
- 3) Изводи кавацију на руку споља али очекује ударац по руци споља и парира одмах терц
- 5) Очекивао је завршни ударац, парирао је терц и рипостира руку споља - без испада.

Као што се види, ову лекцију је већ теже пратити, чисто теорно. Требно је све то објаснити практично, па и ту је оно, што је битно, често тешко разумљиво. Битност вежбе је трећа интенција тј. претпоставка браниоца, да ће нападач напасти другом интенцијом рипостирајући на руку споља.

3. - КОНТРО-ТЕМПО.

241) Контро-темпо је темпо акција у трећу интенцију, дакле четврту интенцију. Расматраћемо дакле контро-темпо само као темпо-акцију против "те у темпо" (т. 237).

Да бисмо могли лакше пратити суштину ове акције, претставићемо графички све претходне радње, дакле:

242) Овај графикон објаснићемо примером, и то даљег развијања 1. де
пије тачке 237.

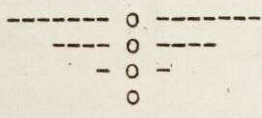
1) Стоји у ставу	1) Стоји у позиву квинт
2) Финтира напад бок-глава и очекује
аретни бод одозго	3) Аретни бод одозго са резерво
4) Парира прим са резервом	5) Финтира прим и хоће да удар
у бок
6) Изводи аретни бод одоздо	7) Не може ударати у бок јер
сабља бити заустављена про-
тивничком сабљом која је у
ду.

Цео рад нападачев, рекапитулирајући све његове радње састоји се д
де из удара у бок и затим бода у бок (иаузев кратког показивања прим парад
в Све то изгледа као један споро изведен бод у бок.

243) НАПОМЕНА. Ко је посматрао мачку како лови миша или како хват
играчку, тај је приметио, да она никад на први удар не хвата. Она замахне
шапом и док Ви тргнете играчку, или врдате играчком тамо овамо, она другим
сасвим лаганим замахом сигурно ухвати играчку. Она дакле напада са "контро
темпом". Тиме се објашњавају и успели ударци почетника, који сасвим лагано
по ударају - и погоде, док школован борац - који свог почетника није испитао
и свим могућим радњама безуспешно делује. На контро-темпо личе и финте (које
многи борци примењују) са истим правцем удара, дакле глава-глава-глава или
бок-бок-бок, који се чак не морају ни замаховати. Противник очекује ударе
у друге празнине и парира увек у ваздух, док најзад не буде погођен.

244) Лекционирање контро-темпа врло је тешко, па и школско извође
и, често је немогуће због многих претпоставки које нападач има на уму. У
ра примеру има три претпоставке. Ако смо погрешили само у једној не само што
нећемо погодити противника него ћемо и сами бити погођени.

Талентовани борци пак, који имају дуго искуство у слободној борби
По примењивање контро-темпо по инстинкту.

ДРУГИ ДЕО БОРЕЊЕ РАПИРОМ

УВОД

245) Рапир је једно школско оружје и замењује МАЧ (épée, spada). Борење рапиром много је старије од борења сабљом и, изгледа нам, занимљивије, елегантније и лепше. И ако се рапир употребљава искључиво за бод, а при томе познаје само четири параде, ипак број комбинација у нападу и одбрани знатно надмашује оне у борењу сабљом бар у практичној примени. У школама се прво учи борење рапиром, па тек после сабљом.

НАПОМЕНА. Рапир се код нас зове још и ФЛОРЕТ, а требало би ФЛЕРЕ (fleuret). У борењу рапиром и сабљом има много заједничког: радње ногама, стручни називи, појмови итд. Ми их овде нећемо понављати него ћемо указати на одговарајућу тачку теорије борења сабљом.

ГЛАВА ПРВА - ОСНОВИ

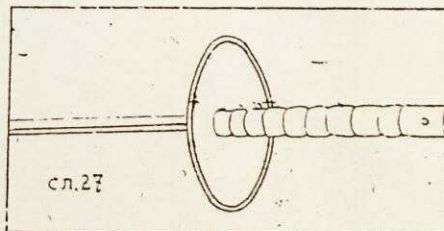
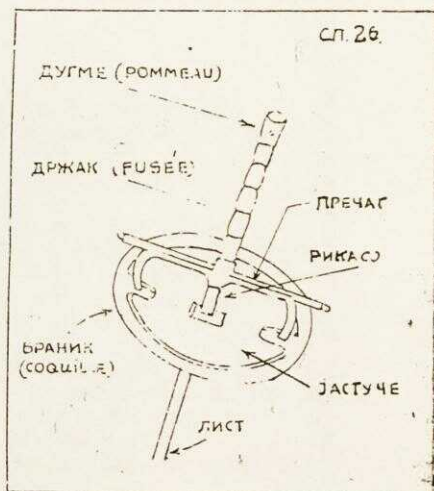
1. - ОПИС РАПИРА.

246) Рапир се састоји из два главна дела (листа (lame) и балчака (poignet). Лист је правоугаоног или квадратног пресека са затупљеним врхом. На врху мора бити намотано дугме од катранисаног платна или канапа - црно обојено. На листу разликујемо три дела, као и на сабљи: слабина, средина и јачина.

247) Балчак има по типу два: француски и италијански (управо шпански). Код нас је у употреби већином италијански балчак. Састоји се из дршка (fusee) са дугметом (poignet) и браника-рукобрана (coquille). На бранику је причвршћен и један ПРЕЧАГ за боље и сигурније држање оружја у руци. (Сл. 26). Део дршка између пречага и рукобрана зове се РИКАСО (ricasso). Унутрашњост браника испуњена је јастучетом од коже. Дугме је пробушено, за провлачење једног тавег кајиша, којим се држак везује за руку, да не би био лако избијен из руке.

Француски балчак је врло прост сл. 27.

Састоји се из дршка са дугметом и браником. Нема дакле пречага. Везује се кајишом за зглоб руке. Многи тврде, да се француским балчаком има "финији осећај" у руци, али је несумњиво, да се овај балчак може лако избити из руке и да положај песнице при боду, одбрани, па и држању оружја у руци није тако природан и повољан као код италијанског балчака.

2. - ДРЖАЊЕ РАПИРА.

248) Рапир се хвата десном руком овако: 1) Држак треба да дође на средину длана, тако да његово продужење - дугме (poignet) дође на средину ручног зглоба. У томе положају треба дугме увек да остане.

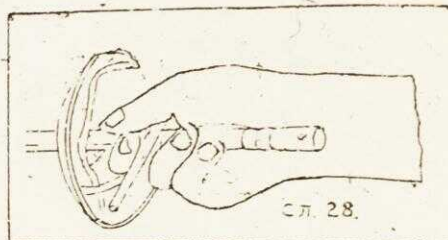
2) Палац и какипрст хватају рикасо (т.247) као у нека квеста на један сантиметар удаљено од јастучета браника. Пошак рикасо-а је у првом зглобу каки-прста и то првом од врха прстију.

3) Велики (средњи) прст обухвата пречаг између првог и другог зглоба.

4) Домали (златни) прст обухвата држак а мали прст је наслоњен на њега.

При правилном држању рапира мора се показати шупљина између држака и длана. "Вођење врха" - један израз који ће се често понављати - врше какипрст и палац на рикасу, а држање оружја "у руци" припадали средњем прсту окречага, при чему му помажу домали и мали прст сл.28.

248) ГРЕШКЕ: 1) Држак није на средини длана већ испод длана. Прсти обухватају држак као да хватају сабљу, управо једну бату. При оваком држању никад се не може постићи један правиан бод нити уште "вођење врха". У место бода постиже се неко "шибање" рапиром, а то је једна грешка, која се тешко отклања кад се једном навикне.

2) Рикасо се не држи на један сантиметар од јастучета већ сувише близу пречага. На тај начин "вођење врха" биће несигурно.

РАЗНИ СТАВОВИ И ПОЗДРАВ

249) Важи све оно што је наведено односно сабље у тачкама 3,4,5 и место "сабљу десно" командује се "оружје десно".

3. - ПОЛОЖАЈИ ПЕСНИЦЕ.

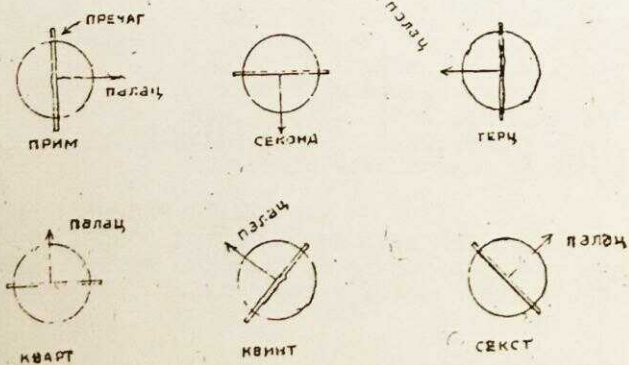
250) При борењу рапиром, супротно сабљом, покрети се воде у главној са испруженом руком из зглоба при шапи и из раменског зглоба ротацијом руке (не замахивањем). Лакат - опет у супротности са сабљом - игра подређену улогу, и узима се у помоћ само у нарочитим случајевима. Велика је грешка пак, када се рапир води из рамена, уместо из ручног зглоба. То значи десна рука треба да се обрће само по својој уздужној осовини а не кружењем из рамена.

Из овог захтева произлазе разни положаји песнице, тако звани МОЦИОНИ песнице. Песница треба да се окрене по уздужној осовини неусиљено испружене десне руке из раменског зглоба за приближно 360°.

Могући, 6 положаји песница, МОЦИОНА, који су показани у сл.29. Они означавају положајем палца у вези са положајем пречага.

ШЕМА ПОЛОЖАЈА ПЕСНИЦЕ

сл. 29

- а) У моциону ПРИМ, палац је десно, пречаг вертикално.
- б) У моциону СЕКОНД, палац је доле, пречаг хоризонталан.
- в) У моциону ТЕРЦ палац је лево, пречаг вертикалан (ређе се примењује).
- г) У моциону Кварт, пречаг је хоризонталан, палац горе.
- д) У моциону КВИНТ пречаг је полу лево од десно горе на лево доле палац полу лево доле.
- ђ) У моциону СЕКСТ пречаг је полу десно од лево горе на десно доле палац полу десно горе.

То су званични, стручни називи. Пошто се они тешко памте, ми ћемо будуће положаје песнице обележавати само са положајем палца и пречага.

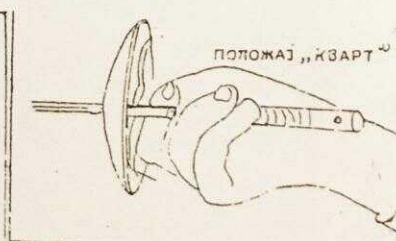
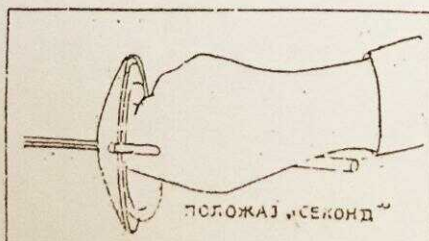
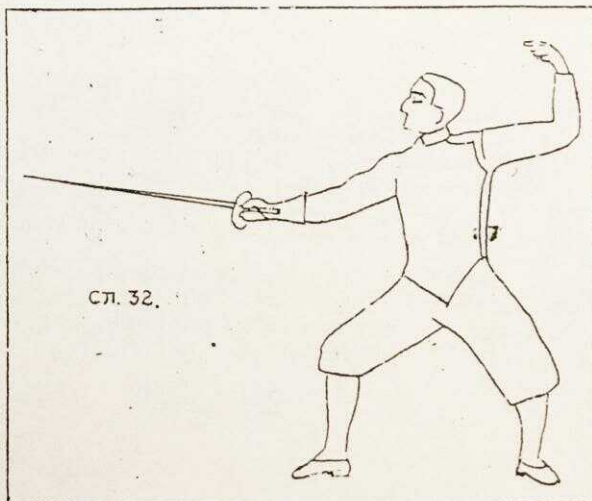
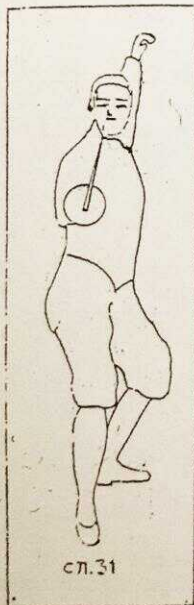
4. - РАДЊЕ НОГАМА И БОРАЧКИ СТАВ.

251) Радње ногама су исте као и у борењу сабљом. У томе смислу узмујемо у свему на тачке 20, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41 и 42 са аналогом применом.

БОРАЧКИ СТАВ разликује се од става сабље само у држању леве руке. 252) Пре прелаза у став, борци узимају "оружје десно". Из овог положаја на команду " У СТАВ ЈЕДАН" борац диже оружје десном руком у "линију" ко: диже рапир у хоризонталан став десном руком тако, да песница буде у моциону кварт, тј. са хоризонталним пречагом, палцем горе, врх рапира уперен у противничка прса. ЛЕВА РУКА из подбаченог положаја подиже се у водоравни положај са дланом окренутим горе. Рука није укочена, већ природно испружена.

На "ДВА" ноге и тело заузимају став као при сабљи (т. 22). Десна песница увлачи се умерено тако, да дође нешто испод десне сисе, врх сабље уперен на очи противника, песница у моциону КВИНТ, тј. пречаг иде косо од десно на лево. Лакат увући нешто унутра.

ЛЕВА РУКА савија се из хоризонталног положаја у напред онако, како то показује слика 32. Рука је заобљена грациозно, хармонично и лепо; длан виси неусиљено. Боље је држати руку са дланом више главе него ниже (због случајних бодова на руку и због неусиљености и лепоте самог става).

сл. 30.

При ИСПАДУ или РИПО-
ТУ, у опште при сваком боду
рука се испружава ХОРИЗОНТАЛ-
НО. Ово треба да пређе у навик-
у, несвесну и инстинктивну
(сл.33).

253) НАПОМЕНА. Ово на-
први утисак чудновато држање
леве руке захтева ближе објаш-
њење. Некад, у класичном добу
ачевања, у левој руци држао
се кратки бодех или кама, ко-
им су се одбрањивали бодови
а прса и трбух. После су се
ваки бодови одбрањивати руком,
ревушеном кожном рукавицом, и
ајзад је остао само тај граци-
зан став леве руке.

Питање је, да ли такав
став у опште данас има смисла? По нашем мишљењу овакав став не само да је
стетичан него и практичан па и природан. Чак и искусни борци сабљом, потрза-
вају леву руку у хитрини борбе и доводе је у хоризонталан положај, јер тај
положај захтева равнотежа тела и покрета.

Разлог, што се при борењу сабљом лева рука подбочава једини је тај,
што би замахицањем на празнине десно од линије могла бити погођена и рука.
Ипак се виде такмичари, већином "сабљашки" који држе подоочену леву
руку при борби рапиром. Ми то најодлучније одбијамо.

ГРЕШКЕ при овом ставу су исте као оне наведене у тачки 23. К томе
долази још и укочено, незаобљено држање леве руке, која погрешно образује
углове у лакту или у ручном зглобу. На то се треба навикнути, што није тешко.

5. - НАПАДНА ПОВРШИНА.

254) При борењу школским рапиром нападна површина је тело почев од
рукова, па до висине рамена, дакле до "кључне кости". Погодни на руке, врат,
главу и ноге не важе. Ово из разлога тога, да би се овим школским оружјем
навикнуло на племените погодке, а не у главу или ногу, који се иначе називају
"свињски" погодци, дакле невитешки. У борењу МАЧЕМ, што је исто као и рапир,
важе сви погодци од стопале па до врха главе - и руке. Ред је, када један
борац погоди ван нападне површине (surface valable), да се код противника
звине.

Нападна површина дели се на четири дела: "горе-десно", "горе-лево",
"доле-десно" и "доле-лево". Доле-лево назива се кратко још и "бок". Ипак ова
подела нема толике важности као при борењу сабљом, где се прецизно разликује
глава, бок, образ споља итд.

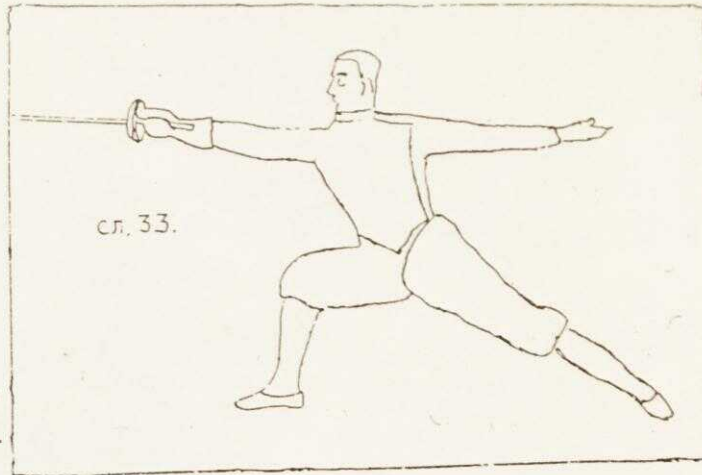
ГЛАВА ДРУГА - ЕЛЕМЕНТАРНА ШКОЛА

1. - ОПШТЕ

1. - ПОЗИВИ И ВЕЗЕ

256) У борењу рапиром имамо само четири позива, четири везе и четири
параде, и то: кварт, терп, секунд и серкл.

а) При позиву "КВАРТ" песница је испред прса ниже од леве сисе, рука
у лакту савијена и умерено испружена. Врх оружја на један педаљ лево од про-
тивничког лица (сл.34) Од лакта до врха оружја приближно једна линија. Не
савијати руку у зглобу. Песница је у мопиону квинт, дакле пречак косо на до-
ле.

б) При позиву "ТЕРЦ" песница се налази у моциону "секонд" (палац доле) испред десног рамена, рука природно испружена, не грчевито. Врх оружја је нешто десно од противничког лица (сл.35 и 36).

НАПОМЕНА. Поред моциона терц, песница може да буде и у моциону "СЕКСТ" дакле са палцем полу-десно и пречагом у моциону секст (шема 23). У ствари ово није позив терц, већ позив "СЕКСТ". Ово наводимо због тога, да бисмо задовољили многе припаднике овог позива, нарочито оних из француске школе.

в) У позиву СЕКОНД песница је у моциону секонд (пречаг хоризонтално палац доле) са испруженом руком нешто ниже испод десног рамена, тако да рапир буде у продужењу неусиљено испружене десне руке. Врх оружја је у висини противничког бока, нешто десно (сл.32).

г) У позиву СЕРКЛ (sercle) песница је у моциону квинт (видети шему 23) са неусиљено испруженом руком у висини левог рамена. Рука и рапир образују једну праву, која је хоризонтална (сл.33). Врх оружја је нешто лево од противничког рамена.

НАПОМЕНА. Позив серкл није баш најбољи као позив, јер заклања линију од осматрања, али је серкл као парад врло добар.

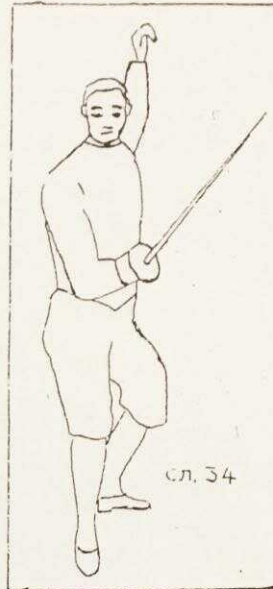
ПРЕЛАЗИ ИЗ ЈЕДНОГ ПОЗИВА У ДРУГИ.

257 а) Из позива КВАРТ прелази се у ТЕРЦ пренашањем песнице у положај терц и једновременим ротирањем песнице, тако да палац буде доле, када песница стигне у позив терц. Врх оружја почиње покрет. Песница се прво привлачи нешто себи па се после истурава напред - од себе - док не стигне у позив терц.

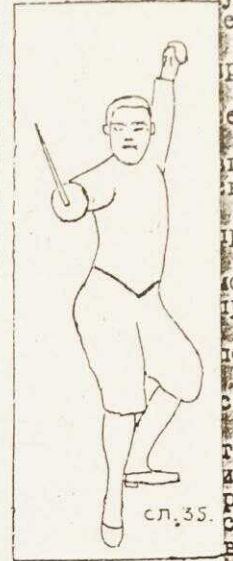
- У позив секонд прелази се окретањем врха рапира лево-доле-десно кратким замахивањем из лакта и ротацијом песнице у моцион секонд (доле палац).

- У серкл се прелази једним контро-покретом десно-доле-горе при чему врх рапира описује део круга спирално унапред.

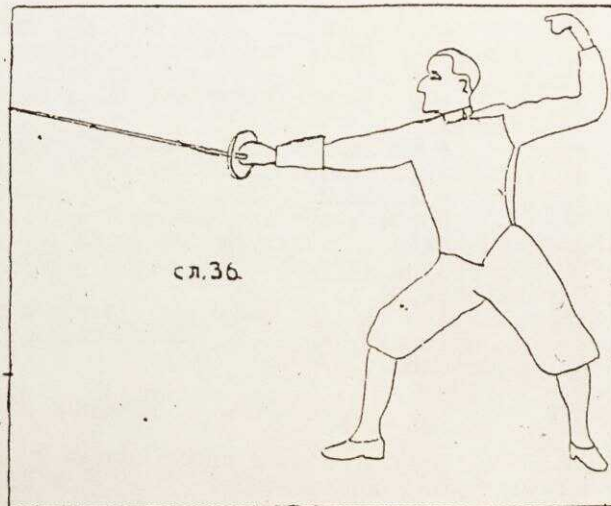
б) Из позива ТЕРЦ прелази се у квартал пренашањем песнице у позив квартал и то прво нешто себи, па после од себе, док песница не стигне у позив квартал истурањем песнице напред. Дакле не најкраћим путем. Уједно песница рапира у лакту тако, да палац на крају покрета дође полу-лево горе (квинт-моцион).

сл.34

сл.35

сл.36

- У секунд се прелази спуштањем врха рапира у позив секунд, при чему врх описује мали део круга. Песница остаје на месту. Овај покрет помаже се ротирањем руке из зглоба (не из лакта).

- У серкл се прелази ротацијом песнице из рамена и из ручног зглоба, при чему врх рапира описује један полукруг.

в) Из позива СЕКОНД прелази се кварт пренашањем песнице себи - од себе - у позив кварт, уједно песница рапира тако да палац дође полу-лево горе.

- У терц се прелази ротацијом руке из рамена и попуштањем у ручном зглобу, при чему врх оружја описује један мали део круга. Песница остаје на свом месту.

- У серкл се прелази ротацијом руке из рамена, помоћу ручног зглоба, при чему врх рапира описује полукруг, песница се нешто помера у лево.

г) Из позива СЕРКЛ прелази се у секунд ротацијом руке из рамена, помоћу ручног зглоба при чему врх рапира описује полукруг. Песница се помера пред десно раме.

- У терц се прелази пренашањем песнице пред десно раме и ротацијом песнице у молцион секунд.

- У кварт се прелази привлачењем песнице себи, затим истурањем од себе у правилан положај.

НАПОМЕНА. У последње време појављује се тенденција да се ови покрети изведу помоћу лакта. Код неких прелаза то је сасвим разумљиво (кварт-терц и обратно). Али ипак карактер радњи рапиром треба да остане са испруженом руком, из ручног зглоба, иначе се губи у брзини, а пласирање болова биће не сигурно. Покретима из лакта прелази се у шибље оружјем, параде, везе и позиви постају сувише велики и спори.

У опште избегавати ВЕЛИКЕ покрете при борби рапиром.

ВЕЗЕ.

258) Појам и смисао веза објашњен је у тачки 59 и 60. Имамо толико врсти веза колико и позива, дакле: кварт, терц, секунд, серкл. Могуће се ове везе:

- Из позива КВАРТ везује се противнички рапир у линији везом терц или секунд.

- Из позива ТЕРЦ - везује се секунд, кварт или серкл.

- Из позива СЕКОНД везује се терц, серкл, ређе кварт.

- Из позива СЕРКЛ везује се секунд, ређе терц или кварт.

Покрети при узимању веза су исти онакви како су описани при прелазима из једног позива у други (т.257). Везе се дакле узимају "од себе" хватајући својом јачином противничку слабину, последњи покрет клизи по противничком рапиру.

Ако нас противник везује попуштамо његовом притиску, дајући слаб против-притисак, али тако, да песница не буде потиснута из линије. Попушта се дакле само у ручном зглобу.

ИЗМЕНЕ И ПРЕНОСИ ВЕЗА.

259) О појму и сврси измена и преноса била је реч у тачкама 125, 126 и 127. Понављамо карактер: При ИЗМЕНАМА рапир описује један контро-

покрет удаљујући се од везаног рапира и поново га хвата у нову везу. Памтити: удаљавање се врши кружним окретом УЛУТРА са почетним правцем ОД противничког рапира. Покрет почиње врх оружја и тек када је кружним контро-покретом ухваћен и везан противнички рапир, преноси се у нову везу.

При ПРЕНОСИМА притискује се у правцу имајуће везе, дакле ПРОТИВ противничког рапира, држањем његове слабине својом јачином, и преношењем у нову везу.

У следећем излажемо измене и преносе из појединих веза.

1) Из везе КВАРТ изводи се: измена у терц кружним окретом рапира: десно-доле-лево-горе. Кад је противнички рапир поново ухваћен, врши се пренос

у терц исто онако као што је то описано код прелаза из једног позива у други (т. 257), дакле себи - од себе у терц. Аналогно се врше и остале измене и преноси. Дакле: из везе кварт може се на аналог начин извести измена у серкл и пренос у секонд. Пренос у секонд изводи се исто као и прелаз из кварта у секонд-стално притискујући и одводећи противничку слабину својом јачином у секонд.

2) Из везе ТЕРЦ изводи се: измена у кварт, измена у секонд и пренос у серкл.

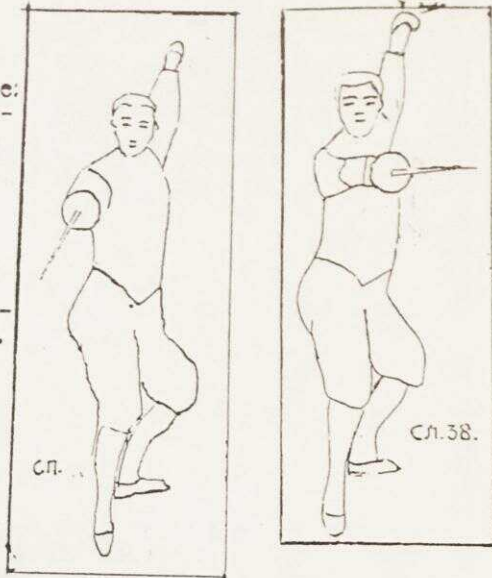
3) Из везе СЕКОНД изводи се: измена у терц, измена у серкл и пренос у кварт.

4) Из везе СЕРКЛ изводи се: измена у секонд, измена у кварт (ређе) и пренос у терц.

Рекапитулирајући познали смо, да се из сваке везе могу извести ДВЕ измене и ЈЕДАН пренос.

ГРЕШКЕ. 1) Преноси се песница пре но што је сопствено оружје контро-покретом ухватило противнички рапир - и тиме се одаје намера. 2) Преноси се изводе најкраћим путем а не себи и од себе (т. 257).

НАПОМЕНА: Наставник мора увек притискивати - опонирати на рапир вехбаоца иначе вехба неће успети - при томе попуштати из зглоба тако, да песница наставникова увек остаје у линији!

II

ДИРЕКТНИ И ИНДИРЕКТНИ БОДОВИ.

1. - ДИРЕКТНИ БОДОВИ.

260) Директни бодови могу се извести само ако је "линија слободна", тј. ако је противник у неком позиву или ако смо у "сопственој вези". Видети тачке 63, 64, 65, 66, 67, 68 и 69.

Понављамо и овде, да је то најважнија и најтежа радња целе вештине у мачевању. Треба повезати испад са бодом тако, да то буде један јединствен мушевит покрет, сливен у једно, при чему врх рапира треба раније да погоди противника него што сопствена десна нога при испаду додирне под. Правилан бод из нормалне мензуре НЕ МОЖЕ бити одбрањен. То памтити и стално самог себе контролирати!

Вехбе се изводе овако.

261) Када је борац у ставу, наставник командује "испад-један". Борац испружава десну руку напред у линију, са врхом оружја упереним на прса противникова. При томе је песница окренута у моцион кварт, тј., са хоризонталним пречагом, палац је горе. Уједно се баца и тело што више напред, лева рука се испружава хоризонтално, са дланом горе, сл. 33. На "два" врши се испад. Гледати на енергично испружање руке и бацање тела напред. Песница се диже горе.

Практично ће бити, за постизавање јединствено сливеног покрета, да се тежи испружањем рапира и бацањем тела напред постигне погодак без испада, а испад само да уравнотежи тело. (Видети и пажљиво простудирати т. 71).

У осталом указујемо на напомене и грешке у тачци 72.

У испаду вехбалац треба да остане једно време мирно. Затим се командује "у став". При томе се лева рука враћа у свој заобљени положај.

262) НАПОМЕНА: директни бод захтева потпун мир у ставу и изненадан испад. За вежбање препоручује се ово.

1) Обесити у вежбаоници јастучиће са прном тачком у средини. Вежбаоцу наложити да самостално без команде врши бод са испадом при чему ће се - при правилном боду, чути звук "тик-так", при чему је "тик" ударац јастучета о зид, а "так" удар пете о под при испаду.

2) Уздићи једну рукавицу на један метар изнад хоризонтале и позвати вежбаоца да испадом из нормалне мензуре набоду рукавицу на врх оружја. Када је вежбаоц заузео став, пустити рукавицу да слободно падне. Вежбаоца при правилном боду са испадом, треба да набоду рукавицу на зид у хоризонталном положају рапира.

263) НАРОЧИТЕ ГРЕШКЕ. 1) Важно је, да бод увек буде изведен у мошиону песнице кварт, дакле са хоризонталним пречагом и са палцем горе (изузетни случајеви биће објашњени накнадно). Многи почетници греше у томе, а нарочито они, који се боре са француским рапиром, где је контролисање положаја песнице тешке, јер француски рапир нема пречага.

2) После изведеног испада многи се одмах враћају у став. Треба да остану ма и кратко време у испаду, да би наставник могао да исправи грешке и изврши коректуре у ставу, држању песнице итд.

ПОЗИЦИЈА ПЕСНИЦА "ДЕСНО" И ПЕСНИЦА "ЛЕВО".

264) Бодови се често пута изводе са песницом "десно", песницом "лево" песницом "доле" и песницом "горе". Када се при завршном боду једнога напада захтева песница "десно", онда она треба да стоји у висини десног рамена. При песници "лево" она стоји у висини рамена испред леве стране груди. При томе се лево раме са руком повлачи нешто на лево и крста се нешто увуку.

Када се захтева "висока песница" онда се песница подиже што више, па изнад главе. "Диска" песница је положај песнице у висини појаса.

ГРЕШКЕ. Положај песнице десно лево итд. треба узети, тек пошто је врх рапира додирнуо противничку празнину. Ако се песница диже или спушта рапије, открива се сопствена намера.

БОДОВИ ИЗ СОПСТВЕНИХ ВЕЗА И ПАРАДА.

265) Речено је већ, да су позиви и параде у ствари једни те исти положаји руке и рапира (т. 32). Стога ћемо бодове из позива и паради распоредити уједно.

Из позива "КВАРТ" бод се у противничку празнину "горе лево" (т. 254): Прво се управља врх на ту празнину, затим се рука испуцава тако, да песница дође лево. После испада песница се диже "високо лево". То значи, што крста се нешто увуку, лево раме и лева рука повлаче се добро на лево. Вежбати на два раздела.

Из позива ТЕРЦ, на раздео "један" описује врх рапира један кружни лук против бока противника, песница остаје у секунд-мошиону и на два врши се испад. Песница остаје скоро на истом месту, боље нешто десно и ниже.

НАПОМЕНА. Ово је једини случај, да се бод изводи у мошиону песнице "секонд", дакле са палцем доле. То је такозвани "СЕКОНД-БОД".

Из позива "СЕКОНД", на раздео један врх оружја описује кружни лук из ручног зглоба против горње празнине противника. Уједно се песница окреће у мошион-кварт, дакле са палцем горе. На "два" се испада са песницом "десно високо".

НАПОМЕНА. Раздео један треба дуже вежбати, јер треба да се изведе мушевито брзо.

Из позива СЕРКЛ прво се диригује врх у бок и уједно се окреће песница у мошион "кварт", дакле са палцем горе. Песница остаје скоро на своме месту, дакле "лево".

ГРЕШКЕ. 1) Песница "десно", "високо" итд. узимају се већ на први раздео, а треба да се узму тек при испаду.

2) Векбалац се после испада клаћењем враћа у став, тако да га наставник не може кориговати. У честим случајевима ова векба узима облик једног ритмичког клаћења, што не сме бити.

2. - ИНДИРЕКТНИ БОДОВИ - КАВАЦИЈЕ.

266) Кавације спадају у индиректне, заобилазне бодове и изводе се из противничке везе.

Из противничке везе "КВАРТ", на раздео један врх рапира описује један кружни лук око песнице противникове и управља се на прса. Тело се баца напред, лева се рука испружа - дакле све као на "бод-један" (т.261). При томе је врх оружја описао једну спиралу, једну вијугу у напред. Тезити да ова вијуга буде што мања, тек око песнице и не замахивати велики кружни лук. Све треба да је изведено из ручног зглоба, а не из лакта или из рамена. На "два" изводи се испад, песница лево високо. Пошто је векбалац извесно време остао у испаду, и пошто су му исправљене грешке, командује се "у став". Лева рука враћа се у заобљени положај.

На аналог начин изводе се кавације и из других противничких веза.

- Из противничке везе ТЕРЦ изводи се кавација око противничке песнице и вијугасто испод мишке (испод пазуха) и бод се у прса са песницом десно високо.

- Из противничке везе СЕКОНД кавација се изводи једном вијугом озго и бод се са песницом лево-високо.

- Из противничке везе СЕРКМ кавира се вијугом испод мишке противникове и уједним ротирањем песнице у моцион-секонд (са падом доле). Затим се бод са СЕКОНД-БОДОМ (видети т.265) у противнички бок, песница десно у висини сопственог рамена.

267) НАПОМЕНА. Кавације треба извести, то се још једном подвлачи, што мањим кружним луком, тек око браника противничког рапира. Треба тај лук носити вијугасто напред, и све извести из ручног зглоба а не из лакта или чак из рамена. Грешке у томе смислу треба брижљиво отклањати.

КУПЕ.

268) Као што је познато (т.87) купе је индиректни бод, при чему се ослобађамо противничке везе облачењем око врха противничког оружја. Пошто се у борењу флоретом купеји не употребљавају самостално, већ увек у вези са једном финтом, то ћемо их расправити са финтама.

III

НАПАДИ НА ЗАПРЕЧЕНУ ЛИНИЈУ.

1. - ПРОСТЕ БАТУТЕ.

269) Шта је напад на запречену линију, шта су просте батуте и како се изводе објашњено је у тачкама 130,131 и 132. Овде ћемо још допунити наведене тачке тиме што ћемо наново подвући, шта НИЈЕ батута, јер је то у борењу рапиром од веће важности него у борењу сабљом. НИЈЕ БАТУТА само удар о рапир противнички, дакле оно, што је названо у тачки 133 као "батирање". Него је батута јединствен рад батирања са непосредним угрожавањем бода, дакле батирање и одмах показивање раздела "један", што значи: пружање врха у празнину, бацање тела напред и испружавање леве руке хоризонтално у назад.

То треба добро памтити, нарочито наставник.

270) Батуте се називају према правцу удара, па према томе разликујемо: 1) кварт-батуте, 2) терц-батуте, 3) секонд-батуте и 4) серкл-батуте.

а) КВАРТ-БАТУТА изводи се из позива терц или из позива секонд (реф.) На раздео "један" изводи се батирање (т.133) тако, да јачи део сопственог оружја удари слабији део противничког и тиме га одстрани из линије. Одмах,

непосредно после батирања показује се бод бацањем тела унапред и испружавањем леве руке. То је раздео "један". Сам батман или батирање треба да се изведе БЕЗ ЗАМАХИВАЊА, из потпуног мира, из ручног зглоба помоћу лакта и то тако, да се при удару рапира укрштавају под углом од приближно 30 степени. Удар треба да је кратак, сув и не клизећи или нејасан.

На "два" изводи се испад, при чему погодак треба да претходи удару лете о земљу, песница лево-горе. После погодка командује се "у став", но не пре него што је вежбаоц у испаду коригован.

ГРЕШКЕ су оне, које су наведене у тачки 134 под 1, 2, 3, 4, 5, 6 и 7. Дакле много уобичајених грешака, на које треба строго мотрити.

б) ТЕРЦ-БАТУТА изводи се из позива кварт и секунд. Из кварта изводи се батирање из лакта, а из секунда из ручног зглоба. После батирања, у размену "један" показује се СЕКОНД-БОД (т. 265). Даље извршење је као под а).

в) СЕКОНД-БАТУТА изводи се из позива терц или серкл (ређе). Ударац је из ручног зглоба; испад са песницом лево-горе.

г) СЕРКЛ-БАТУТА изводи се само из позива секунд из ручног зглоба лево-горе. Боде се у оок одоздо са песницом "лево".

БАТУТЕ ИЗ СОПСТВЕНИХ И ПРОТИВНИЧКИХ ВЕЗА.

271) Теорно ове батуте немају оправдања, јер је линија у оба случаја - у сопственој и противничкој вези - слободна за директан бод односно за кавацију. Зато се оваке батуте називају и ЛАЖНЕ БАТУТЕ (battute false). Оне се употребљавају при неправилним везама од стране противника, на пример, када нас је везао средином рапира у место јачином, или из далеке мензуре. Често пута се оваке батуте примењују као "апел".

Изводе се искључиво из ручног зглоба кратким изненадним сувим ударцем, после којег одмах следи бод односно кавација. Иначе важе све примедбе односно извођења као и код простих батута.

2. - КОНТРО- БАТУТЕ.

272) Контро-батуте примењују се у борењу рапиром врло често и успешно. Што су контро-батуте објашњено је у тачки 136.

- КОНТР-КВАРТ- батута изводи се из позива кварт на противнички рапир у линији. Изводи се кружним ударом из ручног зглоба опет у кварт. После батирања бод са песницом лево високо.

- КОНТРО-ТЕРЦ- батута изводи се из позива терц против рапира у линији из ручног зглоба са нешто помоћи из лакта, јер је удар у овом правцу увек слабији од оног у правцу кварт. Удара се косо десно-горе. После батирања секунд-бод у бок.

- КОНТРО-СЕКОНД -батута изводи се из позива секунд на противнички рапир у линији, сасвим из ручног зглоба. После батмана бод одозго са хоризонталним пречагом, песница лево-горе.

- КОНТРО-СЕРКЛ-батута изводи се из позива серкл на противничко оружје у линији из ручног зглоба. После батмана уследује бод одоздо, песница лево, хоризонталан пречаг, палац горе. Ову батуту треба дуже вежбати, јер никад није довољно снажна.

3. - ИЗМЕНИЧНЕ БАТУТЕ.

273) Ове батуте изводе се из сопствених и противничких веза. Покрети при батирању су слични као код измена сопствених веза, зато се и зову изменичне батуте.

ИЗ СОПСТВЕНИХ ВЕЗА. Из сопствене везе КВАРТ, изводи се изменична батута у терц са покретом рапира као за измену у терц, дакле описује се кружни лук десно-доле-горе и затим удар десно-горе у правцу терц. Песница при томе окренула се у секунд-моцшон, дакле са-палцем доле. Батира се из зглавка са малом припомоћи лакта. После батмана, одмах секунд-бод у бок.

- Из сопствене везе "ТЕРЦ" удара се на сличан начин изменична батута у кварт, затим бод са песницом лево горе.

- Из сопствене везе СЕКОНД удара се изменична батута у серкл из ручног зглоба. Ова батута теже успева, треба је дуже вежбати. После батмана бод одсадо у бок са песницом лево.

- Из сопствене везе СЕРКЛ удара се изменична батута у секунд на сличан начин из ручног зглоба (мало теже) и боде се одозго са песницом лево-горе.
274) ИЗ ПРОТИВНИЧКИХ ВЕЗА наизменичне батуте боље успевају, јер је правац удара баш у правцу противничке опозиције у вези. (Што је "опозиција", објашњено је у тачци 60).

Из противничких веза ударају се наизменичне батуте тако, што се кружним окретајем рапира, слично КАВАЦИЈИ, заобиђе песница противникова, затим се батира и боде.

- Из противничке КВАРТ-ВЕЗЕ, изводи се прво кавација око противничког браника, сопствена песница окреће се у моцион-секст (палац десно горе), затим се батира у терц и боде са песницом десно-високо.

- Из противничке ТЕРЦ-везе батира се на сличан начин у кварт и бод са песницом лево-високо.

- Из противничке СЕКОНД-везе батира се у серкл и боде одоздо, песницом лево.

- Из противничке СЕРКЛ-везе батира се у секунд одоздо-полу-десно и боде секунд-бодом у бок.

НАПОМЕНА. И у борби рапиром у примени су "лаке батуте". Видети напомену у тачци 133.

БАТУТЕ ИЗ ДАЛЕКЕ МЕНЗУРЕ.

275) Батуте из далеке мензуре успевају само ако су отпочете "у темпо" (т.157) и изведени балестром. Иначе се примењују само у вези са фигама а о томе ће бити реч после. При батирању ударамо сопственом средином на противничку слабину.

4.- ФИЛИ.

276) Фили су у борњу рапиром у чешћој примени. То су бодови при којима смо у сталном додиру са опонирајућим противничким оружјем, или просто клизимо по противничком рапиру. Њихово је предимство то, што је противник немогућности да нас неком против акцијом погоди. Пре извођења фила морамо противнички рапир везати. Разликујемо: 1) фила из сопствених веза и 2) фила из противничких веза.

а) ФИЛИ ИЗ СОПСТВЕНИХ ВЕЗА.

277) Из везе КВАРТ при противничком опонирању изводимо прав бод у сталном контакту са противничким рапиром. Боде се са песницом лево-високо. Овај бод једва се може назвати фило, јер је истоветан са директним бодом из везе кварт (т.265).

- Из везе ТЕРЦ окрећемо прво песницу у моцион-кварт (палац горе) затим бодемо одозго са песницом-десно високо. При томе смо у сталном контакту са противничким опонирајућим рапиром.

ГРЕШКЕ. Мора се бости директно одозго, а не кружним окретом са десно, иначе се оваки фило брзо парира серкл-парадом.

НАПОМЕНА. Ако се узима терц са моционом секст (палац полу-десно-горе) онда отпада окретање песнице и боде се право са песницом десно.

Из везе СЕКОНД боде се испод противничког рапира секунд-бодом са песницом десно.

Из везе СЕРКЛ фило може да буде нарочито ефикасан. Врх рапира описује полукруг горе-десно, при чему се узима у помоћ и лакат и боде са песницом десно-високо-одозго. (Ово се зове још и СЕРКЛ - ФЛАЖОНАДА).

ГРЕШКЕ. Често је грешка, да се не боде одозго, већ кружним замахом са десна, при чему се врх само прислони, а не боде се.

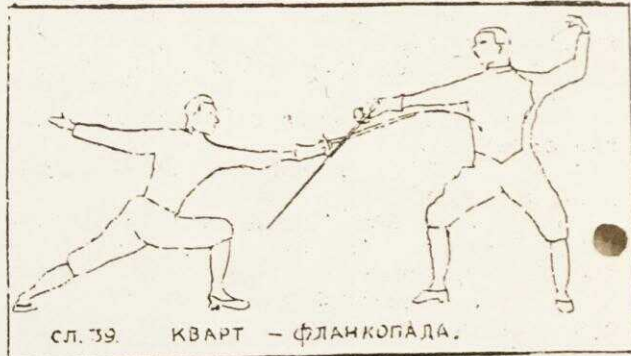
б) КВАРТ-ФЛАНКОНАДА И КОПЕРТИНО.

278) Кварт-фланконада је нарочити вид фила и изводи се овако: Пошто смо узели нешто нижи кварт, на раздео "један" описујемо врхом рапира кружни дук на лево док не стигнемо испод противничког рапира и тада испружамо руку. На раздео "два" бодемо са испадом, песница нити се диже нити спушта већ остаје у истој висини. Бод је са кварт-мопионом (палац горе).

Цео фило изводи се врло брзо, при чему може да се деси, да противник испусти из руке рапир.

ГРЕШКЕ. Песница се истиче лево и боде се са лева на десно.

279) КОПЕРТИНО није ништа друго, него изразитији изведен кварт-фило. Из везе кварт притискује се противнички рапир доле, тако да сопствени рапир дође у хоризонталан положај, песница у мопиону "секст" (палац полу-десно, горе). Врх рапира је нешто десно од противничког рамена. Из овог положаја изводи се бод са песницом лево-горе, не остављајући опонирајући противнички рапир.

в) ФИЛИ ИЗ ПРОТИВНИЧКИХ ВЕЗА.

280) Ови фили употребљавају се онда, када нас је противник везао неправилном и погрешном везом тј. није ухватио нашу слабину својом јачином већ средином - или кад противник држи оружје лабаво у руци.

Из погрешне противничке КВАРТ везе клизимо нашим рапиром нешто назад, хватамо противникову слабину својом јачином и бодемо са песницом лево-високо. Све се изводи муњевито брзо.

- Из погрешне противничке ТЕРЦ везе повлачимо рапир нешто назад и изводимо кружни окрет сличан ономе код серкл-фила, затим бодемо са песницом горе десно-одозго.

- Из погрешне противничке СЕКОНД-везе повлачимо рапир нешто у назад из лакта, затим, хватајући слабину бодемо секонд-бодом одозго, песница десно, палац доле.

- Из погрешне противничке СЕРКЛ-везе хватамо слабину и муњевитим кружним покретом (помоћу лакта) хватамо противнички рапир одоздо-лево и бодемо горе одозго са песницом лево-горе, палцем горе.

НАПОМЕНА. Почетници изводе фили сувише лагано. Један добар фило од вредности је само онда, када се изврши муњевитом брзином.

IV.

П А Р А Д Е.

I. - ОПШТЕ

281) Шта су параде и њихов значај објашњено је у тачци 30 и 31. У борењу рапиром важно је да се параде узимају увек нешто "од себе" у напред. Ово из разлога тога, да би се сопственом јачином ухватила противничка слабина иначе се може десити, да се један противников енергичан бод неће моћи одстранити чистом "опозицијом".

Разликујемо две главне групе парада: 1) клизајуће параде и 2) ударне параде.

Код клизајућих парада противнички рапир хвата се и одстрањује сопственим браником. То је редовни вид парада, примењиваће се нарочито онда, када се намерава рипост филом.

Код ударних парада удара се средином сопственог рапира на СРЕДИНУ противничког (не на слабину) да би удар био што ефикаснији. Оне се примењују изузетно, када се сигурно може очекивати у коју ће празнину противник пласирати свој крајњи (последњи) бод - са намером да се што пре рипостира.

После извршене параде положај песнице је исти као и код позива и веза (т. 256, 258). Разликујемо дакле параду: кварт, терц, секунд и серкл.

Сем тога има ових врсти парада: 1) Просте параде; 2) Контро-параде; 3) Изменичне параде, и 4) Попустне параде.

2. - ПРОСТЕ ПАРАДЕ.

282) КВАРТ-парадом бране се противнички бодови када смо у позиву терц или секунд.

- ТЕРЦ-парадом бране се противнички бодови када смо у позиву кварт и секунд.

- СЕКОНД-парадом бране се противнички бодови када смо у позиву терц или серкл.

- СЕРКЛ-парадом бране се противнички бодови, када смо у позиву секунд или терц.

283) ИЗВОЂЕЊЕ парада је исто, као и прелаз из једног позива у други, дакле "од себе" (т. 257). При томе држати "врх рапира у руци", тако да буде спреман за рипост.

Ударне параде изводе се најкраћим путем ударом из ручног зглоба, држећи добро врх оружја у руци. Ударне параде вежбају се тек када су вежбаоци сигурни у клизећим.

ГРЕШКЕ. 1) Вежбалац тежи да што брже парира, те изводи параде погрешно, а не "од себе".

2) Вежбалац, нарочито када је заморен нагиње тело све више и више назад на задњу ногу, те неће бити у стању да правилно изведе рипост.

284) ПОСТУПАК ПРИ ВЕЖБАМА. Са вежбама у парадама не пренаглављивати већ их отпочети раније (одмах после директних бодова) и систематски их вежбати, строго гледајући да се не навикну неке грешке, које је тешко после отклонити.

Прво треба да се устали осећај које параде треба примењивати, тако да их вежбалац инстинктивно узме. Препоручује се аналог поступак као код борења сабљом (т. 37) овако:

Вежбалац узима један позив, а наставник из блиске мензуре и комотног става боду у празнину и командује на пр. "кварт". Вежбалац парира кварт при чему га наставник исправља; затим пређе све остале параде увек унапред командујући коју параду вежбалац треба да узме. Те ПРЕДХОДНЕ вежбе имају за циљ да се у опште научи правилно парирати; не гледати на брзину већ на правилност покрета.

285) РЕДОВНЕ ВЕЖБЕ у парирању изводе се аналого тачки 44, тј. једна врста вежба парирање, а друга врста изводи директне бодове са испадом и игра улогу квази-наставника. Бодове изводити испочетка лаганије а после све брже.

ПАРИРАЊЕ ПОЈЕДИНИХ БОДОВА.

286) Најтеже је одбранити директне бодове и кавације. Просте батуте најлакше се одбрањују нарочито када се зна какву ће батуту нападач ударати. Рапир се просто па и несвесно диригује у парад супротан удару противниковом. Одмах сада напомињемо, да из овог разлога батуте увек треба применити са фи-тама.

ФИЛО-БОДОВЕ не можемо одбранити простим "опонирањем", јер противник држи својом јачином нашу слабину. Ту је потребан нарочити поступак и то овако:
- Противнички КВАРТ-ФИЛО (т. 277) или КОПЕРТИНО (т. 279) парираћемо на тај начин, што ћемо, чим осетимо почетак противничког фила, повући рапир нешто назад, дуж противничког рапира, ухватити његову слабину и парирати у кварт "од себе". При томе ћемо бити принуђени, да руку довучемо ближе себи него обично.

- ТЕРЦ-ФИЛО. Повлачимо из лакта не из зглоба рапир дуж противничког, док не ухватимо његову слабину, затим преносимо у парад терц од себе.

- СЕКОНД-ФИЛО парираћемо на сличан начин, клизајући покретом из лакта (не из зглоба!) у назад, и пошто смо ухватили слабину отискивамо у секунд парад.

- СЕРКЛ-ФИЛО парира се као и терц фило.

Сви фило бодови могу се парирати још и попустним парадама (т. 231).

3. - КОНТРО-ПАРАДЕ.

287) Контро-параде имају за циљ ометање противничког напада финтама који је очекивао прост парад - а имају и то предност што рипост долази из једне параде коју противник није очекивао.

Контро-параде су у борбу рапиром у широј примени.

- Парада "КОНТРО-КВАРТ" изводи се из позива кварт против једног бода упереног у сопствену горњу празнину. Врх рапира описује што ВЕЋИ круг лево-доле-десно-горе и долази се опет у полазни положај, дакле у кварт. Овим кружним замахом треба противнички рапир ухватити и потиснути га у страну. Покрет се врши из зглоба, а не из лакта. У последњем тренутку парад узети "од себе".

- Парада КОНТРО-ТЕРЦ изводи се из позива терц. Врх сабље описује круг десно-доле-лево. Опет велик круг, покрет из лакта у последњем тренутку клизнути по противничком рапиру "од себе" у напред.

- Парада "КОНТРО-СЕКОНД" изводи се из позива серкл. Бод се очекује одозго и хвата се кружним покретом десно-доле-лево-горе, при чему се ухвати противничко оружје и отискује лево-горе. Круг што већи и искључиво из ручног зглоба.

288) Рекапитулирајући предње напомињемо: 1) да се контро-паради изводе сви из ручног зглоба а не из лакта и 2) описати што већи круг врхом рапира. Захтева се велик круг зато, да не би са малим кругом доспели са својом слабином на противничку јачину, те не бисмо могли парирати противнички бод.

Непоштовање ових начела озбиљне су ГРЕШКЕ.

ВАЖНА НАПОМЕНА: Памтити: Контро-параде изводити ВЕЛИКИМ кругом, гавације и финте МАЛИМ кругом (видети т. 266).

4. - ИЗМЕНИЧНЕ ПАРАДЕ.

289) Ове параде примењују се против батута и фила. Састоје се у томе што се попушта сопственим рапиром према правцу удара (батуте) или опозиције (фила) и једним контро-покретом парира у неку другу параду. Пошто су ове параде сличне "изменама" веза (т. 253), то се оне зову изменичне параде.

Када држимо рапир у линији онда овако парирамо изменичним парадама поједине батуте:

а) КВАРТ-БАТУТУ. У место да парирамо кварт попуштамо рапир у правцу удара противничког - дакле десно - описујемо контро-круг испод нападачевог рапира и парирамо терц.

б) ТЕРЦ-БАТУТУ. Попуштам рапир у правцу удара нападача - дакле лево и описујући контро-круг хватамо његов рапир и парирамо кварт.

в) СЕКОНД-БАТУТУ. Попуштамо рапир у правцу удара противничког - лево- и описујући круг одозго хватамо његов рапир и парирамо серкл.

г) СЕРКЛ-БАТУТУ. Попуштамо удару и контро-кругом хватамо противнички рапир парирајући у секонд.

5. - ОДБРАНА ФИЛО-БОДОВА.

290) Фила се парирају овако:

а) КВАРТ-ФЛАНКОНАДА (т. 278). У место да парирамо кварт, попуштамо притиску противничког описујући врхом рапира један круг одозго и хватамо противнички рапир у параду серкл.

б) КОПЕРТИНО (т. 279). У место да парирамо кварт попуштамо противничком притиску и аналого предњем, парирамо у терц.

в) ТЕРЦ-ФИЛО и СЕРКЛ-ФИЛО. У место да парирамо парадом терц, попуштамо притиску противниковом и описујући одоздо контро-круг парирамо у кварт.

НАПОМЕНА. Овде би најприроднија парада била ПРИМ (сл. 40). У новије време та парада се врло ретко примењује, зато је нисмо ни описали. Из ње се врло тешко и споро рипостира. Ипак као принудна парада баш у овом случају је врло добра. Припадници француске школе употребавају ову параду чешће.

г) СЕКОНД-ФИЛО. У место да парирамо секонд, попуштамо у правцу притисак и парирамо изменом у серкл.

6. - ПОПУСТНЕ ПАРАДЕ (parade en cedant).

231) Ове параде примењују се против снажно изведених фило-бодова. Ове параде су сличне изменичним парадима и састоје се у томе, да се притиску нападача не опонира, већ попушта при чему се дође до нових парада.

Најизразитији случај попустних парада је онај у напомени тачке 230, где се терц фило брани парадом прим. Ево још неколико примера.

а) Кварт-фланконада може се парирати овако: у место да парирам директан кварт попуштам нешто притиску противниковом, спуштамо песницу и дижемо врх и прелазимо у кварт, не напуштајући контакт са противничким рапиром.

б) Серкл-фило, који је сувише снажно изражен парирамо са прим, аналого тачки 230.

По нашем мишљењу сувише је ризикантно примењивати ове параде. Оне треба да су сматране као израз нужде, дакле као принудне параде.

V. Р И П О С Т И.

232) Опште о рипостима изложено је у тачкама 111 и 113. Овде ћемо напоменути још и то, да вежбе по могућству треба подесити тако, да се увек свршавају са једним рипостом, а не са једном парадом. Ово из разлога тога, да би се вежбаљак навикнуо, да после успелог парада инстинктивно рипостира.

1. - ДИРЕКТНИ РИПОСТИ.

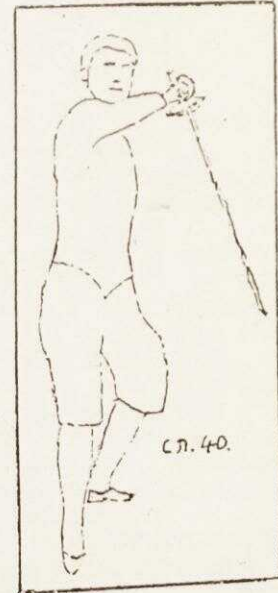
233) Ови рипости изводе се тренутно после сваке успеле параде па било да је то проста парада, контро-парада или наизменична парада. Директни рипости лакше се изводе после ударних парада. После клизећих парада рипости носе карактер фило-рипоста.

Ако рипости нису изведени ТРЕНУТНО после парада или ако се изводе споро, немају много вредности. Ово треба добро памтити!

Изводе се на следећи начин:

а) После успеле КВАРТ-ПАРАДЕ.

Клизећу кварт-параду треба узети лево горе тако да противнички рапир дође на сопствени браник. Из тога положаја диригује се врх рапира кружним покретом под мишку противника. Песница лево-горе, крста нешто увући. Лева рука испружава се хоризонтално и лево назад, тако да повуче за собом и раме. Десном ногом даје се кратак "апел" (а може и са врхом стопале не дижући пету од земље). Дакле БЕЗ ИСПАДА, јер се противник својим испадом приближио на блиску мензуру. Тело се нагиње нешто напред, а никад назад. Овај поло-

сл. 40.

тај показује сл.41.

Ударну параду за рипост треба ударати лево-доле, удар искористити за управљање врха у горњу празнину. При томе добро држати врх рапира у руци. Држање тела и остало је исто као при рипосту после клизеће кварт параде.

б) После успешне ТЕРЦ-ПАРАДЕ рипостира се секунд-бодом у бок, песницом у секунд-моциону, палац доле. Радња десне руке је иста као код директног бода из везе терц (т.265).

Ако је пак терц парирован са песницом у СЕКСТ-моциону онда при извођењу секунд-бода треба ротирањем руке доћи у положај са палцем доле (сл.42).

НАПОМЕНА. Може се рипостирати и у горњу празнину ротирањем песнице у моциону-кварт (палац горе), али таки рипост има карактер фило-рипоста, нарочито онда, када је парада терц узета као клизећа парада.

в) После успешне СЕКОНД-ПАРАДЕ рипостира се у горњу празнину са песницом лево-горе (сл.43). Радња рапира и десне руке је иста као код директног бода из везе секунд.

г) После успешне параде СЕРКЛ рипостира се у доњу празнину дириговањем врха у бок (сл.44). За ову цељ параду треба узети ударну, ударајући је лево - горе.

2.- ФИЛО-РИПОСТИ (riposte sur le fer).

234) Фило рипости изводе се обично после клизећих обичних парада и контро-парада. Изводе се исто као и фило из сопствених веза, само без испада. Тело се нагиње нешто напред, лева рука се испружава а десном ногом даје се кратак апел.

ГРЕШКЕ. 1) После терц-параде и серкл параде често се дешава да се фило изведе кружним клизањем, при чему врх рапира не бде противника, већ се врх са стране прислања. Таки бодови не признају се - иначе се зову "бодови без врха" (plaqué).

2) Код фило-рипоста бод мора бити изведен у сталном контакту са противничким рапиром, опонирајући!

3) Многи изводе фило-рипост споро, то је без вредности. Треба га извести муњевито брзо.

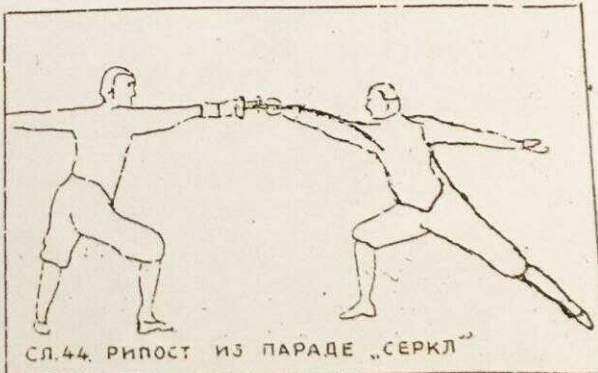
сл.41. Рипост из ПАРАДЕ „КВАРТ“

сл.42. Рипост из ПАРАДЕ „ТЕРЦ“

сл.43. Рипост из ПАРАДЕ „СЕКОНД“

сл.44. Рипост из ПАРАДЕ „СЕРКЛ“

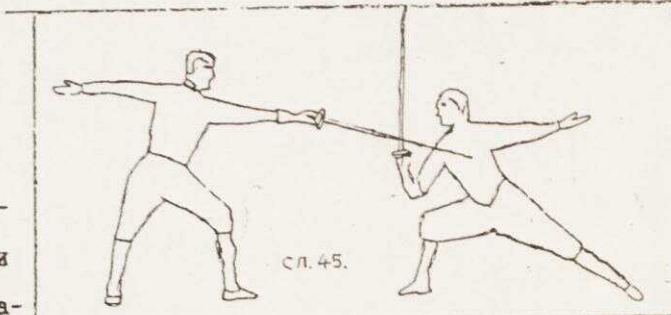
3. - ПАРИРАЊЕ РИПОСТА.

295) Рипости се парирају у ИСПАДУ из разлога, који су наведени у тачци 120. У борњу рапиром још мање има разлога за време парада устајати у став, јер је у испаду нападна површина (soutçase valable) знатно смањена због нагнутог тела у напред. У опште рипости се врло тешко пласирају на противника који је у испаду.

Параде се узимају нешто ближе себи због близине противничке. Неки писци (Брош) напротив препоручују, да се параде у испаду узимају испруженије, дакле даље од себе. По нашем мишљењу узимањем парада даље од себе ухватила би се парадом противничка ЈАЧИНА и тиме се бод не би могао отклонити у страну.

У слици 45 види се правиан став парада у испаду при одбрани рипоста.

После успешне параде рипостира се одмах, без оклевања рипостом. Овај рипост зове се КОНТР-РИПОСТ.

4. - ВЕЖБЕ У ПАРИРАЊУ И РИПОСТИРАЊУ.

296) Треба тежити да се борац навикне, да рипостира тренутно после успешне параде. Чим се дакле види, да вежбацац правилно парира, одмах приступити вежби рипоста. Лекције треба задати такве, да се увек сврше рипостом, а не парадом (мањ да је нив вежбе сама парада).

Конвенционалне вежбе-лекционирање (видети т. 115) обухватају дакле:

а) Ако се вежба парад, онда лекционирање гласи: "БОД-ПАРАД". Наставник изводи бод мало лакше, да би вежбацац могао правилно извести парад.

б) Ако се вежба рипост, онда лекционирање гласи: "ПАРАД-РИПОСТ". Тежиште лекционирања је сада на правилном извођењу рипоста.

в) Ако се вежба парирање рипоста, онда лекционирање гласи: "ПАРАД-РИПОСТ-ПАРАД". Наставник у томе случају игра улогу браниоца, рипостирање спорије, да би вежбацац правилно могао да парира рипост. Чим то узмогне, одмах развити вежбу у "РИПОСТ-ПАРАД-КОНТР-РИПОСТ".

И код овог лекционирања наставник ће бити бранилац и гледаће да вежбацац после правилног парирања изведе правилно контр-рипост.

Даље развијање лекционирања не би имало смисла.

У осталом се овде указује на све оно, што је расправљено у тачкама 115-124 са аналогом применом на рапир.

Г Л А В А Т Р Е Ћ А

СЛОЖЕНЕ НАПАДНЕ И ОДБРАНБЕНЕ ОПЕРАЦИЈЕ.

I НАПАДИ У ТЕМПО

1. - ДИРЕКТНИ БОДОВИ У ТЕМПО

297) Шта је "темпо" објашњено је у тачци 156. Случајеви када се може напасти директним бодом у темпо побројани су у тачци 157. Наставник ових 5 главних случајева треба добро да памти и да на подесан начин вежба код почетника правиан осећај за напад у темпо.

Са нападом у темпо треба почети што раније, чим вежбавац научи директан бод. Сталним понављањем и комбиновањем нарочитих вежби, темпо-напади треба да постану "друга нарав" једног талентованог борца. Јер баш у уочењу "темпа" огледа се прави таленат.

2. - КАВАЦИЈЕ И ЦИРКУЛАЦИЈЕ "У ТЕМПО".

238) Ове радње, које су начелно објашњене у тачци 153, много се чешће са успехом примењују у борби рапиром, него у борби сабљом, где често изазивају инконтра (т.118). У борби рапиром кавације и циркулације у темпо имају карактер АРЕТНИХ бодова (и ако они то нису) јер заустављају противнички напад. За објашњење ових бодова узећемо један пример.

НАСТАВНИК

- 1) Стоји у позиву терц
- 2) Везује кварт

ВЕЖБАВАЦ

- 1) Држи рапир у линији
- 2) Изводи кавацију око песнице наставника и боду у горњу празнину са песницом лево-горе.

То се зове КАВАЦИЈА У ТЕМПО. За карактеристичну ЦИРКУЛАЦИЈУ У ТЕМПО наводимо следећи пример.

- 1) Стоји у позиву кварт
- 2) Изводи контро-кварт-батуту са намером да после батирања боду у горњу леву празнину.

- 1) Држи рапир у линији

- 2) Изводи циркулацију око песнице наставника и боду у горњу празнину са песницом лево-горе.

239) У оба ова случаја могући су ипак ИНКОНТРИ (обострани погодци), ако леви борац (у овом случају наставник) изведе до краја свој намеравани бод и не застане чим је осетио, да му је веза или батута отишла "у ваздух".

Искусан и школован борац неће дакле примењивати кавације у темпо из НОРМАЛНЕ мензуре, већ само из ДАЛЕКЕ мензуре, где ови бодови имају карактер једне "акције у темпо" (т.204) дакле аретних бодова. О примени кавација и циркулација у темпо као аретних бодова видети т.347.

Али за техничко вежбање ових бодова потребно је да се они изведу прво школски из нормалне мензуре.

300) За правилно извођење ових вежби обратити пажњу на следеће:

- 1) Радњу почиње врх рапира а не колено. Противник мора бити пре погођен но што пета при испаду додирне под.
- 2) Кавацију извести што мањим кружним окретом, само око песнице нападачеве, спуштањем врха рапира, а не, као код контро-парада, великим кругом.

3) Кавацију извести спирално, вијугасто напред, а не у једној равни.

301) НАПОМЕНА. Да не би изостала ниједна варијанта кавација и циркулација у темпо, треба рекапитулирати: 1) прелаз из једног позива у други; 2) Све просте батуте; 3) Све контро-батуте; 4) Све изменичне батуте; 5) Све измене веза. Наставник треба да састави СПИСКАК тих вежби, да не би била изостављена ни једна, а много их је.

У опште свака радња на испружен рапир у линији може бити аретираним кавацијом или циркулацијом у темпо!

II

ФИНТЕ - НАПАДНЕ РАДЊЕ ИЗ ДАЛЕКЕ МЕНЗУРЕ.

302) Напади из далеке мензуре неће успети, ако нису отпочете "у темпо". Стога прибегавамо финтама, варкама. То је начелно објашњено у тачкама 164, 165, 166 и 167. У борењу рапиром могуће се само бодне финте, и то просте

и двојне (вишестране). Код сваке од ове две групе разликујемо:

- 1) Просте бодне финте
- 2) Кавационе-финте
- 3) Циркулационе-финте
- 4) Батута-финте
- 5) Контро-батута-финте
- 6) Фило-финте
- 7) Купе-финте и
- 8) Рипост-финте.

Финте се изводе начелно, као што је већ напоменуто из ДАЛЕКЕ мензуре, али сваку финту, због сложености радњи треба предходно вежбасти у нормалној мензури.

ГРЕШКЕ. Неки наставници вежбају све многобројне финте прво у нормалној, па тек после у далекој мензури. То је погрешно. Једну нарочиту финту треба прво школски расправити у нормалној мензури, па одмах ту исту финту вежбати из далеке мензуре (видети т.167).

303) **ГЛАВНА ПРЕТПОСТАВКА:** Радња ногама из далеке мензуре пре почети финти мора бити завршена, тако да вежбацац не мисли више "на ноге", у главном ПАТИНАНДО.

1. - ПРОСТЕ БОДНЕ ФИНТЕ.

304) Суштину просте бодне финте објаснићемо примером.

НАПАДАЧ	БРАНИЛАЦ
1) Стоји у ставу	1) Стоји у позиву терц
2) Показује као да ће бости у прса	2) Парира кварт
3) Заобилази кавацијом противничку параду кварт и бод са песницом лево горе.	

Из овога следује, да се просте бодне финте могу извести само проти једног противника који стоји у једном позиву. Вежба се овако:

а) Из нормалне мензуре.

305) Наставник стоји у позиву и командује "један". На овај раздео вежбацац изводи директни бод, раздео "један" тј. испружа брзо и енергично врх оружја на прса противникова, бацајући и бело напред, тако да се изазове несумњив утисак директног бода. На "два" изводи се кавација МАЛИМ кружним луком око противничке параде. Погодак мора уследити пре но што је испад завршен.

б) Из далеке мензуре.

306) На вежбама просте финте из далеке мензуре задржати се што дужи и обрадити их што темељније, пошто су оне основа за све остале финте. Зато ћемо само на овом месту изложити поступак вежби, јер остале вежбе у погледу техничког извођења неће показати ништа ново. Дакле:

На команду "један" вежбацац показује раздео "један" директног бода (финтирање т.168) с тим, да покрет отпочне рука, бацање тела напред и најзад "корак напред". Не оклевајући дуго (чим задња нога вежбацаца да апел при корак напред) наставник одмах парира финтирани бод, уједно командује "два". Вежбацац изводи кавацију и бод треба да "седи" пре завршеног испада. Дакле **ВРИ ТИШКА СТВАР!** Али се на томе мора упорно настојати.

ГРЕШКЕ су оне исте као у тачци 171. Главна грешка недовољно симулирање првог раздела, тако да противник не увиђа потребу парирања.

Може се ова радња вежбати аналого ономе што је изложено у тачци 171.

ИЗВОЂЕЊЕ ВЕЖБИ мора се у свему прилагодити тачци 175.

РЕПЕРТОАР вежби показан је у ПРИЛОГУ I који треба брижљиво прећи.

2. - КАВАЦИОНЕ ФИНТЕ.

307) Кавационе финте нису ништа друго, него финте, чији се први раздео састоји из једне кавације - у место директног бода. Оне се дакле изводе када смо у противничкој вези.

Пример:

НАСТАВНИК

1) Везао је терц

3) Парира кварт

ВЕЗБАЛАЦ

1) У вези је терц.

2) Финтира бод кавацијом у празнину десно-доле.

4) Заобилази парад кварт и бод горе, са песницом лево-горе.

Бод треба да "седи" пре но што је завршен патинадо. Све напомене и грешке наведене су при простим бодним финтама (т.306).

Репертовар кавационих финти, који треба прећи, показан је у ПРИЛОГУ I.

3. - ЦИРКУЛАЦИОНЕ ФИНТЕ.

308) Уобичајене финте противникове најбоље се ометају контро-парадама (т.287). То важи нарочито за борбу рапиром (за борбу сабљом мање, т.130). Ако смо дакле познали свога противника да воле да омета просте финте контро-парадама, онда ћемо на њега применити циркулационе финте.

Пример:

1) Везао је кварт

3) Парира контро-кварт

1) Стоји у ставу

2) Финтира бод, први раздео лево горе.

4) Циркулише око контро-кварт-параде и бод песницом лево-горе.

Бод треба да "седи" пре но што пета при испаду додирне под. Важе све напомене и грешке наведене у тачки 306.

Репертоар циркулационих финти показан је у ПРИЛОГУ I.

4. - БАТУТА-ФИНТЕ.

309) То су оне финте, које са првим разделом (финтирањем) почињу једном батутом. Примењују се дакле из далеке мензуре, када је линија запречена противничким рапиром.

Батута финте најбоље успевају "у темпо" тј. када се батира у оном тренутку, када је противник испружио рапир у линију (т.157/д).

Пример:

1) Држи рапир у линији

3) Парира кварт

1) Стоји у позиву терц

2) Изводи кварт-батуту, најбоље у моменту, када је наставник пружио рапир у линију.

4) Кавира кварт око песнице и испада и бод са песницом лево-горе.

310) Шта ће пак бити, ако противник нашу батуту не парира са кварталом изменичном парадом (т.289) контро-терц? Очигледно финта неће успети, већ ће се раздео "један" замрсити са противничким рапиром. Ако смо извиђањем противника сазнали, да он батуте у опште брани са изменичним парадама, онда ћемо исту финту извести овако:

1) Држи рапир у линији

1) Стоји у позиву терц

2) Изводи кварт-батуту, најбоље "у темпо" тј. у тренутку када је противник пружио рапир у линију.

НАСТАВНИК

3) Парира изменично са контро-терц

ВЕЖБАЛАЦ

4) Циркулише око терц параде и боде са секунд-бодом у бок.

То је у ствари једна циркулациона финта.
Из самог овог примера се види, колики велики број алтернатива имамо у батута-финтама.

И овде погодак треба да уследи пре завршеног испада. Напомене и грешке наведене су у тачци 306. Репертоар показан је у ПРИЛОГУ 1.

5. - КОНТРО-БАТУТА-ФИНТЕ

311) То су оне финте, где се финтирање 1-ог раздела изводи једном контро-батутом. Пример:

1) Пружио је рапир у линију

1) Вежбалац стоји у позиву терц

2) Изводи контро-терц батуту и финтира секунд-бод.

2) Парира секунд

3) Изводи кавацију око противничке параде и боде са песницом лево горе.

Све остало што је наведено код батута-финти важи и за контро-батута финте.

Репертоар вежби види се из ПРИЛОГА I.

У ову групу могле би се уврстити и финте са наизменичном батутом.

На пример:

1) Везан је у терц

1) Везао је терц

2) Изводи први раздео финтирањем изменичне батуте контро-покретом у кварт и показује бод одозго.

2) Парира кварт

3) Кавира противнички кварт и боде песницом лево-горе.

6. - ФИЛО - ФИНТЕ

312) Фило-финте постају тиме, што се први раздео изведе као финтирање једног фило-бода, па се после заобилази опонирајући противничка парада.

Пример:

1) Везан је у кварт

1) Везао је кварт

2) Изводи први раздео финтирањем кварт-фила

3) Опонира снажно у параду кварт

4) Оставља притискујући противнички рапир, кавира око песнице и боде одозго са песницом лево горе.

Још је боље, када се фило финте изведу "у темпо", на пример:

1) Стоји у ставу

1) Стоји у позиву секунд

2) Пружа рапир у линију

3) Хвата рапир у везу серкл и изводи серкл фило, раздео "један" финтирајући у празнину горе.

4) Опонира у правцу параде терц

5) Оставља противнички рапир, кавира око противникове песнице и боде одозго, песницом лево

Ако пак противник хоће да одбрани наш фило-бод једном изменичном парадом, онда примењујемо циркулациону финту овако:

НАСТАВНИК

- 1) Везан је у терц
- 3) Парира изменичном парадом кварт

ВЕЖБАЛАЦ

- 1) Везао је терц
- 2) Финтира први раздео: терц-фило одозго окретањем песнице.
- 4) Циркулише око противничке кварт параде и боде одозго са песницом десно-горе.

На сличан начин могу се финтирати сви филоидни (сродни са филом) бодови, као кварт-фианконада, копертино итд.

НАПОМЕНА. У слободној борби после извршене фило финте дође често пута до инконтра, што бранилац, чим се његов рапир ослободи везе, боде директним бодом на нападача. Зато бити веома обазрив при примени оваких финти.

7. - КУПЕ-ФИНТЕ.

313) Из напред изложених врста финти видели смо, да успех финте увек зависи од једне претпоставке тј. да ће противник наш напад парирати баш оном парадом, коју ми очекујемо. Финта ће бити упропашћена, ако противнику падне на памет, да финтиран бод парира другом неком парадом.

Једна финта пак независна је од те претпоставке, то је КУПЕ-ФИНТА. Објаснићемо је примером:

- 1) Стоји у позиву кварт
- 3) Парира контро-кварт или терц

- 1) Стоји у позиву секонд
- 2) Финтира први раздео просте бодне финте у празнину горе, песница у моциону "кварт", па-лац горе.
- 4) Изводи КУПЕ око противничке параде овако: испружена рука савије се у лакту и цео рапир се повлачи добро уназад, тако да не додирне противнички рапир и одмах се боде на исто место, куда је показан финтиран бод првог раздела.

Као што се види, противнику није успело да одмах омете финту, јер је сасвим свеједно да ли ће он хтети одбранили финтиран бод парадом терц или контро-кварт. То је дакле једна врло ефикасна финта. Нажалост могу се купирати само горње две параде кварт и терц, али су зато могуће комбинације, као: кавација-купе, или купе-купе. На пример:

- 1) Везао је терц
- 3) Парира кварт или контро терц

- 1) Везан је у терц
- 2) Изводи кавацију и финтира бод одоздо.
- 4) Купира противничку параду повлачењем рапира уназад и боде са песницом десно горе.

Или:

- 1) Везао је кварт

- 1) Везан је у кварт
- 2) Изводи купе око врха противничког рапира из лакта и показује финтиран бод лево-горе

НАСТАВНИК

3) Парира терц или контро-кварт

ВЕЖБАЛАЦ

4) Поново купири противнички парад и боде са песницом десно-горе.

314) Код извођења ових финти обратити нарочиту пажњу на то, да последњи раздео буде заиста бод, а не прислоњен бод "без врха" (plaque) а то лако може да се деси при замахивању из лакта. Пазити и на то, да радње руком предкоде радњама ногу, погодак мора да "седи" пре но што буде завршен испад. Најзад, купе мора бити правилно и јасно изведен, и не сме додирнути противнички рапир.

8.- РАЗНЕ ДРУГЕ ФИНТЕ.

315) Овим примерима, па ни репертоаром у ПРИЛОГУ I, нису испрпљене све алтернативне финти. Тако на пример "Циркулационе финте", - могу се разграђавати још у: бодне, - кавационе, - батутне - циркулационе финте, сем тога још у циркулационе финте са филима из сопствених веза и из противничких веза итд. Наводимо овде неколико примера.

316) ПРИМЕР КАВАЦИОНЕ-ЦИРКУЛАЦИОНЕ ФИНТЕ.

НАСТАВНИК

1) Везао је терц

3) Парира контро-терц

ВЕЖБАЛАЦ

1) Везан је у терц

2) Изводи кавацију и финтира бод доле.

4) Циркулише око контро-терц параде и изводи секунд-бод, доле.

Вежбалац је при овој радњи извео две кавације, зато се оваке финте зову још и КОНТРО-КАВАЦИЈЕ.

317) ПРИМЕР ЦИРКУЛАЦИОНЕ ФИНТЕ ПОСЛЕ БАТУТЕ.

1) Држи рапир у линији

3) Парира изменичном парадом контро-терц

1) Стоји у позиву кварт

2) Изводи контро-кварт-батуту и финтира бод горе десно.

4) Циркулише око контро-терц параде и боде секунд-бодом у бок.

318) ПРИМЕР ЦИРКУЛАЦИОНЕ ФИНТЕ ПОСЛЕ КУПЕ-А.

1) Везао је кварт

3) Парира контро-кварт

1) Везан је у кварт

2) Купира кварт-везу и финтира бод лево горе.

4) Циркулише око контро-кварт и боде горе са песницом десно-горе.

ИТД.

III.

РИПОСТИ СА ФИНТОМ И РАЗОРУЖАЊА.

319) Један правилно изведен брз рипост не може се одбранити (т. 111, 113). Али по неки пут, када смо изненађени једним нападом, једва ћемо успети да га парирамо, те нећемо бити у стању да правилно и брзо изведемо директни рипост. У таквим случајевима рипостирамо са финтом. Од финтирања првог разреда: бодом, филом итд. зависе и називи појединих категорија ових рипоста: директни, прост рипост са финтом, фило-рипост са финтом или купе-рипост са финтом.

320) Ево три карактеристична примера.

1.- ПРИМЕР:

НАСТАВНИК

ВЕЖБАЛАЦ

1) После завршеног напада у испаду је

1) Парирао је терц.
2) Финтира кавацијом директни рипост у бок

3) Парира у испаду секунд

4) Заобилази параду секунд и боде горе, песницом десно, без испада.

2.- ПРИМЕР:

1) У испаду је

1) Парирао је секунд
2) Финтира фило-рипост доле, са секунд-бодом

3) Опонира у правцу параде секунд

4) Оставља противнички рапир и боде горе са песницом горе-десно.

3.- ПРИМЕР:

1) У испаду је.

1) Парирао је кварт
2) Финтира директни рипост горе-лево.

3) Парира кварт или контро-терц

4) Изводи купе и боде горе са песницом десно горе.

Рипосте са финтом треба прећи редом из сваке параде: терц, кварт, секунд и серкл и то како бодне рипосте тако и фило-рипосте.

РАЗОРУЖАЊЕ ПРОТИВНИКА.

321) Разорујањем противника тежи се, да му се оружје избаци из руке или бар толико олабави, да не може парирати бод. После успелог разорујања одмах треба бости, пре него што противников рапир падне на земљу, јер се на разоружаног противника не боде.

Разорујање је лакше извести када се притискује против противничког палца. Према томе имамо два главна трика:

1) Из сопствене везе терц изводи се нека врста ојачаног терц-фила на тај начин што се клизи по противничком рапиру од врха до браника а при томе се прелази заокружним замахом до позиције серкл. То клизање је скоро ударно, завијено на десно и појачава се све то више у колико се приближујемо противничком бранику.

2) Из сопствене везе кварт изводи се једна врста ојачане кварт-фланконаде (т. 278) у правцу према секунд-паради, дакле на аналог начин као из терц-фила: ударним завијањем на десно-доле, при чему се замах појачава у колико се ближе приближујемо бранику. При томе се клиза од врха до браника

ОМЕНА. Италијански (шпански) балчак мање је осетљив на разорукање него француски. На сваки начин и код једног и другог балчака, при оштрој борби, препоручљиво је, да се балчак веже кајшицом за руку, те како би се избегла зрука падања оружја на под.

IV. ДВОЈНЕ ФИНТЕ.

322) Двојна финта је финтирање (симулирање) једне просте финте. Као што код просте финте симулирамо-финтирамо-директан бод, а бодемо у другу празнину, тако код двојних финти завазамо противника, као да ћемо извести просту финту, а бодемо опет у нову празнину. Код двојних финти заобилазимо две противничке параде и показујемо три бода, од којих је последњи дефинитивни.

Двојне финте примењују се против оних бораца, који прву параду узму брзо и површио, чекајући на последњи бод - дакле против оних, који унапред већ очекивају један напад финтом. Односно дефиниције и појмова указујемо на т. 164, 165, 188 и 189.

Строго узев, двојне финте су излишне, јер као што директни бод мора да "седи" у нормалној мензури, тако мора да "седи" и проста финта у далекој мензури. Али, из разлога наведених у тачки 132, ипак морамо прибегавати и двојним финтама. Неоспорна вредност двојних финти лежи пак у усавршавању технике финтирања и истраживања противника.

333) Већ код простих финти видели смо, да је успех у зависности од једне претпоставке, тј. да ли ће противник парирати финтиран бод баш оном парадом, коју ми претпостављамо. Како се код двојних финти морају заобићи две параде, то је јасно, да с једне стране успех зависи од најмање две претпоставке, (биће куд и камо рискантнији, а с друге стране, да разне алтернативе надмашују знатно врсте простих финти. Има их безброј, тако да не може свака група имати свој званични назив. Зато ћемо се ограничити на исту табелу, као и код простих финти.

334) Разликујемо дакле: 1) Двојне просте финте, 2) Двојне кавационе финте; 3) Двојне циркулационе финте са безброј алтернатива, 4) Двојне батута финте; 5) Двојне контро-батута-финте, 6) Двојне фило-финте и 7) Двојне купе-финте.

Прво ћемо приказати прототип једне двојне финте, па ћемо после расправити детаље и примере.

НАСТАВНИК

1) Стоји у позиву терц

3) Парирао је кварт, затим терц

ВЕКБАЛАЦ

1) Стоји у ставу

2) Финтира директни бод, заобилази финтом противнички кварт и грози лево-горе.

4) Заобилази терц и бод са песницом десно-горе.

Из овог примера видимо, да бранилац (наставник) има две радње, а нападач три.

325) По разделима, из далеког отстојања вежба се изводи овако:

На раздео "један" финтира се директни бод (прво рука) бацањем тела унапред. Одмах за овим следује кретање десне (предње) ноге по слици 7 (т. 25, видети и тачку 172). На "два" заобилази се противничка кварт парада а лева нога привлачи се са апелом, тако да смо опет у ставу. На "три" заобилази се противничка терц-парада и бод се са песницом лево-горе - са испадом.

Као увек, и овде, погодак мора да "седи" пре но што десна нога удари о под при завршетку испада - управо патинандо, јер смо са испадом завршили патинандо.

Вежбати двојне финте из нормалне мензуре била би - теорно - бесмислица, ту су и просте финте излишне, јер директни бод мора "седети". Међутим,

због сложености, и школског објашњења радњи, неопходно је потребно, да се једна двојна финта прво расправи у нормалној мензури, па да се иста двојна финта одмах веза из далеке мензуре са три раздела.

ПРИМЕРИ ДВОЈНИХ ФИНТИ

326) ДВОЈНЕ ПРОСТЕ ФИНТЕ.

НАСТАВНИК

1) Стоји у позиву секунд

3) Парирао је серкл, затим секунд.

1) Стоји у позиву серкл

3) Парирао је секунд затим терц

ВЕЂАЛАЦ

1) Стоји у позиву секунд

2) Финтира бод озго, заобилази противнички серкл и финтира секунд-бод оздо.

4) Заобилази секунд параду и боде са песницом десно горе

1) Држи рапир у линији
2) Финтира бод одоздо, заобилази противнички секунд и грози поново одозго.

4) Заобилази терц и боде одоздо у бок секунд-бодом.

327) ДВОЈНЕ КАВАЦИОНЕ ФИНТЕ

1) Везао је у кварт

3) Парирао је терц, затим кварт

1) Везао је терц

3) Парирао је кварт, затим терц

1) Везан је у кварт

2) Изводи кавацију и финтира бод горе, затим заобилази противнички терц финтира десно-доле

4) Заобилази кварт и боде песницом десно високо.

1) Везан је у терц

2) Изводи кавацију и финтира бод десно, затим заобилази противнички кварт и грози лево-горе.

4) Заобилази терц и боде у бок секунд-бодом.

328) ДВОЈНЕ ЦИРКУЛАЦИОНЕ ФИНТЕ

1) Стоји у позиву кварт

3) Парирао је контро-кварт затим терц

1) Стоји у ставу

2) Показује бод и циркулише окр противникове контро-кварт параде и финтира поново бод лево-горе.

4) Заобилази терц и боде десно доле са песницом у кварт мациону (палац горе) или пак у бок секунд бодом.

НАСТАВНИК

- 1) Стоји у позиву терц

- 3) Парирао је терц, затим контро-терц

- 1) Стоји у позиву серкл

- 3) Парирао је контро-серкл, затим понова контро-серкл.

ВЕЗБАЛАЦ

- 1) Стоји у ставу
- 2) Финтира бод лево горе, заобилази противничку терц-параду и финтира бод горе.

- 4) Циркулише око контро терц и боде са песницом у кварт моциону (палац горе) лево горе, песница лево горе.

- .---
- 1) Стоји у ставу
 - 2) Показује бод доле и циркулише око противничке контро-серкл параде и поново финтира бод доле.

- 4) Поново циркулише око контро-серкл-параде и боде у бок секунд-бодом.

329) НАПОМЕНА. Ове три карактеристичне финте су најважније и могле би се назвати БОДНЕ ЦИРКУЛАЦИОНЕ ДВОЈНЕ ФИНТЕ. Има их свега 12 (када се наведене три групе изведу из сва четири позива). После ове бодне групе следе кавационе групе, фило-групе итд. све изведене опет на три начина као и бодна група. Циркулационе финте дозвољавају дакле велико варирање и не можемо навести све примере него само неколико важнијих.

- 1) Везао је у кварт

- 3) Парирао је контро-кварт, затим парира терц

- 1) Везао је терц

- 3) Парирао је контро-терц, затим поново контро-терц

- 1) Везан је у кварт
- 2) Изводи кавацију, показујући бод лево горе, затим циркулише око контро-кварт параде противникове.

- 4) Заобилази терц параду и боде десно доле са песницом у кварт-моциону (палац горе) или секунд-бодом.

- .---
- 1) Везан је у терц
 - 2) Изводи кавацију, показујући бод десно-доле, затим циркулише око противничке контро-терц параде и поново финтира исти бод.

- 4) Поново циркулише око контро-терц параде и боде секунд-бодом у бок.

- 1) Везан је у терц

- .---
- 1) Везао је терц
 - 2) Показује фило-бод одозго и циркулише око изменичне кварт параде противникове финтирајући бод лево горе.

НАСТАВНИК

3) Парирао је изменично у кварт затим терц.

1) Држи рапир у линији

3) Парирао је изменично у контро-терц затим кварт

ВЕШВАЛАЦ

4) Заобилази терц параду и боде са песницом десно горе.

1) Стоји у позиву терц
2) Батира у кварт и циркулише око противничке изменичне параде терц показујући бод доле.

4) Обилази кварт параду и боде песницом лево-горе.

330) ДВОЈНЕ БАТУТА - ФИНТЕ

1) Држи рапир у линији

3) Парирао је секунд затим терц

1) Држи оружје у линији

3) Парирао је терц, затим секунд

1) Стоји у позиву кварт
2) Изводи терц батуту са показивањем бода одоздо. Затим заобилази противничку секунд параду и показује бод горе.

4) Заобилази терц и боде одоздо песницом десно

1) Стоји у позиву терц
2) Батира у секунд показујући бод одозго, затим кавира противнички терц финтирајући бод одозго.

4) Заобилази око противничког секунда и боде одозго песницом лево-горе.

340) ДВОЈНЕ ФИЛО-ФИНТЕ.

1) Везао је погрешан терц

3) Опонирао је у терц затим парира кварт

1) Држи рапир у линији

3) Опонирао је кварт против копертина, затим парира терц

1) Везан је у терц
2) Финтира фило-бод одозго и заобилази опонирајући терц и финтира бод доле.

4) Заобилази противнички кварт и боде одозго са песницом лево-горе.

1) Стоји у позиву терц
2) Хвата рапир у везу кварт финтира копертино (т.279), заобилази опонирајући кварт финтирајући поново бод горе.

4) Заобилази терц и боде у бок секунд-бодом.

341) ДВОЈНЕ КУПЕ - ФИНТЕ.

НАСТАВНИК

1) Везао је кварт

3) Парирао је терц, затим кварт

1) Везао је терц

3) Парирао је кварт, затим терц или контро-кварт.

1) Држи рапир у линији

3) Парирао је изменично у контро терц, затим парира поново контро-терц или кварт

ВЕЗБАЛАЦ

1) Везан је у кварт

2) Купира кварт-везу, показује бод лево-горе и заобилази терц-параду. Затим показује бод десно доле.

4) Кавира кварт-параду и боде одозго песницом лево горе.

1) Везан је у терц.

2) Изводи кавацију са финтирањем бода доле, заобилази кварт-параду и финтира бод лево горе.

4) Купира повлачењем руке у назад противнички кварт (или контро-кварт) и боде одозго за песницом десно-горе.

1) Стоји у позиву терц

2) Батира у кварт, заобилази терц параду и финтира бод доле.

4) Купира контро-терц или кварт и боде одозго са песницом лево горе.

НАПОМЕНА. Из ова три примера види се, да су код ових врста финти могући скоро исти број комбинација као код циркулационих финти.

ЗАКЉУЧАК

342) Значај двојних финти, као нападне операције не треба претеривати, јер зависе од најмање две претпоставке и од сувише других случајности. (Видети закључак т.132). Али као сретство за технику борења, за вежбање "ока" и за психолошку студију противника двојне финте су од огромног значаја. То ће се најбоље видети из тога, што један неталентован борац неће моћи ни пратити, па ни разумети разне алтернативе циркулационих финти и купе-финти. Због тога треба све могуће варијанте брижљиво прећи и ове финте ревносно вежбати.

Г Л А В А Ч Е Т В Р Т А

АКЦИЈЕ У ТЕМПО.

343) Шта су "напади у темпо" и "акције у темпо" објашњено је у тачкама 156 и 204. Неки писци набрајају у акције у темпо ове радње: 1) Аретни бодови. 2) Финта у темпо и 3) Контро-темпо. По нашем мишљењу финта у темпо (т.237) и контро-темпо (т.241) спадају у радње треће односно четврте интенције. Јер нападати у другој или бранити се у трећој интенцији нису акције у темпо, тј. акције у отпочет напад противника. Остају дакле као акције у темпо у борењу рапиром само: 1) Аретни бодови са својим варијантама и 2) Кавације и циркулације у темпо.

I
АРЕТНИ БОДОВИ.
1. - ОПШТЕ

342) О карактеру и суштини примене аретних бодова била је реч под тачкама 205-211. Ти бодови су дакле против-сретство против финта. Карактеристичан аретни бод објаснићемо примером:

НАПАДАЧ

- 1) Стоји у ставу
- 2) Изводи просту финуту бод одозго, затим, очекујући параду кварт, заобилазењем бод одозго.

БРАНИЛАЦ

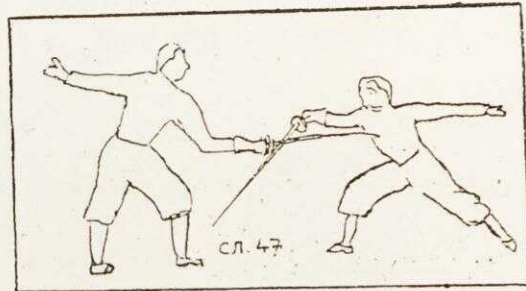
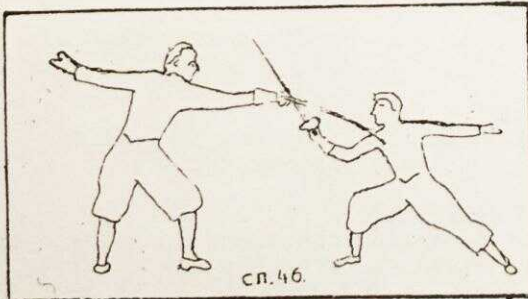
- 1) Стоји у позиву терп.

- 3) Не парира кварт, већ одмах из терца бод са песницом у моциону кварт (палац горе) бод одозго, са песницом десно горе.

- 4) У моменту бода, нападач хоће да кавира кварт и да боду горе, са песницом лево-горе, али не може, јер ће ударити о испружен рапир браниоца.

Нема дакле инконтра (обостраних погодака).

343) Имамо само два аретна бода и то: Аретни бод одозго, и аретни бод одоздо. Код аретног бода одозго песница се диже што више горе, и што више десно. Врх рапира је ниже од песнице. Палац горе (сл.46) Код аретног бода одоздо песница је ниже од врха, у моциону секунд (палац доле). То је нека врста секунд-бод. Видети сл.47.

Аретни бодови извршују се без испада (јер је противник у испаду). Јело се нешто нагиње напред, а десном ногом чини се кратак апел.

344) ГРЕШКЕ. 1) Аретни бод неће успети (а иначе треба много вежбе) ако се не отпочне тренутно, чим се нападач макне да учини 1-ви раздео финте.

2) Песница није довољно избачена на десно-горе, односно десно-доле, те бод не може да "седи".

3) Нападач при лекционирању, очекујући аретни бод, не изводи финуту правилно, већ наслања свој рапир на браниоцев рапир. Тиме је вежба промашена. (Видети т. 210).

345) НАПОМЕНА. Дешава се неки пут, да се оружје при извођењу аретног бода сломи. То је знак, да су учињене обостране грешке. Обратити пажњу при вежбама на правилно седење маске, јер нису искључени несрећни случајеви.

Подела аретних бодова је иста као и при борењу сањом, дакле: 1) Аретни бодови у први темпо, 2) аретни бодови у други темпо итд.

2. - АРЕТНИ БОДОВИ У ПРВИ ТЕМПО.

346) Када аретирамо једну просту или двојну финуту одмах после 1-вог раздела, онда су то аретни бодови у први темпо. Један пример је већ објашњен у тачки 342. Ево још неколико примера:

НАПАДАЧ

- 1) Стоји у ставу
- 2) Финтира бод горе, очекује параду терц и кавира бод у бок

- 4) Хоће да боде у бок али ће оружје бити заустављено.

- ,---
- 1) Везан је у кварт
 - 2) Изводи кавациону финту и очекујући параду терц хоће да боде десно-доде и у бок.

- ,---
- 1) Везао је терц
 - 2) Финтира бод одоздо и, очекујући секунд, хоће да боде одозго са песницом лево горе.

БРАНИЛАЦ

- 1) Стоји у позиву секунд

- 3) Изводи, чим се нападач макне, аретни бод одоздо.

- ,---
- 1) Везао је кварт

 - 3) Чим се нападач макне да изведе кавацију, одмах преноси песницу на десно и аретира одоздо.

- ,---
- 1) У вези је терц

 - 3) Чим се нападач макне да изведе финту одмах преноси песницу десно високо, и аретира одозго

3.- КАВАЦИЈЕ И ЦИРКУЛАЦИЈЕ
У ПРВИ ТЕМПО.

347) Кавације и циркулације у темпо изводе се из далеке мензуре и то само у случајевима, када са сигурношћу очекујемо напад финтама. У нормалној мензури они доводе често до "инконтра" јер се у нормалној мензури финте ређе употребљавају. Када се ови бодови примењују за запречавање финти, онда су они по карактеру аретни бодови и мало се разликују од њих. Стварно су то аретни бодови за случајеве, када не стојимо у једном позиву већ држимо оружје у линији, очекујући једну батута-финту или фило-финту.

Кавације и циркулације у темпо изводе се са испадом, јер противник инстинктивно застаје, када осети да му је батута или веза отишла у "ваздух".

ПРИМЕРИ:

- 1) Стоји у позиву терц
- 2) Хоће да изведе кварт-батута-финту, финтирајући бод озго.

- 1) Држи рапир у линији

- 3) Кавира батуту и боде са испадом озго; песница десно горе.

- 4) Биће погођен у моменту, када је батута отишла у ваздух

- ,---
- 1) Везао је секунд
 - 2) Изводи секунд батуту и хоће да финтира бод одозго

- ,---
- 1) Везан је у секунд

 - 3) Кавира секунд и боде озго са песницом лево горе (испад)

- ,---
- 1) Стоји у позиву терц
 - 2) Изводи контро-терц-батуту и хоће да финтира бод у бок

- ,---
- 1) Држи рапир у линији

 - 3) Циркулише око контро-терц и боде у бок са секунд-бодом и испадом.

НАПАДАЧ

- 1) Везао је кварт
- 2) Изводи контро-кварт-батуту и хоће да финтира бод горе.

БРАНИЛАЦ

- 1) Везан је у кварт
- 3) Циркулише око контро-кварт и боде у испаду са песницом лево горе.

---.---

4. - АРЕТНИ БОДОВИ У ДРУГИ И ТРЕЋИ ТЕМПО.

348) Код ових бодова аретирамо противничку двојну финту тек после извршеног њеног другог раздела, дакле непосредно пред сам завршни бод противника. Ови бодови изводе се без испада. Они нешто лакше успевају него аретни бодови, бодови у темпо, али ће и овде свако оклевање довести до неуспеха. Дакле, чим се нападачмакне да изврши двојну финту одмах парирати и из те параде без оклевања аретирати.

ПРИМЕРИ:

- 1) Стоји у ставу
- 2) Изводи двојну финту горе-доле-горе; на три раздео "горе"

- 1) Стоји у позиву секунд

- 4) Извео је други раздео у бок и хоће да боде одозго. Међутим биће сам раније погођен, а рапир ће се закачити.

- 3) Парира терц и одмах боде одозго са песницом десно-горе

- 1) Стоји у ставу
- 2) Изводи двојну финту са финтира-ним бодовима десно-доле-горе.

- 1) Стоји у позиву секунд

- 3) Парира кварт и одмах преноси песницу десно-доле и аретира одоздо.

- 1) Везан је у серкл
- 2) Изводи кавациону двојну финту: бок-горе-бок

- 1) Везао је серкл

- 3) Парира секунд и аретира одоз

- 1) Стоји у ставу
- 2) Изводи двојну финту: десно-лево и опет десно-горе.

- 1) Стоји у позиву терц

- 3) Парира контро-терц и одмах аретира одозго са песницом десно високо.

АРЕТНИ БОДОВИ У ТРЕЋИ ТЕМПО. Изводе се против вишестраних финти у последњи темпо. Видети све о томе у тачки 216

5. - НАРОЧИТИ ВИДОВИ АРЕТНИХ БОДОВА

349) У тачкама 230-235 ови нарочити видови објашњени су површно, јер нису од богзна каквог значаја у борењу сабљом. Доводе често до обоостраних погодака. Њихова примена у борењу рапиром чешћа је и ако и овде остаје доста ризикантна. Ту спадају: 1) Апунтата; 2) Контракција; 3) Имброката; 4) Инквартата и 5) Пасата сото.

АПУНТАТА.

350) Шта је у суштини апунтата објашњено је у тачки 230, тј. темпо акција против оних бораца, који су се навикнули да рипостирају са финтом, а не директним рипостом.

Апунтата изводи се у испаду, кратким апелом десне ноге и бодом у исту празнину коју смо при нападу угрожавали завршним бодом.

Неколико примера:

НАПАДАЧ

1) Извео је сложени напад и остаје у испаду

3) Чим се противник макне да покаже први раздео финте, боде право.

1) Извео је сложени напад и остаје у испаду.

3) Чим се противник макне да финтира први раздео, одмах боде право у продужењу ранијег напада

1) Изводи сложени напад.

3) Боде право у продужењу ранијег напада.

БРАНИЛАЦ

1) Одбранио је парадом кварт
2) Финтира рипост горе-десно и, у очекивању противничке кварт-параде хоће да боде лево.

4) Други раздео финте неће моћи бити изведен јер ће се рашир закачити за противнички.

1) Одбранио је терц
2) Финтира рипост у бок и хоће да боде горе

4) Завршни бод биће заустављен.

1) Одбранио је у серкл
2) Финтира бод одоздо и хоће да боде горе.

4) Завршни бод биће заустављен.

НАПОМЕНА. Ако пак противник рипостира директно, доћи ће неминовно до инконтра. Зато ове бодове примењивати опрезно и само против оних бораца који редовно, из навике рипостирају са финтом.

КОНТРАКЦИЈА

351) Контракције су аретни бодови у последњи темпо једног сложеног напада, или аретни бод против директног бода, који има само један темпо. Стварно је то једновремена парада и рипостни бод.

Контракције (стварно контр-акције - contre action) има само две врсте: Контракција одозго и контракција одоздо - дакле као аретни бодови. То би значило, да се она може извести само из параде терц или из параде секунд. Ако смо пак извели завршни парад у кварт или серкл, то морамо ове параде пренети у секунд односно терц.

Ако се контракција изводи против једног напада са вишестраним финтама, онда све пролазне параде треба слабо маркирати и аретирати у последњи темпо.

Због боље разумљивости наведемо примере контракција из нормалне мензуре.

1) Везан је у кварт
2) Изводи кавацију лево горе

1) Везао је кварт

3) Чим се нападач макне одмах парира терц и једновремено боде десницом што више десно горе, врх рашира доле.

НАПАДАЧ

- 1) Везан је у ТЕРЦ
- 2) Изводи кавацију за бод десно

4) Може се десити, да ће бити разоружан.

- 1) Везан је у секунд
- 2) Изводи кавацију за бод горе.

БРАНИЛАЦ

- 1) Везао је терц

3) Чим кавација отпочне прелази кружним окретом врха рапира у секунд и боде одоздо са песницом јако десно врх рапира више песнице

- 1) Везао је секунд

3) Чим кавација отпочне, прелази кружним замахом у терц и боде песницом што више десно.

Као што се из ових примера види, контракција је једна сигурна акција. Инконтри су немогући. Често пута доћи ће и до разоружања противника.

ИМБРОКАТА (Imbroccata)

352) Имброката је најбоља одбрана кварт-фланконаде и секунд-фила и састоји се једновременим стапањем секунд-параде са аретним бодом одоздо. У моменту када нападач јако опонира са кварт-фланконадом или секунд-филом окрете се песница у моцион секунд (палац доле), прелази се у дубоки парад секунд, хватањем противничке слабине и аретира се одоздо, са врхом више од песнице.

ИНКВАРТАТА (Inquartata)

353) Инквартата је аретни бод у последњи темпо свих напада на десну страну нападне површине, дакле на сопствену терц и секунд параду. Она се у суштини састоји у томе, што се тело уклања у страну из нападне линије, а уједно се напад аретира бодом. Свакако лепа замисао, али је цела акција ризикантна.

Уклањање тела изводи се тако, што се, стојећи у ставу, лева нога помера у лево из линије за једну стопу, уједно се и лево раме са испруженом левом руком потрзава што више у лево. Крста се увлаче. Лице је окренуто према противнику, тако да се он гледа скоро с леђа. Десна рука је испружена скоро леђно (сл. 48). На тај начин уклоњена је нападна површина из линије. Објаснићемо по једним примером за напад из нормалне мензуре.

- 1) Стоји у позиву кварт
- 2) Хоће да изведе контро-кварт-батуту са бодом лево горе.

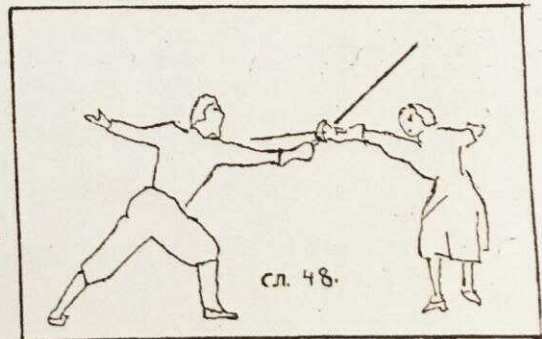
- 1) Дрки рапир у линији

- 3) Циркулише "у темпо" око контро-квартата и изводи "инквартату"

4) Бод неће успети, јер је заустављен.

1) **НАПОМЕНА.** Ако инквартата не успе погодком, а противник је при боду имао врх рапира тамо, где је раније била нападна површина, онда погодак припада противнику.

2) **НАПОМЕНА.** Неки писци препоручују уклањање тела из линије поред померања леве ноге још и испадом у назад. Видети сл. 49.

ПАСАТА СОТО (passata sotto)

354) Пасата сото је аретни бод у последњи темпо који се састоји у томе, што се тело баца што ниже на земљу и тиме се уклања напада на површина из линије. Уједно се овај покрет искоришћује за аретни бод.

Изводи се овако: У моменту када противник изводи завршни бод, изводи се, без парирања, један "испад уназад" на тај начин, што се лева нога помера што више назад тако да се дође у положај једног испруженог испада. При томе прса налажу на десном колелу (сл.50). За одржавање равнотеже лева рука ослања се на земљу поред десне стопале.

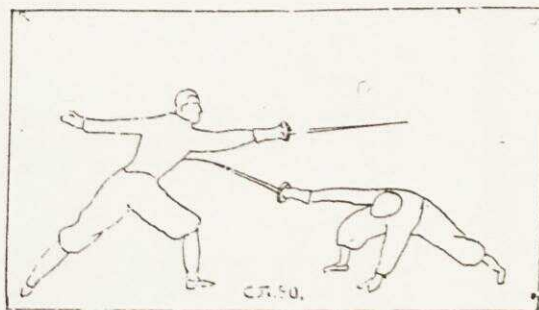
Уједно са овим покретом изводи се аретни бод одоздо, са песницом у секунд-моциону (палац доле), врх рапира је виши од песнице.

На тај начин напад противника прећи ће преко главе. Али ако наш бод не погоди, а противник при боду има врх рапира тамо, где је раније била напада на површина, онда погодак пргна да противнику.

Пасата сото примењује се на противнике "дивљаке" који смело и безобзирно нападају и просто натрче на оружје.

СЛ. 49. ИНКВАРТАТА СА ИСПАДОМ НАЗАД.

СЛ. 50.

Г Л А В А П Е Т А.

ОПЕРАЦИЈЕ У ВИШИМ ИНТЕНЦИЈАМА

I

РАДЊЕ ДРУГЕ ИНТЕНЦИЈЕ

355) Све оно што је опште наведено о радњама друге интенције код борења сабљом, ваки и за борење рапиром (Видети т. 321, 222, 224 и 225).

Радње друге интенције изводе се против противничких рипоста и темпо акција.

1) ДРУГА ИНТЕНЦИЈА ПРОТИВ РИПОСТА.

356) Ако имамо за противника једног борца који сигурно парира и рипостира, нападњемо га другом интенцијом очекујући његов рипост на који ћемо тренутно извести контр-рипост. Бранилац, пошто се "издао" својим рипостом, биће изненађен и погођен.

Напади друге интенције су нешто краћи од редовних, али се не смеју открити као такви. Противнички рипост парира се у испаду, са оружјем ближе телу и одмах се изводи и контр-рипост.

ПРИМЕР:

- НАПАДАЧ
- 1) У ставу је
 - 2) Изводи из далеке мензуре просту финту, и очекујући рипост из противничке кварт параде одмах парира кварт.

- БРАНИЛАЦ
- 1) У ставу је

НАПАДАЧ

- 4) Парирао је кварт и одмах изводи контр-рипост лево горе.

2. - ДРУГА ИНТЕНЦИЈА ПРОТИВ КАВАЦИЈА И ЦИРКУЛАЦИЈА У ТЕМПО.

357) Многи борци држе оружје у линији у намери, да нападачево батирање предусретну кавацијом или циркулацијом у темпо. Оваки борци нападају се другом интенцијом овако:

НАПАДАЧ

- 1) Стоји у позиву терц
2) Симулира кварт-батуту и у сигурном очекивању кавације у темпо парира одмах терц

- 4) Парирао је терц и рипостира у бок секунд-бодом.

- 1) Стоји у позиву кварт
2) Симулира батуту контро-кварт и у сигурном очекивању циркулације у темпо парира одмах терц

- 4) Парирао је терц и рипостира терц-филом одозго.

- 1) Везао је кварт
2) Симулира измену у терц и у сигурном очекивању циркулације у темпо парира одмах кварт

- 4) Парирао је кварт и рипостира са песницом лево горе.

- 1) Везао је терц
2) Симулира терц-фило-финту и очекује да ће противник бости директно одозго, чим попусти сопствена опозиција. Стога не изводи финту у бок потпуно, већ се одмах враћа у терц.

- 4) Парирао је терц и рипостира у бок секунд-бодом.

3. - ДРУГА ИНТЕНЦИЈА ПРОТИВ АРЕТНИХ БОДОВА У ПРВИ ТЕМПО.

358) Ако нам противник наше нападе финтама зауставља аретним бодима, онда ћемо те бодове парирати и рипостирати. За ту цел код простих финти показујемо само први раздео и одмах парирамо аретни бод, затим, тренутно међује контр-рипост.

БРАНИЛАЦ

- 3) Парирао је кварт и рипостира лево-горе.

БРАНИЛАЦ

- 1) Држи рапир у линији

- 3) Изводи кавацију у темпо и боде са испадом лево горе.

- 1) Држи рапир у линији

- 3) Изводи циркулацију и боде са песницом лево-горе (са испадом)

- 1) Везан је у кварт

- 3) Изводи циркулацију око измене и боде са испадом-песница десно.

- 1) Везан је у терц

- 3) Чим је попустила опозиција у терц-филу, боде директно лево горе.

Неколико примера:

НАПАДАЧ	БРАНИЛАЦ
1) У ставу је	1) Стоји у позиву кварт.
2) Почиње просту финту показујући први раздео	5) Изводи аретни бод одоздо
4) Парира секунд и рипостира одозго.	---
1) Стоји у позиву терц	1) Држи рапир у линији
2) Почиње терц-батута финту раздео први: батирање и финтирање бода у бок	3) Изводи аретни бод одозго
4) Парира терц и рипостира у бок секунд-бодом. Или одозго терц-филом.	---
1) Везан је у терц	1) Везао је терц
2) Почиње кавациону финту раздео један	3) Аретира одозго
4) Парира кварт и рипостира песницом лево горе.	---
1) Везан је у серкл	1) Везао је погрешно серкл
2) Почиње серкл-фило-финту, први раздео	3) Аретира одоздо.
4) Парира кварт (или секунд) и рипостира лево горе.	---

4. - ДРУГЕ ИНТЕНЦИЈЕ ПРОТИВ АРЕТНИХ БОДОВА У ДРУГИ ТЕМПО.

359) Сасвим аналого поступамо против аретних бодова када нападамо са двојним финтама. (Видети т.228). Нападач овде изводи прва два раздела двојне финте. Неколико примера:

НАПАДАЧ	БРАНИЛАЦ
1) Стоји у ставу	1) Стоји у позиву кварт
2) Изводи почетак бодне двојне финте, показивањем бода лево, затим десно	3) Парирао је терц и аретира одозго
4) Парира кварт и рипостира са песницом лево горе.	---
1) Изводи напад са вишестраним финтама очекујући контракцију из секунда	2) Изводи "контракцију" одоздо.
3) Парира секунд и рипостира горе.	---
1) Изводи напад вишестраном финтом очекујући "инквартату"	2) Изводи "инквартату" из контро-терца.
3) Парира терц и боде секунд-бод, доста дубок, са песницом јако избаченом десно.	---

- 1) Симулира напад вишестраном финтом очекујући "пасато сото"
- 2) Изводи "пасато сото"
- 3) Парира секунд и рипостира "им-брокато" са песницом јако истуреном у десно.

РАДЊЕ ТРЕЋИМ И ВИШИМ ИНТЕНЦИЈАМА.

360) Радње треће интенције су стварно друге интенције против других интенција, тј. ми трећу интенцију примењујемо против оних бораца који из навике или из других разлога (т. 223) нападају са другом интенцијом. Ако је пак нама трећа интенција једна темпо-акција, онда се трећа интенција може сматрати као темпо-акција у другу интенцију.

У ове радње спада: 1) Парад-рипост у трећој интенцији и 2) финта у темпо.

1.- ПАРАД-РИПОСТ У ТРЕЋОЈ ИНТЕНЦИЈИ.

361) Као што је већ наведено овај поступак није ништа друго него парирање нападачевог контр-рипоста. Ево неколико примера:

1) Стоји у ставу	1) Стоји у позиву терц
2) Симулира напад вишестраним финтама, и, очекујући рипоста парира кварт и одмах рипостира лево-горе	3) Парирао је сложени, рипостирао је директно, и очекујући контр-рипост, парира овај са кварт и одмах рипостира лево горе, без испада.
1) Стоји у ставу	1) Стоји у позиву терц
2) Симулира напад простом финтом, очекујући аретни бод	3) Симулира аретни бод одозго очекујући рипост у бок
4) Парирао је аретни бод са терц и одмах рипостира у бок, дефинитивно	5) Парира секунд и боде одозго.

2.- ФИНТА У ТЕМПО.

362) Када очекујемо да ће нас противник напасти другом интенцијом, тј. парирати наш рипост или аретни бод, онда, у место парирања његовог контр-рипоста, можемо применити "финту у темпо", која се састоји у томе, да се рипост само финтира, а противнички парад друге интенције кавира и боде у нову празнину.

Ради лакшег праћења продужићемо два примера у тачки 361.

1) Стоји у ставу	1) Стоји у позиву терц
2) Симулира сложен напад, и, у очекивању рипоста парира кварт	3) Очекивао је противнички парад кварт, зато је рипост само финтирао. Сада кавира кварт и боде лево горе - СА ИСПАДОМ.

НАПОМЕНА. Ако пак нападач рипостира и мимо тога што му је кварт отишао у ваздух, онда ће доћи до инконтра.

НАПАДАЧ

- 1) Стоји у ставу
- 2) Симулира сложен напад финтама очекујући аретни бод
- 4) Хоће да парира аретни бод терцом

БРАНИЛАЦ

- 1) Стоји у позиву терц
- 3) Симулира аретни бод одозго
- 5) Кавира **терц** и боде у бок секунд бодом - СА ИСПАДОМ.

НАПОМЕНА. Ако пак нападач ипак рипостира, и мимо тога што му је терц отишао у ваздух, доћи ће до инконтра.

3. - КОНТРО - ТЕМПО.

363) Као што је финта у темпо једна темпо-акција против друге интенције, тако је контро-темпо једна темпо-акција против финте у темпо. Или: контро-темпо је аретни бод против финте у темпо.

За боље разумевање у тачци 241 објашњене су ове акције графички. Ми ћемо их још илустровати даљим развијањем поменути два примера.

- 1) Стоји у ставу
- 2) Симулира сложени напад и напад, али очекујући у место рипоста финту у темпо не парира кварт, него држи рапир и даље у линији.

- 1) Стоји у позиву терц

- 4) Изводи аретни бод одозго са десницом десно

- 3) У очекивању да ће нападач у другој интенцији парирати кварт кавира замишљени кварт и боде лево горе.

- 5) Кавација неће успети јер ће се закачити о противнички рапир.

- 1) Стоји у ставу
- 2) Изводи напад и симулира као да хоће да одбрани аретни бод који очекује одозго, али не парира терц, већ и даље држи рапир у линији

- 1) Стоји у позиву терц

- 4) Изводи аретни бод одоздо

- 3) Симулира као да ће извести аретни бод одоздо, а изводи финту у темпо, кавирајући противнички терц, који очекује и хоће да боде у бок - са испадом.

- 5) Кавација неће успети.

364) Ако се брижљиво прати рад нападачев, он скоро ништа друго није урадио, но што је држао рапир у линији и на крају извео аретни бод. Све то стварно изгледа као један споро и лабаво изведен директни бод. То нас много потсећа на раније наведено осматрање мачке (т. 243) која лаганим покретом шапе сигурно хвата играчку.

Али све то зависи од многих претпоставки. Једног нама непознатог противника нећемо напасти са контро-темпом, него ћемо ту акцију применити против оних бораца, који радо реагирају са финтом у темпо. А ми можемо про-

тманика и навести на финту у темпо, ако нашим држањем код њега изазовемо утисак, као да ћемо његов аретни бод парирати другом интенцијом.

365) Контро-темпо се бode са истом позицијом песнице са којом је вршен напад. Просто продужити напад. Само треба бити сигуран када ће се аретирати "одозго", а када "одоздо". Контро-темпо се изводи "без испада", јер је противник испao са финтом у темпо. Почетак напада симулира се само стављањем десне ноге напред, не завршавајући корак напред.

За боље устаљивање појма "контро-темпо", који је заиста тешко разумљив, навешћемо још неколико карактеристичних примера.

НАПАДАЧ

- 1) Везан је у кварт
- 2) Почиње кавациону финту са финтирањем бода десно горе и корак напред

- 4) Бode одмах после финтираног бода у истом правцу - без испада - са песницом десно - горе, и аретира тиме кавацију противнику.

- 1) Стоји у позиву терц
- 2) Почиње кварт-батута-финту са финтирањем бода лево-горе и са кораком напред

- 4) Одмах по завршетку корака напред бode контро-темпо са песницом десно горе аретира тиме противничку финту у темпо.

- 1) Везан је у серкл
- 2) Почиње кавациону двојну финту финтирањем у бок са кораком напред

- 4) Одмах по завршетку корака напред бode контро-темпо са песницом десно горе и аретира тиме финту у темпо противнику.

- 1) Везан је у секунд
- 2) Почиње кавациону-пиреулациону финту са показивањем бода у бок

БРАНИЛАЦ

- 1) Везао је кварт

- 3) Финтира аретни бод одоздо и кавира горе, јер мисли да ће заобићи секунд друге интенције - са испадом.

- 1) Држи рапир у линији

- 3) Симулира аретни бод одозго и завршава финту у темпо горе-лево, јер мисли да ће кавирати противнички терц друге интенције - са испадом.

- 1) Везао је серкл

- 3) Симулира аретни бод одоздо стољен са парадом секунд и кавира горе, са испадом, јер мисли да ће заобићи противнички секунд у другој интенцији.

- 1) Везао је секунд

- 3) Симулира аретни бод одозго, који је стољен са серкл-парадом и кавира у бок, са секунд бодом, јер мисли, да ће заобићи противнички терц у другој интенцији.

НАПАДАЧ

БРАНИЛАЦ

4. Врши испад и бодје контро-темпо одоздо са песницом у секунд-позицији (палац доле), и тиме аргтира противничку кавацију.

НАПОМЕНА. У овом последњем примеру дошло је до обостраних испада. Често ће се десити, да се при овим вежбама дође до прса у прса ("corps a corps" т. 48) при чему се ломе и оружја, па дође и до несреће.

ЗАКЉУЧАК.

366) Овим радњама закључујемо теорна разматрања мачевачке вештине, јер даље развијање теорије отишло би у недоглед и не би имало много смисла. Из последњих излагања - друга интенција, фита у темпо, контро-темпо - види се, да се на једног борца стављају захтеви, који нису у опсегу телесне вештине и чисто техничке стране борња. Ту треба бити психолог и треба имати урођени ТАЛЕНАТ за борње, па према ономе, што смо у уводу навели, вештина борња није само вештина, већ право уметништво.

ТРЕЋИ ДЕО

СЛОБОДНА БОРБА (ASSAULT)

I

ОШЕТА НАЧЕЛА

367) Једно од најосетљивијих питања је то, када вежбаоца треба из школских вежбања увести у слободну борбу. Док се он у школском обучавању вежба само конвенционално, у слободној борби он треба сам да мисли, да истражује и самостално да донесе одлуке. Дакле сасвим као у тактици у улози самосталног команданта, без добивених наређења. Ако отпочнемо са слободном борбом сувише рано, млад борац ће се навикнути на грешке, које се после тешко отклањају. Ако пак прелазимо у слободну борбу касно, борац досадним лекционирањем изгуби вољу. Када је пак одређено време за један курс, онда би требало најмање ЈЕДНУ ТРЕТИНУ ВРЕМЕНА резервисати за слободну борбу. То важи нарочито за школе, где је наставним програмом тачно одређено време.

НАПОМЕНА. У следећим излагањима биће паралелно расправљена слободна борба рапиром и сабљом. Израз "ударач" или "бод" у свим облицима треба сматрати као релативан израз за сабљу, односно рапир. У место "сабља", односно "рапир" употребљаваћемо израз "оружје".

1. - ИЗВИЊАЊЕ (scandaglio)

368) Као што у рату нећемо нападати једног непријатеља пре но што добијемо извесне податке о његовој јачини, његовој моралној вредности, његовом положају и распореду његових снага, тако и у мачевању нећемо напасти једног непознатог противника са неким кабловским нападом који смо у напред смислили. Ми морамо претходно испитати његову технику, његове навике и у опште његов карактер.

То се постиже опрезном игром оружја из далеке мензуре. То је неко истраживање, испитивање, па и искушавање противника на наше намере.

За ову уводну игру оружјем удомаћен је код нас италијански израз

СКАНДАЉО.

Уводна игра састоји се у томе што разним нашим опрезним акцијама, или реагирањем на противничке акције, хелимо да сазнамо са каквим противником имамо посла. На пример: Из става пружимо оружје у линију, очекујући везу или батуту противникову, за које радје смо већ напред смислили противакцију. На испружено оружје покушаћемо опрезану везу или лаку батуту, а уна-

пред очекујемо кавацију у темпо. Допустићемо да нам противник веже наше ору-
је, очекујући његов фило, или ћемо сами грозити кавацијом са предострожношћу
некакве против-акције. Учинићемо опрезно корак напред или назад и посматраће
у реакцију противникову и тако даље. Искусан борац већ после неколико увод-
них радова опениће свога противника.

Ствар је наставника, да ову игру учини интересантном и поучном за
мањег вежбаоца.

2. - О НАПАДУ У ОПШТЕ.

369) Све нападе, по времену или моменту, у коме они почињу делимо
у три групе:

- 1) Обичне нападе са произвољним избором момента;
- 2) Нападе у темпо; и
- 3) Нападе са правилним моментом.

370) ОБИЧНИ НАПАДИ су они, које отпочињемо онда, када смо унапред
припремили извесан план напада и тај напад спроводимо без обзира на то, да ли
је противник на тај напад припремљен или не. Такви напади лако се одобравају
и успевају само онда ако се изведу ванредном брзином. Треба тежити, да се
од таквих напада што пре одвикне, јер га примењују само почетници и нешколо-
вани борци.

3. - ПОНАВЉАЊЕ НАПАДА (Reprise)

371) Када један противник парира наш напад али не рипостира, онда
ћемо напад поновити, продужити из положаја у коме је напад завршен. Два су
узрока која изазивају оваку пасивност: а) Противник је нашим нападом изнена-
ђен, једва га је одбранио и није у концентрацији да рипостира; б) противник
не рђаве навике не рипостира из извесних парада. У првом случају причекаћемо
мало, и ако не успевајује рипост, поновићемо напад. У другом случају напад про-
дужујемо тренутно.

Могућа су три начина понављања напада и то:

1) Противник је у ставу одбранио напад, али није рипостирао. У томе
случеју примењујемо "Римесу" (т.118).

2) Противник је парирао, није рипостирао, али је уступио "корак на-
зад". У томе случају примењујемо "Радопјо" (т.36).

3) Противник се повлачи узастопним кораком назад, при томе не парира
већ држи испружено оружје у линији. Или пак у отступању парира-управо додиру-
је само наше оружје, али не рипостира. У томе случају примењујемо "Рипрезу"
(т.37) или пак продужујемо напад "узастопним кораком напред" са испадом на
крају напада.

Ти напади изводе се овако:

372) РИМЕСА је расправљена у тачки 118. Овде додајемо, да се римеса
не изводи само кавацијом, већ и батутама, филима и финтама. Двојне финте нису
препоручљиве.

373) РАДОПЈО (radoppio, redoublement) поменуто је у тачки 36 као
радна ногама. Ако напад продужујемо директним бодом - што ће бити ређи слу-
чај, онда нема шта ново да се наведе. Ако га пак продужујемо сложено, са ба-
тутама, филима и финтама, онда раздео "два" треба да се подудара са апетом
задње (леве) ноге, као у кораку напред. То је све објашњено у тачкама 170 и
305.

374) РИПРЕЗА (ripresa d'attacco - reprise d'attaque) објашњена је
као радна ногама у тачки 37. Што се тиче сарадње леве (задње) ноге са поје-
дним разделима финте, нема шта да се дода ономе, што је наведено за извође-
ње "радопја".

Када се пак противник гони до краја стазе узастопним кораком напред
противник ће се бранити малим парадима или ће држати оружје у линији. Ту увек
треба очекивати неку акцију у темпо - аретни бод или ударац по руци. Да се
то спречи, треба одржавати иницијативу тј. сталним угрожавањем довести њего-
ве акције у зависност од сопствених акција и не дати му могућности за радње у
темпо. На крају гоњена следи завршан удар са испадом.

4. - НАПАДИ У ТЕМПО.

375) Расправљени су у тачци 156, 157 у својим основним појмовима. Наставник би требао да зна нападот случајеве наведене у тачци 157. Психолошка суштина напада у темпо је ова: противник је сам заузет својим нападним или одбранбеним плановима при радњама наведеним у тачци 157. Он није спреман за одбрану, и напад ће га изненадити у толико више, што је и сам имао намеру, да изведе свој спрењени концепт напада.

Како ће противник оваким нападом у темпо бити изненађен, то ће он рефлексивно узети своје вођене и навикнуте параде, а из тога моћи ћемо да извучемо по себе користи.

Често пута се деси, да противници у исто време отпочну напад и погоде се међусобно. То се зове **ТЕМПО КОМУНЕ** (tempo comune - coup simultane). Погодци се приписују обим противницима.

Нападе у темпо расправили смо само као школске вежбе из нормалне мензуре и то само директним ударима. Сада, када смо се упознали са сложеним нападним операцијама допуњујемо то у толико, да само тренутак напада треба да отпочне "у темпо" а даљи напад (из далеке мензуре) изводи се финтама. Дакле довољно је, да први раздео једне финте буде финтиран у темпо.

Томе додајемо, да ће највише изгледа на успех имати они напади у темпо, које изводимо после једног дужег противничког напада, при коме се он исцрпео и није у стању да се одмах прибере за одбрану.

5. - НАПАДИ СА ПРАВИЛНИМ МОМЕНТОМ.

376) За оваке нападе примењује се израз "scelta di tempo". То су они напади, који отпочињу у моменту, када је противник најмање спрењен за напад. Они се разликују од напада у темпо у томе, што их не отпочињемо у моменту, када противник изводи неке радње оружјем, телом или ногама, него се налази у потпуном миру. Треба улучити момент, када је противник расејан, када није довољно концентрисан, или када у мислима ствара нови план за напад. Пре него што он свој план још отпочне да изводи у дело, биће изненађен нашим нападом у правилном моменту, који ће покварити његов план, који ће га изненадити, и он ће лако бити погођен. Противник, који, рецимо, баш размишља о неком контро-темпу, биће у својим комбинацијама и мислима прекинут и може бити погођен са једним простим директним бодом.

Та вештина, управо уметништво не може се постићи лекционирањем већ врло честом слободном борбом са разним противницима. Баш у правилном избору момента - scelta di tempo - огледа се прави мачевалачки таленат.

II

СЛОБОДНА БОРБА

1. УВОД У СЛОБОДНУ БОРБУ

377) При уводу у слободну борбу треба наставник лично да се ангажује са сваким вежбаоцем појединце. У школама са многим вежбаоцима, одредиће се врста, која ће нападати, а друга врста, која ће се одбрањивати. Свакако наставник и његови помоћници треба да се у току курса више пута позабаве са сваким вежбаоцем.

ГЛАВНИ УСЛОВ при уводу у слободну борбу је тај, да се наставник прилагоди карактеру и темпераменту вежбаоца и да га не обезхрабљује. Дакле:

- 1) Не кварити нападе младог вежбаоца темпо-акцијама.
- 2) Брзину сопственог напада прилагодити техничким способностима вежбаоца.
- 3) Погрешне нападне и одбранбене радње од стране вежбаоца исправити и захтевати да их правилно понови.
- 4) Грешке вежбаоца илустровати сопственим, сигурним поготцима и објаснити.

5) Почетници често примењују аретне бодове и купе-финте. Стварно је то комодитет и левост у размишљању о комбинацијама. Ово спречавати ефикасним поготницама друге интенције и предочити вежбаоцу, да ће успешно развијати вештине овим ограниченим радњама бити компромитовано.

6) Многи вежбаоци, како сабљом тако и рапиром примењују само терц и кварт параду, а занемарују остале. То су тако звану ТЕРЦ-КВАРТИСТИ, које излазимо и међу искусним старим борцима. Стварно, дубоки терц и дубоки кварт могу у рапиру да замене све остале параде. У сабљи су овакви борци осетљиви на ударац у главу. Али се оваким начином знатно ограничава репертоар борбе, а пр свега ЛЕПУТА И ЕЛЕГАНЦИЈА борбе. Наставник ће применом проширенијег репертоара умети да спречи оваке навике: у рапиру фланконадама, бодовима одозго а нарочито другом интенцијом (јер ту ривости морају бити увек једни те исти), а сабљи честим ударима у главу, фило-бодовима и другом интенцијом.

Треба дакле тежити, да се што чешће примењују: у рапиру секунд и серел, а у сабљи прим, секунд и квинт (сродне параде).

7) Почетници, из телесног комодитета и из левости у размишљању о комбинацијама воле да примењују двојне и вишестране финте, у нади да ће на крају крајева ипак погодити. Ова појава има за разлог још и околност, што почетник мисли, да ће млатарањем оружја извести утисак нарочите спреме у борбу. Треба захтевати, да се изводе што више просте финте, или чак директни удари, али са муњевитом брзином и правилним моментом.

8) Дати почетнику прилике за темпо-нападе по тачки 157, и укорити га, ако оваке прилике пропусти.

9) Дискутирати кратко о изведеним акцијама и дозволити КРАТКЕ дискусије између квази-наставника и вежбаоца. Дуга објашњавања су штетна.

2. - ФОРМАЛНОСТИ.

378) Пре почетка и после завршетка слободне борбе устаљене су извесне формалности, којих се треба брижљиво придржавати. Повреда ових формалности квалификује једног борца као нешколованог, нестручног и неучтивног. Све је то традиционално наслеђено из витешког доба.

Борци се постављају на стазу на један корак ван далеке мензуре у ставу "оружје десно" (тачка 4). Маска је привуђена левом руком ниже прса о слабину.

НАПОМЕНА. При интернационалним утакмицама употребљава се француски језик, па и команде. Ми ћемо при школовању и лекционирању примењивати српско-хрватски језик, али ће бити препоручљиво, да се при слободној борби примењују француске команде, те како би се борци благовремено навикнули на те команде, јер се оне примењују и при утакмицама у Југославији.

379) На команду "En garde" (у став) врше се ове радње:

1) Изводи се поздрав по тачки 6.

2) Меће се маска на лице обема рукама што брже и затим се пружа оружје у линију (код рапира са испруженом левом руком) чекајући да и противник метне маску на лице.

3) Прелази се "у став" по РАЗДЕЛИМА, одвојено "један" и "два" лагано, достојанствено а не брзо, стапајући оба раздела у један.

Прелаз у став треба да је приближно једновремени. Врло ружно изгледа, када је један борац у ставу, а други још петља око намештања маске.

НАПОМЕНА. Ако су оба борца различитог ранга, онда се сматра као витешка пакња према старијем, да млади чека за један тренутак, док старији није заузео став.

380) На команду "Allez" (Напред, почињи!) оба борца почињу "затварањем мензуре" (т.48) и прво се извиђају изводећи "скандаљ" (т.366) и боре се слободно.

На команду "Halte" (стој!) тренутно се прекида борба и борци узимају став "На месту војно" (тачка 5) и то на месту где је борба прекинута.

Када је борба "квалификациона" сваки борац који је погођен, сам прекида борбу са узвиком "touché" (погођен) и узима оружје десно. Када пак борба иде "на бодове" продужава борбу до команде "стој", али се сматра као

витешки гест, да се и овде призна сопствени погодак.

381) На команду "Spangez" (промените места!) оба борца дику оружје са песницом до десног уха са песницом у мопиону секунд (палац лево, оштрица десно), дику левом руком маску до чела, тако да се види лице и пролазе један мимо другог, идући ДЕСНО, док не стигну на место где је раније стојао противник. Ту узимају став "оружје десно" и чекају команду "en garde".

По свршетку борбе противници се кратко поздрављају међусобно (дакле само први раздео поздрава, т.б), прилазе један другом тако да се састану на средокраћу и рукују се, не скидајући рукавицу. Неучтиво је, када један борац чека да му други приђе на руковање.

3.- НАЧЕЛА ЗА СЛОБODНУ БОРБУ.

ОПШТЕ.

382) Једна слободна борба не би требала да траје дузе од 15-20 минута иначе се претераним замором губи правилан став и покрети постају некоректни. Тиме борба много губи од своје лепоте.

Никад не потцењивати свога противника. Ако у току борбе видимо, да смо своје противнику надмоћни, није витешки да противнику нашим понашањем дамо на знање да га омаловажавамо и тиме вређамо. Треба прихватити његове идеје и сугестије и ограничити се на просте али лепе и коректне акције. Ако пак дођемо у сусрет са једним надмоћним борцем, који има добар глас, не треба губити храброст и ступити у борбу са извесним степеном деморализације. На против, треба сматрати такву борбу као нарочито задовољство и подржавати наду за пласирање бар неколико погодака.

Када имамо посла са једним уображеним нетактичним и неучтивим противником, ми ћемо га сусрести са претераном учтивом и тактичном. Тиме ћемо му дати једну лекцију у лепом понашању. Ако још успемо - а овде нарочито - да му задамо већи број погодака, онда смо моралној лекцији додали и једну борачку лекцију. Нигде се човечији карактер не одаје тако јасно, као у борби. Ко је по природи подлац и подмукао, свиреп, груб и себичан, тај ће свој карактер изјавити - хтео не хтео - и у борби и хтеће да приграби за себе што више погодака. Један племенит и витешки карактер презире оваку борбу.

Треба се чувати да се изгуби владање собом услед љуте и јарости, која се обично изазива некоректним поступком противника, а често и из разлога, што смо сувише често били погођени. У колико смо мирнији и прибранији, у толико ћемо боље моћи да искористимо грешке противника.

ПОСЕБНО.

383) - 1.- Од момента када смо "у ставу" треба бити приправан на одбрану ма да противник још није у ставу.

2.- Боље је држати оружје у линији него у једном позиву, јер ће противник бити приморан да отстрани наше оружје и тиме смо већ у иницијативи, јер можемо фантирати кавацију у темпо, на коју противник мора да реагује.

У опште у току целе борбе бити ИНИЦИЈАТИВАН тј. противникове радње ставити у зависност од сопствених. Тиме већ имамо један темпо напред и више нагледа за пласирање погодака.

3.- Једног непознатог борца нападати опрезно и увек у другој интенцији, те како бисмо се упознали са његовим парадама и рипостима и његово нагињање ка аретним бодовима.

4.- Аретне бодове применити тек онда када је противник вишекратним нападима одао своје вођене фinte.

5.- Не употребљавати увек једне те исте параде и рипосте. Нарочито завршне ударе не парирати навикнутим парадама.

6.- Ако смо изненађени једним противничким нападом у темпо парирати, ако је још могуће, контро-парадама. (За сабљу контро-кварт и контро-терц; за рапир контро-кварт и контро-серкл). Тим парадама ухватићемо противниково оружје.

7. - Не дозволити противнику да нам се приближи ближе од нормалне мензуре, па и у ову изузетно. Оваке противнике одржавати од себе испруженим оружјем у линији, а када учине "корак напред" напасти их у темпо у моменту када задњом ногом ступе на под (Видети т. 157/в).

8. - При противничком нападу никада не бацати тело у назад (француска школа), јер је тиме онемогућено рипостирање. Боље је извршити корак назад а тело држати у равнотежи, спремно на рипост.

9. - Основни је принцип борбе да се учини увек супротна радња од оне, коју противник хоће или очекује и да се избегава да се приме његови позиви. Ако нас на пример противник са испруженим оружјем у линији позива на кварт-батуту, ми ћемо симулирати као да прихватимо његов позив, али нећемо ударати кварт, већ контро-терц-батуту и наставићемо напад финтом.

10. - Противници који се при завршном удару нагињу у назад нису у стању да рипостирају, ма да су парирали напад. Применити римесу (т. 118).

С друге стране пак и сами можемо изазвати противничку римесу, тиме што не парирамо одмах, већ у другој интенцији очекујемо римесу коју парирамо и рипостирамо. Али то није лепо!

11. - Треба да пређе у навику да се одмах рипостира, чим противничко оружје додирне нашу параду.

12. - Једног противника, који се стално повлачи треба узастопним кораком гонити да краја стазе, односно до зида, и ту пласирати погодак.

13. - Према борцима који дивље и бесомучни нападају са многобројним финтама, узимаћемо параде уступајући са кораком назад. При томе ће се дати прилика за једном зауставном акцијом: темпо-ударцем по руци или аретним бодом у последњи темпо (инквартата, пасато-сото итд. т. 351-354).

14. - Темписте (т. 224) нападаћемо начелно са другом интенцијом. Против темписта на руку споља у место параде друге интенције могућ је и овај поступак. Финтирамо један напад који ће бесумње изазвати удар на руку споља. У место да тај ударац парирамо са терцом повлачимо руку у назад и продужавамо напад купе-финтом, која ће сигурно погодити јер противник, чији је ударац промашио, није спреман за одбрану.

Иначе темписте треба нападати, где год је то могуће, са везаним оружјем - фило - акцијама.

15. - Нападе са многобројним финтама треба парирати контро-парадама, чим се додирне противничка сабља, одмах рипостирати.

16. - Противнике који се бране контропарадама нападати са купе-финтама, под условом да се оне често не понављају.

17. - Ко хоће да пласира један аретни бод мора симулирати сасвим нешто супротно: показати се бојажљив, одступаће, држаће се на далеком одстојању, симулираће темпо-ударац по руци итд. Разуме се да ће противник изгубити стрпљење и енергично напасти. Тада се енергично пласира аретни бод. Обратно: ко хоће да пласира форкиб, симулираће аретне бодове и кавације у темпо, тако да противник неће смети одлучно нападати него ће опреном игром оружја испитивати нас. А баш то је згодно за темпо ударац по руци.

18. - Борци малог раста мораће бити брзи у ногама и у радњи оружјем. Бодове и ударе пласираће одозго, а обратиће већу пажњу на парале, које лтите горње празнине. Једна чудна појава је та, да борци високог раста, ма да су танки и витки, показују тремо и споро кретање, ваљда баш због дужине свог тела, које им дозвољава, да са испадом погоде противника на отстојању, где други морају да употребљавају патинадо. Високи борци мораће своје погодке да пласирају одозго.

384) ЗАКЉУЧАК. Све напред изложено претставља опште директиве. Разуме се, да се не могу дати стална и испривна правила за безброј борбених ситуација, које се стварају у борби. Јер су алтернативе заиста "безбројне". Ретко кад се понављају исти моменти са истим тенденцијама са истим исходом. Овака правила била би чак и шкoдљива, јер би спутавала развој фантазије и личне комбинације једног талентованог борца.

Сва та правила замениће ревносна слободна борба, при чему треба тежити да се што више мењају противници. За младог борца треба да важи као начело, да тражи борбу са бољим од себе. Многи, из личне сујете, а да би пласирали што више погодака, воле да се боре са слабијима, те како би испољавали своју надмоћност. То иде на њихову штету!

4. - ПОСТУПАК ПРЕМА ПРИРОДЊАЦИМА.

385) За природњаке сматрамо оне борце, који не познају мачевалачку вештину или је познају врло површно. Славни мачевалац и теоретичар Луиџи Барбасети (Luigi Barbasetti) вели, да је израз "Природњак" (Naturalist) несрећно изабран, јер је природа једног ма и нешколованог борца "да следи импулзу природе, који одбрањује, а не удара, сваки ударац противника и то као последица оног нагона природе, који се зове инстинкт одржавања самог себе". Ми се можемо слободно придружити овом мишљењу.

За природњаке био би бољи израз "дивљаци" (Tigatori). Ако се боре овака два дивљака, онда борба претставља једну серију грубих, нелепих и одвратних неисправности, у којој једино одлучује срећа, а понекипут и јача снага.

За ову врсту бораца изгледа нам да је изгубљено време, када би неко хтео да их увежба лекционирањем. Они то боље знају и остају при своме!

У ову групу природњака или дивљака урачунаћемо и оне такозване борце који се на утакмицама изигравају као неки "матадори". Они не студирају вештину борења, већ студирају путе и начине, како ће им судије признати погодке, за њих не постоји правило или неки отмени витешки назори, они су НИХИЛИСТИ или боље анархисти у мачевању, они рачунају да ће бити сами погођени, али удашавају своје ударце тако, да би им они од судија били признати као "акције у темпо" и ако о акцијама у темпо ни појма немају. Ми смо већ једном напоменули да такав начин борења заслужује највеће презирање, које грози да потпуно компромитује мачевалачку вештину.

Грубо изражено они мисле овако: Ја ћу ударати или бости што више могу, један ће ударац ваљда погодити, па ма противник био много вештији од мене а ако је раван мени, тим боље.

Једном речју то су они борци, који нападе не парирају, већ просто ударају у наш напад. То могу у толико пре, што при томе ништа не ризикују јер имају маске на глави и рукавицу на руци, а сабља није оштра. Водећи бисмо видети ове "матадоре" у стварном двобоју! Очигледно би ту прво мислили на параду, па тек онда на ударца!

Срећом, и против таквих противника имамо лека. Пошто "дивљаци" не парирају, то један правилан напад не би имао смисла. Треба мислити на одбрамбених удараца. Ево неколико упутстава.

1) Не нападати, или врло ретко, са простим ударцима из нормалне мензуре.

2) Не допустити да се дивљак приближи ближе од нормалне мензуре држи сабљу стално против његових прса и упорно ударајући га по руци.

3) Нападати га принципијелно у другој интенцији, угрожавајући га малим финтама и кратким узастопним корацима (не патинандом или балестром) и изазвати његов уобичајени ударац (на који смо се раније припремили) који парирати и одмах рипостирати. После рипоста "скок назад", са контро-парадом. (Јер опет следује његов ударац или више узастопних удараца).

4) Довести га у заблуду, као да се повлачимо од његових узастопних удараца, и при томе му задати што више темпо бодова или удараца по руци. При томе ће његов напад бити нередован и лако ће се моћи пласирати аретни бодови.

5) Гонити га кратким угрожавањем врхом оружја (сабљом или рапиром) до краја стазе и ту завршити директним погодком, и тренутно после тога "скок назад" са контро-парадима.

6) Никад се не упуштати с њим на радње више интенције или на тешке вештачке акције.

7) Држати га стално на далекој мензури. Тиме га присиљавамо да своје радње успори, па ће нам бити лакше одбранити његове неправилне нападе и тренутно рипостирати.

НАПОМЕНА. 1) Не потпењивати оваке борбе.

2) Тражити што чешће прилику за борбе са овом врстом бораца.

3) Ако дођемо у неприлику да се са природњацима боримо пред сведоцима, не упуштати се у већи број погодака, него само на један, и ту га погодити издано и сигурно.

5.- ПОСТУПАК ПРЕМА ЛЕВАЦИМА.

386) Леваци су према дешњацима у предности у толико, што се они скоро искључиво боре са дешњацима, док дешњаци имају ретко прилике да се сусрећу са левацима. Иначе леваци немају никакве друге предности.

Једино сретство да се изравнамо је то, да што више тражимо борбу са левацима и да се што више боримо с њим.

Леваци су осетљивији на ударе десно од линије (тј. десно од нас, а не лево). Он се ту брани са терц и секунд, дакле своје спољне празнине. Најлакши рипости сабљом: после секунда - у образ споља или бок навише на његов кварт и биће лако парирани. Рапиром ће га лакше погодити ако поведе кварта рипостирамо са песницом јаче изложеном лево.

У нападу ћемо тежити да га погодимо доле-десно, (јер је ту најосетљивији) а са применом фinta: бодних, кавационих и циркулационих. Терц-фило најбоље на њега као кварт-фланконада. Разоружање покушаваћемо према његовом палпу дакле замахињем у правцу лево од линије (а не десно, као код дешњака). (Видети т.182,221). Једна снажна кварт-батута може левака да разоружа.

За одбрану најбоље су контро-кварт и контро-терц-параде (флоретом: контро-кварт, серки и контро-серки параде).

Код рипоста, због променутог положаја празнина имаћемо да памтимо:

а) После КВАРТ-ПАРАДЕ најбољи је рипост сабљом у образ споља (ту може да примени изменични "прим". Рапиром ћемо рипостирати у бок десно и што лакше, песницом држимо при томе као код аретног бода одоздо.

б) После ТЕРЦ-ПАРАДЕ сабљом ћемо купирати и ударати га у бок доле (то је иначе замањак за трбух). Врло ефикасан може бити и рипост на образ изнутра. Рапиром ћемо рипостирати неком врстом терц-фланконаде, преносећи му рапир у секунд а одатле извести бод са песницом десно доле.

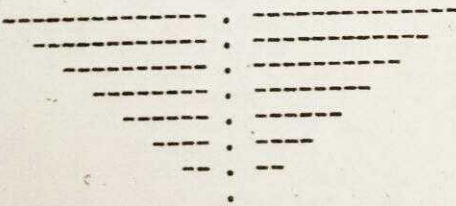
в) После СЕКОНД-ПАРАДЕ рипостираћемо сабљом у бок одоздо или у руку одоздо или пак у бок споља (са замањком као на трбух дешњака). Рапиром ћемо бодити директно одоздо у бок.

г) После СЕРКИ-ПАРАДЕ рипостираћемо рапиром директно одоздо или пак, што ће бити ефикасно, са купе-рипостом, одозго.

д) После ПРИМ-ПАРАДЕ рипостирати директно одоздо на руку или бок, или пак у бок споља околом као после секунд-параде.

ђ) После КВИНТ-ПАРАДЕ рипостирати на руку споља (стварно ће то бити рука изнутра) или у образ споља.

На ове рипосте треба се навикнути те како би уследиле врло брзо и непосредно, и то се постиже ревносим вежбањем са левацима. -

Д О Д А Т А К

И З В О Д

Из "Правила за утакмице "Међународног Мачевалачког Савеза" -
Fédération Internationale d'escrime (F.I.E.)

1. - СТАЗА (piste).

Стаза за борење израђена је од линолеума или од плуте. Утакмице ма-
чем изводе се на слободном терену (пошљунковане стазе или добро набијена зем-
ља) - дакле без линолеума.

- ШИРИНА стазе је 1,80 - 2,00 м.

- ДУЖИНА СТАЗЕ. За мач 34,00 м.; за рапир 12,00 м.; за сабљу 24,00 м.
Стаза треба да је на свакој страни дужа још за један метар. Ако се не распо-
лаже оваком дужином, онда се борба прекида кад један борац буде дотеран до
краја и отпочиње се поново из средине. Стаза не сме бити краћа од 10,00 м.

На стази се обележавају ове црте: једна на средини, две почетне црте
удаљене два метра од средине (lignes de mise en garde); две црте удаљене на
три метра од крајева (lignes d'avertissement) и две удаљене од једног метра
до крајева.

- ОСВОЈЕН И ИЗГУБЉЕН ТЕРЕН. Ако се борба прекине без дефинитивног
погодка (туше-а) сваки борац задржава освојен или изгубљен терен. Али ако је
дан борац проузрокује "прса у прса", има се вратити на место, где је био пре
почетка напада. После туше-а борци се враћају на почетне црте.

Када се један борац приближи крају, јавља му се колико још има про-
стора иза њега. Ако борац ипак прекорачи последњу црту обим ногама, сматра
се да је погођен.

2. - БОРБА.

После поздрава, а на команду "En garde" борци заузимају борачки
став, тако, да им врх предње ноге додирује почетну линију удаљену на два ме-
тра од средине стазе. Затим се оба борца питају: "êtes vous prêts" (јесте ли
готови) и на јасни одговор бораца командује се "Allez" (почињи).

Борба се прекида командом "HALTE" (стој!) Погодци, који су задати
пре "почињи" и после "стој" не важе. Ако један борац сам прекине борбу пре
"стој" и буде погођен, важи му погодак. Изузетно, ако је борац био уверен да
је борба свршена, а није уследило "стој" а противник, после већег застанка
пласира погођај, - онда оваки погођаји неће се рачунати на штету бораца, који
је застао.

ПРЕКИД БОРБЕ. Борба се прекида:

- После сваког правилног погодка;

- После једног погодка ван нападне површине. Ако је пак један борац
погођен ван нападне површине својом сопственом парадом, борба се не прекида.

- Када је један од бораца дотеран до краја стазе.

- Када наступи "прса у прса".

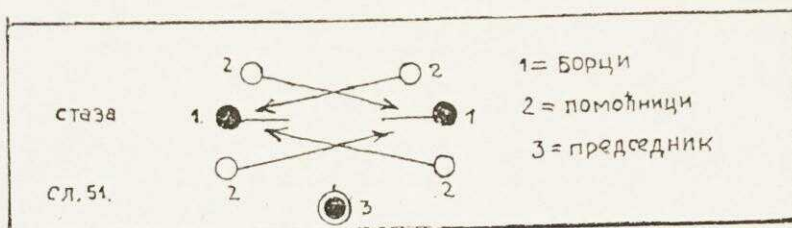
ТРАЈАЊЕ БОРБЕ. Код такмичења на један погодак, борба сме трајати не
минута; на три погодка борба сме трајати 10 минута; на пет погодака борба не
сме прећи време од 15 минута.

Ако у борби мачем на један погодак не буде нико погођен, сваки борац
казни се по једним погодком.

Ако у борби на више погодака рапиром или сабљом ниједан борац није
задобио онолико погодака колико је потребно за пораз, онда се после 15 минута
борба прекида, а борцу, који је чешће пута погођен, прирачунава се још оноли-
ко погодака колико му је потребно за пораз. Исто толико и другом борцу.

3. - СУЂЕЊЕ.

Суд се састоји из председника и четири судца или помоћника.

Борбом руководи председник (president du jury) и само он командује и даје заповести.

Суд је распоређен по слици 51. Председник стоји око 4 метра удаљен од стазе. Он надзира радње оружјем и борачке акције у целини. Помоћници лево од судије посматрају борца десно од судије и имају у главном да се изјаве, да ли је борац десно од судије погођен, како и где. Исто важи за помоћнике десно од судије за левог борца. При гласању сваки помоћник има један глас, а председник један и по. Председник гласа последњи.

На питање, да ли је који од бораца погођен или не, помоћници одговарају са "да" или "не" или "уздржавам се" (abstention). Команду "стој!" помоћници могу дати изузетно, ако мисле да ће отклонити неки несрећни случај. Иначе смеју само упозорити председника, ако виде, или мисле да виде, да је један борац погођен.

Да ли је био у нападу десни или леви борац, да ли је напад правилно изведен или не, да ли је темпо акција правовремено изведена (à temps) или не и све друго, просуђује председник, а помоћници немају права да се мешају у његове одлуке.

После команде "стој" суди се овако:

Председник пита прво помоћнике да ли је борац кога је посматрао погођен или не. Ако је потребно, председник пита у коме моменту је борац погођен и на коме месту. Могу се појавити ови случајеви:

1) Ако оба помоћника, који посматрају једног те истог борца даду једну те исту изјаву председник мора прихватити њихову одлуку.

2) Ако један помоћник гласа одлучно, а други се уздржава од гласања, важи одлука председника. Ако се и он уздржава, важи мишљење онога помоћника, који је гласао.

3) Ако оба помоћника гласају противно, или ако се оба уздржавају од гласања, важи одлука председника. Ако се и председник за оба случаја уздржава онда је погодак СУМЊИВ. Оваки сумњив погодак поништава и све остале добре погодке, које би један од бораца пласирао у току једног те истог напада.

4) Ако су оба борца погођена (инконтро или темпо комуне) председник одлучује, коме припада погодак. Ако пак нема одлучног мишљења, поништава погодке и наређује борбу изнова. У борби мачем рачуна сваком борцу по један погодак.

РУКОВОЂЕЊЕ БОРБОМ.

1) Борци се имају покоравати наређењима председника, не смеју протестовати. Вођа екипе има право протеста.

2) Сваки ко је погођен, може то одмах гласно јавити, али је забрањено да то изјаве после пресуде.

3) Искључење борца из утакмице наступа:

- Када један борац после прве опомене помаже свога противника.

- Када борац угрожава својом борбом противника, судце или публику,

или када хотимично сурово удара у делове тела ван нападне површине - после прве опомене.

- Када борац хотимично изазива борбу прса у прса, сурово се бори, обара противника на под, или га удара багчаком по телу - после прве опомене.

- Када борац напусти стазу, или се не појави на борбу, пошто буде три пута прозван у размаку од једног минута.

4) Гледаоци не смеју ометати борбу узвицима, бодрешем, негодовањем, или ма чиме, што би ометало правилно борење. Ко се не повишава, отстрањује се.

ПРОСУЂИВАЊЕ ПОГОДАКА.

1) Борац кога противник само окрзне оружјем, не сматра се погођеним. Наслањање врха рапира (plaque) не сматра се као погодак.

2) У борби сабљом пљоснати удари нису погодни, удари, који преко параде противникове ипак погоде обично су плакирани. Иначе се за неважеће погоде преко параде каже "сувише гвозђа" (trop de fer).

3) Ако један борац продужава своје оружје неправилним држањем за друге (rouleau) или га употребљава као неки цилит, тј. баца оружје, па га опет повезницама (madringale) враћа у песницу - такви погодни не важе.

4) Ако један борац изводи скретање своје нападне површине у страну или доле (инквартата или пасато сото) па при томе не погоди противника, а противник у своје нападу заврши ударом на место, где је раније била (пре скретања) нападна површина, онда се такви бодови рачунају у корист противника.

ПРОСУЂИВАЊЕ ОБОСТРАНИХ ПОГОДАКА.

Треба првенствено разликовати да ли су обострани погодни последица једновременог напада (темпо комуне, т. 375) или су последица једног инконтра (т. 113).

Темпо комуне настаје, када се оба борца у истом тренутку одлуче на напад и истовремено пласирају своје погоде, што се, строго узев не може сматрати као грешка. У томе случају поништавају се (annule) оба погодка (изузетно у борби мачем) и ако би један од бораца био погођен ван нападне површине.

Инконтри настају погрешком једног или обих бораца. Сматра се да је погођен:

БРАНИЛАЦ

1) Ако је у моменту простог напада извео један зауставни бод или ударац.

2) Ако није парирао, већ је покушао да се уклони из линије са инквартатом или са пасато-сото, а то му није успело.

3) Ако је после успеле параде један часак оклевао и није рипостирао, што даје право нападачу да изврши римесу, радонжо или рипрезу.

4) Ако је у сложени напад (attaque composée) извршио аретни бод или темпо ударац прекасно, тј. мање него један темпо пре последњег темпа нападача.

НАПАДАЧ

1) Ако је напао, док је противник био са испруженим оружјем у линији, а није одстранио оружје.

2) Ако је покушао да одстрани оружје из линије, па му то није успело, тј. ако продужи напад и мимо кавације у темпо противникове.

3) Ако је усред сложеног напада ударио о противничко оружје и продужио напад, и ако је противник одмах рипостирао и погодио.

4) Ако је свој сложени напад за један час прекинуо и тек завршио, пошто је противник његово оклевање искористио за зауставни бод или ударац. То је "напад у нападу" (attaque en contre temps). (Стварно је то темпо акција у погрешан контро-темпо т. 363).

5) Ако је извео сложени напад и био погођен темпо-акцијом за један темпо раније.

6) Ако је погодио римесом, радонжом или рипрезом, или упорним нападом (attaque insistée) према је противник већ први напад одбранио и пласирао правилно свој директни рипост.

РАЗНО

1) Борба "прса у прса" кажњава се, после прве опомене на штету оног који ју је проузроковао.

2) Флеш-напади кажњавају се исто као и "прса у прса". (Флеш-напади су прости напади, који се изводе пасадама, трчањем према противнику, у месту правилних радњи ногама са испадом на крају).

3) СЛУЖБЕНИ ЈЕЗИК код Ф.И.Е. је ФРАНЦУСКИ. За тумачење правила и техничких правилника једино је меродаван француски језик.

- К р а ј -

Јула 1938 године
Београд

Н а п и с а о,
Инжињерски пуковник,
ДУШАН Ј. ГЛОЖАНСКИ

С А Д Р Ж А Ј

У В О Д

Страна
5

ПРВИ ДЕО - БОРЕНЕ САБЉОМ
ГЛАВА ПРВА-ОСНОВИ

Опис сабље, држање сабље, разни ставови и поздрав сабљом, замахивање сабљом, борачки став и радње ногама (корак напред-назад, испод, патинадо, балестра, радопјо, рипреза, узастопни корак напред-назад, скок назад) 5 - 14

ГЛАВА ДРУГА - ЕЛЕМЕНТАРНА ШКОЛА
I ОПШТЕ

Поступак при вежбама, поредак при вежбама, нападна површина, празнина, мензура, позиви (инвитације), везе, прелаз из једног позива у други 15 - 19

III ДИРЕКТНИ И ИНДИРЕКТНИ УДАРЦИ И БОДОВИ

Директни ударац у главу, директни бод, директни удари из сопствених позива и веза, директни удари по руци. Индиректни удари (кавација и купе) 20 - 24

IV ПАРАДЕ И РИПОСТИ

Опште, просте параде, вежбе у парирању, припадне параде, контро-параде, рипости, ударац-парада-рипост, римеса и инконтро, парада-рипост-парада, рипост-парад-контр-рипост, измене и преноси веза 24 - 33

V АКЦИЈЕ НА ЗАПРЕМНУ ЛИНИЈУ

Опште, просте батуте, контро-батуте, колеџинске батуте, изменичне батуте. Одбрана батута простим и изменичним парадама. Фило, фили из сопствених и противничких веза, одбрана фило-бодова 33 - 38

Г Л А В А Т Р Е Ћ А

СЛОЖЕНЕ НАПАДНЕ И ОДБРАНБЕНЕ ОПЕРАЦИЈЕ
А. - НАПАДИ У ТЕМПО

Опште, директни удари и бодови у темпо, кавације и циркулације у темпо 38 - 39

Б. - ФИНТЕ

I - ПРОСТЕ ФИНТЕ

Ударне и бодне просте финте, кавационе финте, циркулационе финте, батута-финте, контро-батута-финте, фило-финте, купе-финте, разоружање противника 40 - 43

II ДВОЈНЕ ФИНТЕ

Опште. Вилестране финте, двојне просте финте, двојне кавационе и циркулационе финте, двојне батута-финте, двојне контро-батута финте, двојне фило-финте, двојне купе-финте 43 - 48

В. - НАРОЧИТИ РИПОСТИ

Фило-рипости, рипости са финтом Страна
48

Г Л А В А Ч Е Т В Р Т А

АКЦИЈЕ У ТЕМПО

I АРЕТНИ БОДОВИ

Опште. Аретни бодови у први темпо, кавације и циркулације у темпо, аретни бодови у други темпо, аретни бодови у последњи темпо 49 - 52

II ТЕМПО УДАРАЦ ПО РУЦИ 53

Г Л А В А П Е Т А

ОПЕРАЦИЈЕ У ВИШИМ ИНТЕНЦИЈАМА

I РАДЊЕ ДРУГЕ ИНТЕНЦИЈЕ

Опште, друга интенција против рипоста, друга интенција против кавација и циркулација у темпо, друга интенција против аретних бодова у први темпо и у други темпо. Друга интенција против темпо-удараца по руци. Варијације аретних бодова: апунтата, контракција, пасато сото 54 - 59

II. РАДЊЕ У ТРЕВИМ И ВИШИМ ИНТЕНЦИЈАМА

Опште, фонта у темпо, парад-рипост у трећој интенцији, контро-темпо 59 - 61

Д Р У Г И Д Е О

БОРЕЊЕ РАПИРОМ

ГЛАВА ПРВА - ОСНОВИ

Опис рапира, држање рапира, положаји песнице, борачки став, радње ногама, нападна површина 62 - 65

ГЛАВА ДРУГА - ЕЛЕМЕНТАРНА ШКОЛА

I ОПШТЕ

Позиви и везе, предаз из једног позива у други, везе, измене и преноси веза 65 - 68

II ДИРЕКТНИ И ИНДИРЕКТНИ БОДОВИ

Директни бодови, песница "десно" и песница "лево", бодови из сопствених веза и парада, индиректни бодови (кавације).... 68 - 70

III НАПАДИ НА ЗАПРЕЧНУ ЛИНИЈУ

Просте батуте, лажне батуте, контро-батуте, изменичне батуте, фили из сопствених и противничких веза, кварт-фланконада и копертино 70 - 73

IV ПАРАДЕ

Опште, просте параде, вежбе у парирању, контро-параде, изменичне параде, попустне параде 73 - 76

V. РИПОСТИ Страна
Директни рипости, фило-рипости, парирање рипоста76 - 78

Г Л А В А Т Р Е Ћ А
СЛОЖЕНЕ НАПАДНЕ И ОДБРАНЕВЕНЕ ОПЕРАЦИЈЕ
I НАПАДИ У ТЕМПО

Директни бодови у темпо, кавације и циркулације у темпо ...78 - 79

II. ФИНТЕ - НАПАДНЕ РАДЊЕ ИЗ ДАЛЕКЕ МЕНЗУРЕ
Просте финте, кавационе финте, циркулационе финте, батута-финте, контро-батута финте, фило финте, купе-финте. Разни облици других финти79 - 84

III. РИПОСТИ СА ФИНТОМ И РАЗОРУЖАЊА
Примери ових финти и разоружања85 - 86

IV ДВОЈНЕ ФИНТЕ
Опште, двојне просте финте, двојне кавационе финте, двојне циркулационе финте, двојне батута-финте, двојне контро-батута финте, двојне фило-финте, двојне купе-финте86 - 90

Г Л А В А Ч Е Т В Р Т А
АКЦИЈЕ У ТЕМПО-АРЕТНИ БОДОВИ

Опште, аретни бодови у први темпо, кавације и циркулације у темпо, аретни бодови у други темпо, аретни бодови у последњи темпо: апунтата, контракција, имброката, инквартата, пасато сото 90 - 96

Г Л А В А П Е Т А
ОПЕРАЦИЈЕ У ВИШИМ ИНТЕНЦИЈАМА
I РАДЊЕ ДРУГЕ ИНТЕНЦИЈЕ

Друга интенција против рипоста, друга интенција против кавација и циркулација у темпо; против аретних бодова у први темпо, против аретних бодова у други темпо 96 - 99

II РАДЊЕ ТРЕТИМ И ВИШИМ ИНТЕНЦИЈАМА
Опште, финта у темпо, контро-темпо 99 - 102

Т Р Е Т И Д Е О
С Л О Б О Д Н А Б О Р Б А
I ОПШТА НАЧЕЛА

Извиђање (скандаљо), опште о нападу, обични напади, напади у темпо, напади са правилним темпом, понављање напада: римеса, радопјо, рипреза102 - 104

II СЛОБОДНА БОРБА
Увод у слободну борбу, начела за слободну борбу (опште и посебно), поступак према природњацима, поступак према левацима104 - 109

Д О Д А Т А К
Извод из правила за утакмице Међународног мачевалачког савеза (Ф.И.Е.)110 - 112

П Р И Л О З И:
ПРИЛОГ I: Репертоар простих финти за рапир и мач.
ПРИЛОГ II: Репертоар простих финти за сабљу.
ПРИЛОГ III: Зборних стручних израза
ПРИЛОГ IV: Француски називи стручних израза.

ПРИЛОГ I

Р Е Ц Е П Т О А Р

ПРОСТИХ ФИШТИ ЗА РАПИР

1	2	3	4	5	6	7
Позиција нападачева	Позиција браниоца	Финта нападачева (први и други раздео)	Парала коју туча кавраци	Завршна пара да браниоца	Евентуалне акције у темпо браниоца	
1	Став	Став	Вод, затим кавација лево горе	Кварт	Терц или контр-кварт	Аретни бод одозго
2	Став	Терц	Вод, затим кавација у бок	Кварт	Серкл или Секонд	Контракција у секунд
3	Став	Терц	Вод, затим кавација у бок	Серкл	Секонд, кварт контр-серкл	-
4	Став	Терц	Вод, затим циркулација око терц	Контр-терц	Кварт, серкл	Инквартата
5	Став	Кварт	Вод, затим кавација десно горе	Терц	Кварт серкл	Аретни бод одозго
6	Став	Кварт	Вод, затим циркулација око кварта	Контр-кварт	Терц	Контракција у секунд
7	Став	Секонд	Вод одозго, кавација у бок	Терц или серкл	Секонд, контр-серкл	Аретни бод одоздо
8	Став	Секонд	Вод одозго, кавација десно горе	Терц или серкл	Кварт, контр-серкл	
9	Став	Секонд	Вод одозго, затим циркулација око секунд	Контр-секонд	Терц	Аретни бод одоздо

II

1	2	3	4	5	6	7
10	Линија доле	Серкл	Вод одоздо, кавација горе	Секонд	Терц	Контракција одозго
11	Линија доле	Серкл	Вод одоздо и циркулација око серкл	Контр-серкл	Секонд, контр-серкл	
12	Везан је	Везао терц	Кавација десно затим лево горе	Кварт	Терц, контр-кварт	Аретни бод одозго
13	Везан је	Везао терц	Кавација десно затим циркулација око терц	Контр-терц	Секонд	Инквартата
14	Везан је	Везао кварт	Кавација лево затим у бок	Терц	Секонд	Контракција у секунд
15	Везан је	Везао кварт	Кавација лево, затим циркулација око кварта	Контр-кварт	Терц или контр-кварт	Инквартата
16	Везан је	Везао секонд	Кавација горе затим у бок	Терц	Секонд, Серкл	Аретни бод одоздо
17	Везан је	Везао секонд	Кавација у бок, затим циркулација око секунд	Контр-секонд	Терц Кварт	Аретни бод одоздо
18	Везан је	Везао серкл	Кавација у бок, затим горе	Секонд	Терц, серкл	Контракција одозго
19	Везан је	Везао серкл	Кавација у бок, затим циркулација око серкл	Контр-серкл	Секонд	Инквартата
20	Везао кварт	Везан је	Колертино, затим кавација око кварта лево горе	Кварт	Терц	Имброката
21	Везао терц	Везан је	Терц-фило, затим кавација у бок	Терц	Секонд	Контракција у бок

III

1	2	3	4	5	6	7
22	Везао секунд	Везао је	Секонд-фило, затим кавација горе	Секонд	Терц	
23	Везао серкл	Везао је	Серкл-фило-горе, затим кавација у бок	Терц	Секонд	
24	Терц	У линији	Кварт-батута затим кавација горе	Кварт	Терц	Кавација у темпо
25	Терц	У линији	Контротерц батута са бодом у бок, затим кавација горе	Секонд	Терц	Циркулација у темпо
26	Кварт	У линији	Терц-батута са бодом доле, затим горе	Секонд	Терц	Кавација у темпо
27	Кварт	У линији	Контро-кварт-батута са бодом горе, затим у бок	Кварт	Секонд	Иквартата са кавацијом у темпо
28	Секонд	У линији	Серкл-батута са бодом доле, затим кавација горе	Серкл-кварт	Терц	Кавација у темпо са бодом одоздо
29	Секонд	У линији	Контро-секонд-батута са бодом горе, затим кавација у бок	Терц	Секонд	Кавација у темпо са бодом горе
30	Серкл	У линији	Секонд-батута са бодом доле, кавација у бок	Терц	Секонд	
31	Серкл	У линији	Контро-серкл-батута са бодом доле, затим кавација горе	Секонд, квартал	Терц	
32	Терц	У линији	Кварт-батута бод десно, затим циркулација око терц	Изменични терц	Секонд	Кавација у темпо са иквартатом

IV

1	2	3	4	5	6	7
33	Кварт	У линији	Терц-батута са бодом доле, затим циркулација око кварт и бодом горе	Изменични квартал	Терц	Кавација у темпо и пасато-сото

НАПОМЕНА. Аналогним редом треба прећи и остале финте које овде нису показане, на пр. фило-финте (циркулационе) против попустних веза и све остале варијанте.

Р Е Ц Е П Т О А Р

ПРОСТИХ ФИГТИ ЗА САВЪУ

1	Позиција нападачева	Позиција браниоца	Фигта нападача (први и други раздео)	Парада која се збожилази	Завршна парада браниоца	Темпо акције браниоца
1	2	3	4	5	6	7
1	Став	Став	Бод, затим образ спола	Кварт	Терц	Рука одозго
2	Секонд	Терц	Бод, затим у главу	Секонд	Квинт	Аретни бод одозго
3	Секонд	Секонд	Бод, затим рука спола	Квинт	Терц	Рука изнутра
4	Секонд	Квинт	Бод, затим образ спола	Секонд	Терц	Рука одозго, аретни бод одозго
5	Став	Квинт	Бод, затим глава	Секонд	Квинт	Исто
6	Терц	Квинт	Бод, затим образ изнутра	Секонд	Кварт	Исто
7	Секонд	Квинт	Бод, затим прса и трбух	Секонд	Прим	Исто
8	Став	Став	Ударац у главу, затим купе у бок	Секст	Секонд	Аретни бод одозго
9	Став	Став	Ударац у прса затим образ спола	Кварт	Терц	Рука изнутра

II.

1	2	3	4	5	6	7
10	Став	Секонд	Ударац у главу, затим у бок или руку спола	Квинт	Секонд или дубоки терц	Рука изнутра
11	Став	Кварт	Ударац у образ спола затим у прса	Терц	Кварт	Рука спола
12	Став	Квинт	Ударац у руку спола затим у бок	Терц	Секонд, дубоки терц	Рука одозго
13	Кварт	Кварт	Ударац у образ спола затим бод десно	Терц	Кварт	Контракција одоздо, рука спола
14	Кварт	Кварт	Ударац у образ спола затим циркулација око терца и бод	Контрокварт	Терц	Контракција одоздо, рука спола
15	Кварт	Квинт	Ударац у бок, затим у главу	Секонд	Квинт	Аретни бод одозго, рука спола
16	Кварт	Квинт	Ударац у бок затим циркулација око контроквинта и бод у бок	Контроквинт	Секонд	Исто
17	Секонд	Терц	Ударац у главу затим у бок	Квинт	Секонд	Аретни бод одоздо, рука спола
18	Секонд	Терц	Ударац у главу, затим циркулација око терца и бод у прса	Контротерц	Кварт	Исто
19	Секонд	Секонд	Ударац у прса затим у главу, образ спола или у бок	Прим	Квинт, терц, секонд	Рука одозго
20	Секонд	Секонд	Ударац у главу затим провлачење кроз пров	Квинт	Прим, квартал	Рука одоздо

IV.

1	2	3	4	5	6	7
34	Кварт	У линији	Терц-батута, бок, затим троух	Секонд	Прим	Кавација у темпо са инквартатом
35	Кварт	У линији	Терц-батута, затим циркулација око прим и у бок	Изменично у прим	Секонд	Исто
36	Квинт	У линији	Секонд-батута образ изнутра затим образ споља	Прим	Терц	Кавација у темпо на руку споља
37	Терц	У линији	Контро-терц-батута, бок затим троух	Терц	Дубоки кварт	Исто
38	Кварт	У линији	Контро-кварт-батута, образ споља затим лице у бок	Септим	Дубоки терц	Исто, или циркулација са аретним бодом одозго
39	Везао је терц	Везан је	Удара изменично батуту у кварт лице изнутра затим у образ споља	Кварт	Терц	Циркулација у темпо и аретни бод одозго
40	Везао је терц	Везан је	Удара изменично батуту у кварт, затим циркулише око контротери и удара у бок	Изменично у терц	Секонд	Темпо ударац на руку споља
41	Везао је кварт	Везан је	Удара изменично батуту у терц, фангира бок и удара у главу	Секонд	Прим	Аретни бод одозго
42	Везао је кварт	Везан је	Удара изменично батуту у терц, циркулише око прим-параде и удара у бок	Изменично у прим	Секонд	Кавација у темпо са аретним бодом одозго

НАПОМЕНА. На аналог начин треба прећи и све остале варијанте, које у овом репертоару нису наведене, али им је дат начелан правац.

III.

1	2	3	4	5	6	7
21	Секонд	Квинт	Ударац у бок, затим у главу, лице изнутра, троух	Секонд	Квинт, прим	Аретни бод одозго
22	Везан је	Везао терц	Кавација у бок, затим у главу или прса	Секонд	Квинт, прим	Исто
23	Везан је	Везао кварт	Кавација или купе у образ споља, затим у главу	Терц	Квинт	Рука одозго
24	Везан је	Везао кварт	Кавација у образ споља затим циркулација око образ споља	Контро-кварт	Терц	Рука споља
25	Везан је	Везао секонд	Кавација у главу, затим у бок	Квинт	Секонд	Аретни бод одоздо
26	Везан је	Везао квинт	Кавација у бок, затим прса	Секонд	Прим	Аретни бод одозго
27	Везан је	Везао квинт	Кавација у бок, затим циркулација око квинт у бок, руку споља	Контро-квинт	Секонд, терц	Аретни бод одозго у други темпо
28	Везао терц	Везан је	Терц-фило, затим у бок	Терц, прим	Секонд	-
29	Везао кварт	Везан је	Копертино, затим кавација у лице споља	Кварт	Терц	-
30	Везао секонд	Везан је	Секонд фило, затим образ споља или прса	Секонд	Терц, кварт	-
31	Везао квинт	Везан је	Терц-фило затим бод у прса	Прим или терц	Кварт	-
32	Терц	У линији	Кварт-батута у главу затим у бок	Кварт	Секонд	Кавација у темпо, лице споља
33	Терц	У линији	Квинт-батута затим циркулација око контротерц и бод у прса	Изменично у терц	Секонд или прим	Исто у главу

ЗБОРНИХ СТРУЧНИХ ИЗРАЗА

Апел	Конвенционалне вежбе	Серкл-батута
Апунтата	Контр-рипост	Серкл-фило
Аретирање	Контро-батута-финта	Секст
Аретирати	Купе	Септим
Аретни бод	Купеји	Серкл-фланконада
Асб	Купирати	Симулирати
Бодна финта	Купе-финта	Спирада
Балестра	Линија	Скандаљо
Батута	Лекционирање	Спелта ди-темпо
Батирање	Маншет-ударци	Темпо
Батирати	Маншетирање	Темпо-ударац (бод)
Батута-финта	Мопиони песнице	Темпо-акпије
Батман	Мадренгал	Терц
Блиска мензура	Натуралист	Терц-батута
Двојна финта	Опозиција	Терц-фило
Друга интенција	Опонирање	Терц-фланконада
Други темпо	Опонирати	Тјерс
Згонд	Пасада	Темписти
Имброката	Пасато-сото	Темпо-комуне
Инвитација	Парада	Флорет
Инквартата	Парирати	Флере
Инконтро	Проста финта	Флеш-напади
Интенција	Прим	Фланконада
Иницијатива	Патинандо	Фило
Кавација	Позив	Фило-рипост
Кавирати	Прса у прса	Фило-финта
Кварт	Прва интенција	Форхио
Квинт	Први темпо	Финта
Кварт-батута	Плаке	Финтирање
Квинт-батута	Плакирати	Финтирати
Кварт-фило	Пластрон	Финта у темпо
Квинт-фило	Пласирати	Циркулација
Квази-наставник	Радопјо	Циркулисати
Кар	Рапир	Циркулација у темпо
Кавација у темпо	Репертоар	Циркулациона финта
Кавациона финта	Рефлекс	Шлегер
Кварт-фланконада	Рефлексивно	
Контро-параде	Рикасо	
Контро-кварт	Рипреза	
Контро-квинт	Римеса	
Контро-прим	Реприз	
Контро-секст	Ротација руке	
Контро-терц	Рипост	
Контро-секонд	Рипостирати	
Контро-серкл	Рипост са финтом	
Контро-покрет	Секонд	
Контро-темпо	Секонд-батута	
Контракција	Секонд-бод	
Контро-батута	Секонд-фило	
Кент	Серкл	

Ф. АНЦУСКИ НАЗИВИ ТЕХНИЧКИХ ИЗРАЗА

Апел	Appelle
Аретни бод	Coup d'arrêt
Балчак	La poignée
Батута	Battement
Бод	Le coup de pointe
Борап	Le tireur
Браник	La coquille
Блиска мензура	Le combat rapproché
Вежа	La prise de fer
Граница	La limite
Заобилазни рипост	Riposte en doublant
Закашњен рипост	Riposte à temps perdu
Директни бод (ударац)	Le coup directe
Инконтро	Coup double
Инквартата	Volte à droite
Јастуче	La rembourrage
Кавација	Dégagement
Кавација у темпо	Derobement
Кварт	Quart
Квинт	Quint
Контро-темпо	Le contre-temps
Купе-рипост	Riposte par coupe
Мач	Epee
Мењати места	Changez
Напад	Attaque
Напад је успео (стигао)	L'attaque est arrivée
Напред	Allez
Напад у темпо	L'attaque en contre-temps
Нападна површина	La surface valable
Окрзнут	Frole
Оштрица	La taille
Погодак	La touche
Погођен!	Touche!
Позив (инвитација)	L'invite
Почињи (напред)	Allez!
Парада	Parade
Прост напад	L'attaque simple
Промашен погодак	Passe
Подејинска оштрица	La contretaille
Прса у прса	Corps à corps
Радошјо	Redoublement
Рапир	Le fleuret
Римеса	Le remise
Рипреза д'атако	La reprise d'attaque
Рипост са финтом	La riposte par une - deux
Сабља	Le sabre
Секонд	Seconde
Серкл	Cercle
Слободна борба	Assaut
Сложен напад	L'attaque composée
Стој!	Halte!
Сумњив погодак	Une touche douteuse
Сувише гвожђа (преко параде)	Trop de fer
Темпо	Le temps
Темпо-ударац (бод)	Le coups de temps

II

Темпо-жомуне	Coups simultanés
Тери	Tierce
Фило	Le coulé
Фило-рипост	Riposte sur le 1er
Фило-финта	Coulé par derobement
Финта	La feinte
Форхиб (темпо ударац по руци)	Le coup a l'avant bras, manchette
Двојна-финта	La feinte par une-deux
Ударац оштрицом	Le coup de taille
Ударац полубјанском оштрицом	Le coup de contretaille
У став!	En garde!
Удрказам се!	Je m'abstiens
Ударац сабжом	Le coup tranchant

----- . -----
 - . -
 - . -
 .